



การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น
EDUCATIONAL ADMINISTRATION IN DIGITAL ERA ACCORDING TO
SUPPURISA-DHAMMA VII IN THE PHRAPARIYATTIDHAMMA
SCHOOLS IN KHONKAEN PROVINCE

พระราชวร ปณญาวชิโร (เพชรไพร)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑



การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

พระราชวร ปณฺณาวชิโร (เพชรไพร)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)



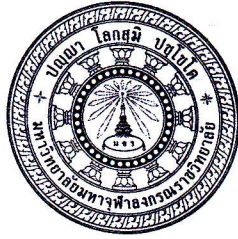
Educational Administration in Digital Era According to
Suppurisa-Dhamma VII in the Phrapariyattidhamma
Schools in Khonkaen Province

Phra Ratchawut Paññāvajiro (Phetprai)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Arts
(Buddhist Educational Administration)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2018

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)



บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์
เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

(พระมหาสมปурณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย)

กรรมการ

(รศ.ดร.สำเร็จ ยुरชัย)

กรรมการ

(ดร.สมปอง ชาสิ่งแก้ว)

กรรมการ

(พระครูสโธธานเขตคณารักษ์, ดร.)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดร.สมปอง ชาสิ่งแก้ว

ประธานกรรมการ

พระครูสโธธานเขตคณารักษ์, ดร.

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระราชวุธ ปญญาวิชโร)

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัย : พระราชวุฒ ปญญาวิชโร (เพชรไพร)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พุทธบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: ดร.สมปอง ชาสิ่งห์แก้ว, กศ.บ. (เคมี-การบริหารการศึกษา),
กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), ประ.ด. (การบริหารการศึกษา)

: พระครูสโมธานเขตคณารักษ์, ดร., ป.ธ. ๔, พธ.บ. (ศาสนา),
M.A. (Philosophy), รป.ม. (บริหารรัฐกิจ),
Ph.D. (Social Sciences), ประ.ด. (การบริหารการศึกษา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ๒) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ และ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสม โดยการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวนทั้งสิ้น ๑๖๐ รูป/คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตามตารางของเครซีและมอร์แกน โดยการสุ่มอย่างง่าย และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้กลุ่มเป้าหมายจำนวน ๑๖ รูป/คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น .๙๗ และแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ t-test และ F-test (OneWay ANOVA) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คือ ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณ

ในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ และด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

๒. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ จำแนกตามวุฒิการศึกษา และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๓. แนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีดังนี้ ๑) ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือโดยการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ๒) ผู้บริหารควรสร้างความรู้ ความเข้าใจ กับการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย ๓) ครูผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนใช้สื่อสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียน เน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ๔) ผู้บริหารควรสนับสนุน ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นสากล

Thesis Title : Educational Administration in Digital Era According to Sappurisa-Dhamma VII in the Phrapariyattidhamma Schools in Khonkaen Province

Researcher : Phra Ratchawut Paññāvajiro (Phetprai)

Degree : Master of Arts (Buddhist Educational Administration)

Thesis Supervisory Committee

: Dr. Sompong Chasingkaew, B.Ed. (Chem- Educational Administration), M.Ed. (Educational Administration), Ph.D. (Educational Administration)

: Phrakhrū Samothankhetkanarak, Dr., Pali IV, B.A. (Religion), M.A. (Philosophy), M.P.A. (Master of Political Administration), Ph.D. (Social Sciences), Ph.D. (Educational Administration)

Date of Graduation : February 27, 2019

Abstract

The aims of this research were: 1) to study the condition. of the educational administration in the digital era according to Sappurisa-Dhamma VII (sappurisa-dhamma; qualities of a good man); 2) to compare the opinions of the administrators and teachers towards the educational administration in the educational institutions in the digital era according the mentioned dhamma; 3) to study the suggestions to develop the aforesaid administration in the Phrapariyatti-dhamma schools, General Education, in Khon Kaen. This study employed the mixed methods research. The quantitative research was used to collect the data from 160 samples: the educational administrators and teachers selected based on the method of Krejcie & Morgan by the simple sampling and in this stage, a questionnaire with its reliability value of .97 and a structured interview form were used as the research tools; the statistics used were: Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test, f-test (One Way ANOVA). For the qualitative research, 16 of samples selected by the purposive sampling and the data obtained in this stage was interpreted by the descriptive analysis.

The research results were as follows:

1) The overall statistic score of the studied condition of the educational administration in the digital era according to Sappurisa-Dhamma VII of the schools was rated a high level. The scores of the studied aspects were the same. The highest score can be seen in the general administration based on the dhamma, followed by that of the financial administration and personnel administration. The least was seen in that of the academic administration.

2) In both overall and studied aspects, the comparative statistic scores of the samples' opinions toward the aforesaid administration classified by the sample qualifications: positions, educations and working experiences were differentiated with the statistical significance level of .01.

3) The suggestions to develop the aforesaid administration in the Phrapariyatti-dhamma schools, General Education, in Khon Kaen were: 1) the administrators should support the educational institutions to cooperate with other institutions by using the electronic media to develop the academic administration; 2) the administrators should create understanding and knowledge of the educational resources by using the advanced computers; 3) the teachers should manage learning and teaching with the use of the advanced information technology media to help the students understand the lessons; 4) the administrators should support, follow up and evaluate the operation according to the operational standards by using the advanced technology to develop the institutions to the international level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือจากบุคลากรหลายด้าน ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งคือ ดร.สมปอง ขาสึงห์แก้ว ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ พระครูสโมธานเขตคนารักษ์, ดร. คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษาและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อย่างละเอียด เพื่อให้เนื้อหาของการวิจัยมีความถูกต้อง ชัดเจน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบคุณผู้รู้ทุกท่านที่ช่วยกลั่นกรอง และขัดเกลาวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยคือ เจ้าอธิการบุญช่วย โชติวิโส, ดร. ผศ. ดร.ธีระศักดิ์ บึงมู ผศ. ดร.รัชนี จรุงศิริวัฒน์ ผศ. ดร.พรสวรรค์ สุวรรณธาดา ดร.สังวาลย์ เพ็ญระตลอดถึงคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และอาจารย์พิเศษทุกท่าน ที่ได้ประสาทวิชาความรู้และคำแนะนำในด้านต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยด้วยความเมตตาและให้โอกาสในการเรียนรู้ แก่ศิษย์ด้วยความปรารถนาดีอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณผู้อำนวยการตลอดถึงบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดขอนแก่น ทั้ง ๑๖ โรงเรียน และเจ้าหน้าที่ปริยัติธรรมกลุ่ม ๗ ทุกรูป/ท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการจนทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ศูนย์บัณฑิตฯ ทุกท่านที่ให้ความเมตตาอนุเคราะห์ในเรื่องเอกสารต่าง ๆ เพื่อนิสิตสาขาพุทธบริหารการศึกษา ทุกรูป/ท่าน ทั้งภาคปกติและสมทบ ที่ได้ร่วมฝ่าฟันอุปสรรคมาด้วยกันจนทำให้มีวันนี้ได้ ตลอดถึงผู้ที่ผลักดันและให้กำลังใจ คือท่านพระครูสุตาลังการ รองเจ้าคณะอำเภอเลิงนกทา ที่ได้มอบทุนการศึกษาคั้งนี้ สุดท้ายขอขอบคุณครอบครัวของผู้วิจัยที่คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

คุณงามความดีและประโยชน์ที่เกิดจากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมอุทิศเป็นเครื่องสักการบูชาคุณพระศรีรัตนตรัย คุณบิดา มารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ครูอาจารย์ ทุกท่าน ที่มีส่วนในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขออนุโมทนาขอบคุณผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยคั้งนี้

พระราชวุฒ ปณญาวชิโร (เพชรไพร)

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ฎ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฏ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๓
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๔
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๗
๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๑
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๒
๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	๑๓
๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	๑๖
๒.๓ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล	๒๑
๒.๔ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๒๖
๒.๕ บริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	๕๐
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๒
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๖๓
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๖๔
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๖๔

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย	๖๔
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๖๖
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๘
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๙
๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๐
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๗๑
๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ผล	๗๑
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	๗๒
๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย	๗๓
๔.๔ องค์ความรู้จากการวิจัย	๙๔
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๙๕
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๙๕
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๙๗
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๐๐
บรรณานุกรม	๑๐๒
ภาคผนวก	๑๐๘
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย	๑๐๙
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย (IOC)	๑๒๐
ภาคผนวก ค หนังสือขอความร่วมมือเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย	๑๒๓
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๑๒๙
ภาคผนวก จ หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อทดลองใช้เครื่องมือ (Try out)	๑๓๙
ภาคผนวก ฉ หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	๑๔๑
ประวัติผู้วิจัย	๑๕๘

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
ตารางที่ ๓.๑	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๖๕
ตารางที่ ๔.๑	แสดงจำนวนร้อยละของสถานภาพ	๗๒
ตารางที่ ๔.๒	สภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม และรายด้าน	๗๓
ตารางที่ ๔.๓	สภาพการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ และรายข้อ	๗๔
ตารางที่ ๔.๔	สภาพการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ และรายข้อ	๗๖
ตารางที่ ๔.๕	สภาพการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ และรายข้อ	๗๘
ตารางที่ ๔.๖	สภาพการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ และรายข้อ	๘๐
ตารางที่ ๔.๗	เปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยภาพรวมและรายด้าน	๘๒
ตารางที่ ๔.๘	เปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน	๘๓
ตารางที่ ๔.๙	เปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน	๘๔

ตารางที่ ๔.๑๐	เปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๘๕
	โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น	
	จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน	
ตารางที่ ๔.๑๑	ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษา	๘๖
	ในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา	
	จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	
ตารางที่ ๔.๑๒	ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษา	๘๗
	โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น	
	ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	
	จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	
ตารางที่ ๔.๑๓	ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษา	๘๘
	โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น	
	ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	
	จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	
ตารางที่ ๔.๑๔	ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษา	๘๘
	โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น	
	ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	
	จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	
ตารางที่ ๔.๑๕	ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษา	๘๙
	โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น	
	ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	
	จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน	
ตารางที่ ๔.๑๖	แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๙๐
	โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น	
	ด้านการบริหารงานวิชาการ	
ตารางที่ ๔.๑๗	แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๙๑
	โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น	
	ด้านการบริหารงานงบประมาณ	

- ตารางที่ ๔.๑๘ แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ๙๒
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น
ด้านการบริหารงานบุคคล
- ตารางที่ ๔.๑๙ แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ๙๓
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น
ด้านการบริหารงานทั่วไป

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
แผนภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๖๓
แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย	๙๔

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

อักษรย่อในวิทยานิพนธ์หรือสารนิพนธ์ฉบับนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาบาลีและพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย การอ้างอิงให้ระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ ให้ใช้อักษรย่อตัวพื้นปกติ เช่น ที.สี. (บาลี) ๙/๒๗๖/๙๗, ที.สี. (ไทย) ๙/๒๗๖/๙๘. หมายถึง ทีฆนิกาย สิลกขณธวคคปาติ ภาษาบาลี เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐ และ ทีฆนิกาย สิลกขณธวคค ภาษาไทย เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๘ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙

พระสุตตันตปิฎก

คำย่อ		ชื่อคัมภีร์	ภาษา
ที.ปา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย	ปาฏิกวรรค (ภาษาไทย)
ม.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย	มูลปณณาสก (ภาษาไทย)
ม.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมปณณาสก (ภาษาไทย)
ม.อ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย	อุปริปณณาสก (ภาษาไทย)
ส.ส. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย	สคาถวรรค (ภาษาไทย)
ส.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก สังยุตตนิกาย	มหาวารวรรค (ภาษาไทย)
อง.ติก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย	ติกนิบาต (ภาษาไทย)
อง.จตุกก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย	จตุกกนิบาต (ภาษาไทย)
อง.ปญจก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย	ปญจกนิบาต (ภาษาไทย)
อง.สตตก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย	สัตตกนิบาต (ภาษาไทย)
อง.อฏฐก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย	อฏฐกนิบาต (ภาษาไทย)
ขุ.ชา.เอกก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย	เอกกนิบาตชาดก (ภาษาไทย)
ขุ.ชา.ทุก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย	ทุกนิบาตชาดก (ภาษาไทย)
ขุ.ชา.นวก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย	นวกนิบาตชาดก (ภาษาไทย)
ขุ.ชา.วีสติ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย	วีสตินิบาตชาดก (ภาษาไทย)
ขุ.ชา.จตตาวีส. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย	จัตตาวีสนิบาตชาดก (ภาษาไทย)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดินโดยให้นำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินและการจัดทำบริการสาธารณะ ให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐ ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างและระบบการบริหารงานของรัฐ และแผนกำลังคน ภาครัฐให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ ให้มีการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานบุคคลภาครัฐ^๑ รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการ กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติ^๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙ ด้านประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการใช้จ่าย เพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษาและลดภาระงบประมาณ การใช้จ่ายงบประมาณเพื่อการศึกษาซึ่งได้รับค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ แต่ใช้จ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาครู ค่อนข้างน้อย การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาที่เชื่อมโยงกันเพื่อใช้ในการ บริหารจัดการ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยเฉพาะสถานศึกษาขนาด

^๑ พิชุวรรณ กิตติคุณ, การปฏิรูปประเทศตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐, (กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการ, ๒๕๖๐), หน้า ๒.

^๒ สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ๒๕๖๐), หน้า ๑๔.

เล็ก การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดและสนับสนุนการศึกษาเพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย ของภาครัฐ และปฏิรูประบบการเงินเพื่อการศึกษางบประมาณทางการศึกษา^๓

การบริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องมีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ^๔ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีปัจจุบัน และที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วมาก เมื่อเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงในอดีตที่ผ่านมาซึ่งมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ดังนั้นในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนทัศนคติ และแนวคิดการบริหารของตนเองให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษา มีความทันสมัยสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพในทุก ๆ ด้าน^๕ รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย^๖

สภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาที่สำคัญอยู่หลาย ๆ ประเด็น ไม่ว่าจะเป็นในด้านคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษา ในปัจจุบันของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคมในวงกว้าง ความไม่ชัดเจนในอัตลักษณ์ของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทที่ควรจะเป็นอย่างแท้จริง ประสิทธิภาพของระบบการดำเนินการด้านการบริหารจัดการ และการจัดการศึกษา ที่ยังไม่มีทิศทาง การพัฒนา และขาดความชัดเจนในการสร้างเอกภาพทางการบริหารให้กับกลุ่มโรงเรียน อีกทั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาไม่มียุทธศาสตร์การพัฒนาที่เด่นชัดพอที่จะเป็นแนวทางของการจัดการศึกษาในบริบทพื้นที่นั้น ๆ เพื่อสร้างศาสนทายาท และดำเนินการเผยแผ่

^๓ กระทรวงศึกษาธิการ, **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙**, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทพรินทิงกราฟฟิค จำกัด, ๒๕๖๐), หน้า จ .

^๔ กระทรวงศึกษาธิการ, “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓”, **ราชกิจจานุเบกษา** ๑๑๖ (สิงหาคม ๒๕๕๓): ๑๘.

^๕ เอกชัย กี่สุขพันธุ์, “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล”, **โครงการสานพลังประชารัฐ**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/52232/.html> [๒๕ มีนาคม ๒๕๖๑].

^๖ กระทรวงศึกษาธิการ, “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓”, **ราชกิจจานุเบกษา** ๑๑๖ (สิงหาคม ๒๕๕๓): ๑๙.

พระพุทธศาสนาแก่ชุมชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ^๗ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้พร้อมเป็นพุทธศาสนทายาทที่เปี่ยมปัญญาพุทธธรรมประพฤติปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามหลักพระธรรมวินัยอันเป็นพุทธบัญญัติ มีหลักพุทธธรรมนำชีวิตอันเป็นคุณลักษณะปรีดีสามัญที่พึงประสงค์ และสามารถทำหน้าที่เผยแผ่พุทธธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และคุณภาพชีวิตของประชาชนในเชิงบูรณาการวิชาการทั้งทางธรรมและทางโลกได้อย่างดีมีวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน^๘

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จึงสนใจที่จะศึกษาในการนำเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเรื่องสัปปริสธรรม ๗ มาบูรณาการเข้ากับการบริหารงานในยุคดิจิทัล เพื่อนำเอาองค์ความรู้ที่ได้มาเป็นแนวทางการพัฒนาผู้เรียน พัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาพุทธศาสนาชาติ ๒๐ ปี อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงานเป็นอย่างไร

๑.๒.๓ ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีอะไรบ้าง

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

^๗ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ - พ.ศ.๒๕๕๗, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๗), หน้า ๑.

^๘ กระทรวงศึกษาธิการ, “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓”, ราชกิจจานุเบกษา ๑๑๖ (สิงหาคม ๒๕๔๒): ๑๒.

^๙ กองพุทธศาสนศึกษา, คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๗, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๗), หน้า ๑.

๑.๓.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

๑.๓.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วยการบริหารงาน ๔ ด้าน^{๑๐} ดังนี้

๑. ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗
๒. ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗
๓. ด้านการบริหารงานบุคลากร ในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗
๔. ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากรกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย

๑. ประชากรได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๒๖ โรงเรียน จำนวน ๒๗๕ รูป/คน เป็นผู้บริหาร จำนวน ๗๘ รูป/คน ครูผู้สอน จำนวน ๑๙๗ รูป/คน^{๑๑}

๒. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๑๖๐ รูป/คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครชชีเมอร์แกน (Krejcie & Morgan)^{๑๒} จากประชากรตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การ

^{๑๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔.

^{๑๑} สถิติข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ข้อมูลสำรวจผู้บริหาร ครู ครูพิเศษ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑, สำนักงานกลุ่มที่ ๗ จังหวัดขอนแก่น. (อิตสำเนา)

^{๑๒} เครชชีและเมอร์แกน (Krejcie & Morgan), อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๔), หน้า ๔๓.

ทำงาน ได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มย่อย โดยการสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) ดังนี้

- | | |
|----------------------------|------------------|
| (๑) ตำแหน่งหน้าที่ | |
| (๑.๑) ผู้บริหารสถานศึกษา | จำนวน ๓๒ รูป/คน |
| (๑.๒) ครูผู้สอน | จำนวน ๑๒๘ รูป/คน |
| (๒) วุฒิการศึกษา | |
| (๒.๑) ปริญญาตรี | จำนวน ๑๑๕ รูป/คน |
| (๒.๒) สูงกว่าปริญญาตรี | จำนวน ๔๕ รูป/คน |
| (๓) ประสบการณ์การทำงาน | |
| (๓.๑) ระยะเวลา ๑ – ๕ ปี | จำนวน ๕๒ รูป/คน |
| (๓.๒) ระยะเวลา ๖ – ๑๐ ปี | จำนวน ๗๑ รูป/คน |
| (๓.๓) ระยะเวลา ๑๑ ปีขึ้นไป | จำนวน ๓๗ รูป/คน |

๓. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๘ รูป/คน และครูผู้สอนจำนวน ๘ รูป/คน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น รวมทั้งสิ้น ๑๖ รูป/คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑. ตัวแปรต้น มี ดังนี้

- | | |
|--------------------------------|--|
| (๑) ตำแหน่งหน้าที่ แยกเป็น | |
| (๑.๑) ผู้บริหารสถานศึกษา | |
| (๑.๒) ครูผู้สอน | |
| (๒) วุฒิการศึกษา แยกเป็น | |
| (๒.๑) ปริญญาตรี | |
| (๒.๒) สูงกว่าปริญญาตรี | |
| (๓) ประสบการณ์การทำงาน แยกเป็น | |
| (๓.๑) ระยะเวลา ๑ – ๕ ปี | |
| (๓.๒) ระยะเวลา ๖ – ๑๐ ปี | |
| (๓.๓) ระยะเวลา ๑๑ ปีขึ้นไป | |

๒. ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยยึดแนวทางของการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามแนวทางทั้ง ๔ ด้าน^{๓๓} ดังนี้

- (๑) ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗
- (๒) ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗
- (๓) ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗
- (๔) ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๒๖ แห่ง ประกอบด้วย

๑. โรงเรียนประภัสสรวินิตา วัดศรีนวล ต.ในเมือง อ.เมือง
๒. โรงเรียนจันทวิทยา วัดมรรคสำราญ ต.ในเมือง อ.เมือง
๓. โรงเรียนวัดหนองแวงวิทยา วัดหนองแวง ต.ในเมือง อ.เมือง
๔. โรงเรียนตราขุพิทยาคม วัดตราขุวนาราม ต.ในเมือง อ.เมือง
๕. โรงเรียนวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยา วัดธาตุ ต.ในเมือง อ.เมือง
๖. โรงเรียนวัดท่าหงส์เทศประดิษฐ์ วัดท่าหงส์เทศประดิษฐ์ ต.ท่าพระ อ.เมือง
๗. โรงเรียนวัดธาตุกุดกว้าง วัดธาตุกุดกว้าง ต.เมืองเก่า อ.เมือง
๘. โรงเรียนวัดตาลเรียงวิทยา วัดตาลเรียง ต.พระลับ อ.เมือง
๙. โรงเรียนสารคุณวิทยา วัดบุญบาลประดิษฐ์ ต.ชุมแพ อ.ชุมแพ
๑๐. โรงเรียนบุญยสารโสภิตวิทยา วัดศรีชมชื่น ต.สะอาด อ.น้ำพอง
๑๑. โรงเรียนญาณสังวร วัดมหาชัย ต.วังชัย อ.น้ำพอง
๑๒. โรงเรียนวัดท่าน้ำพอง วัดท่าน้ำพอง ต.น้ำพอง อ.น้ำพอง
๑๓. โรงเรียนธรรมวิทยาราชบุรินทร์ วัดพิชัยพัฒนาราม ต.วังชัย อ.น้ำพอง
๑๔. โรงเรียนมิ่งเมืองธีรานุเคราะห์ วัดมิ่งเมืองพัฒนาราม ต.บ้านเรือ อ.ภูเวียง
๑๕. โรงเรียนมัธยมวัดโพธิ์ชัยศึกษา วัดคุ้มโนนสวรรค์ ต.บ้านกง อ.หนองเรือ
๑๖. โรงเรียนพระปริยัติธรรม วัดสว่างรังสีวิทยา ต.กุดกว้าง อ.หนองเรือ
๑๗. โรงเรียนร่มโพธิ์ทองธรรมวิทย วัดโพธิ์ทอง ต.บ้านกง อ.หนองเรือ

^{๓๓} กองพุทธศาสนศึกษา, คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช

๑๘. โรงเรียนวัดประสิทธิ์ธรรมสารวิทยา วัดประสิทธิ์ ต.โนนสะอาด อ.หนองเรือ
๑๙. โรงเรียนวัดโพธิ์กลาง วัดโพธิ์กลาง ต.กุดเค้า อ.มัญจาคีรี
๒๐. โรงเรียนบูรพารามวิทยาสรรค์ วัดบูรพาราม ต.บ้านฝาง อ.บ้านฝาง
๒๑. โรงเรียนวัดแจ้งสว่างนอก วัดแจ้งสว่างนอก ต.โนนสะอาด อ.ชุมแพ
๒๒. โรงเรียนวัดสระแก้วพิทยาคม วัดสระแก้ว ต.ข้าวเรียง อ.ชุมแพ
๒๓. โรงเรียนวัดจันทรประสิทธิ์ วัดจันทรประสิทธิ์ ต.ในเมือง อ.บ้านไผ่
๒๔. โรงเรียนวัดประชาพัฒนาราม วัดประชาพัฒนาราม ต.ฝาง อ.กระนวน
๒๕. โรงเรียนวัดท่ากระเปือวิทยาสรรค์ วัดท่ากระเปือ ต.ภูผาม่าน อ.ภูผาม่าน
๒๖. โรงเรียนนพคุณวิทยา วัดอโศการาม ต.โสกนกเต็น อ.พล

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ตั้งแต่เดือน มกราคม ๒๕๖๑ ถึงเดือน ตุลาคม ๒๕๖๑

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

๑.๕.๒ ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน

๑.๕.๓ ผู้บริหาร และครูผู้สอนมีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่นแตกต่างกัน

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้ได้ความหมายหัวข้อการศึกษาให้เข้าใจตรงกัน จึงกำหนดความหมายของคำที่ใช้ ดังนี้

๑.๖.๑ การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารโรงเรียนเป็นการร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพ โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุดผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ ทักษะทัศนคติค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม โดยผ่านวิธีการของการจัดการองค์กร การสั่งการ การอำนวยความสะดวกและ

การปรับปรุงการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

๑.๖.๒ ยุคดิจิทัล หมายถึง ยุคสมัยที่รัฐมีแผนการพัฒนาในระดับประเทศที่สอดคล้องกันระหว่างทุกหน่วยงานรัฐบาลเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย การสื่อสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีความเร็วในการสื่อสาร ส่งผ่านข้อมูลข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ ในโลกที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว

๑.๖.๓ การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนาการบริหารและการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาให้มีความทันสมัย อย่างเหมาะสม คุ่มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา

๑.๖.๔ การบริหารสถานศึกษาตามหลักสัปปริสธรรม ๗ หมายถึง ระดับปฏิบัติของผู้บริหาร เป็นคุณสมบัติของผู้บริหารที่ดี ธรรมของผู้บริหารที่ดี มี ๗ ประการ คือ

๑.๖.๔.๑ อัมมัญญตา รู้หลักหรือรู้จักเหตุ คือ รู้หลักการและกฎเกณฑ์ของสิ่งทั้งหลายที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิตในการปฏิบัติกิจหน้าที่และดำเนินกิจการต่าง ๆ รู้เข้าใจสิ่งที่ตนประพฤติปฏิบัติ ตามเหตุผล เช่นรู้ว่า ตำแหน่งหน้าที่ อาชีพ การงานของตน มีหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างไร มีอะไรเป็นหลักการ จะต้องทำอะไรอย่างไรจึงจะเป็นเหตุให้บรรลุถึงผลสำเร็จที่เป็นไปตามหน้าที่และความรับผิดชอบนั้น ๆ

๑.๖.๔.๒ อัตถัญญตา รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล คือ รู้ความหมาย และความมุ่งหมายหลักการที่ตนปฏิบัติเข้าใจวัตถุประสงค์ของกิจการที่ตนกระทำ รู้ว่าหลักการนั้น ๆ มีความมุ่งหมายอย่างไร รู้ว่าที่ตนทำอยู่อย่างนั้น ๆ ดำเนินชีวิตอย่างนั้น เพื่อประสงค์ประโยชน์หรือควรจะได้บรรลุถึงผลอะไรที่ไม่มีหน้าที่ ตำแหน่ง หรือควรจะได้บรรลุถึงผลอะไร ที่ให้มีหน้าที่ตำแหน่ง ฐานะการงานอย่างนั้น ๆ

๑.๖.๔.๓ อัตตัญญตา รู้จักตน คือ รู้ตามเป็นจริงว่า ตัวเรานั้นว่าโดยฐานะ ภาวะ เพศ กำลังความรู้ความถนัด ความสามารถและคุณธรรมเป็นต้น เท่าไรอย่างไร แล้วประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสม และรู้จักแก้ไขปรับปรุงส่งเสริม ทำการต่าง ๆ

๑.๖.๔.๔ มัตตัญญตา รู้จักประมาณ คือ รู้จักพอดีเช่นประมาณในการบริโภค รู้จักประมาณในการใช้จ่ายทรัพย์ รู้จักความพอดีในการพูด การปฏิบัติกิจและทำการต่าง ๆ ตลอดจนการพักผ่อนหลับนอนและการสนุกสนานรื่นเริงต่าง ๆ

๑.๖.๔.๕ กาลัญญตา รู้จักกาลเวลา คือ รู้กาลเวลาอันเหมาะสม และระยะเวลาที่พึงได้ใช้ในการประกอบกิจการทำหน้าที่การทำงานปฏิบัติการต่าง ๆ และเกี่ยวข้องกับผู้อื่น เช่น รู้ว่า เวลาไหนควรทำอะไร และทำให้ตรงเวลา ให้เป็นเวลา ให้ทันเวลาให้พอเวลา ให้เหมาะสม ให้ถูกเวลา

๑.๖.๔.๖ ปรีชาญาณ รู้จักชุมชน สังคม คือ รู้จักถิ่น รู้จักที่ชุมชนและชุมชน รู้การอันควรประพฤติปฏิบัติในถิ่นที่ชุมชน และต่อชุมชนนั้นว่า ชุมชนนี้เมื่อไปหา ควรต้องทำกิจอย่างนี้ควรต้องทำกิจอย่างนี้ ควรต้องพูดอย่างนี้ ชุมชนนี้มีระเบียบวินัยอย่าง นี้มีวัฒนธรรมประเพณีอย่างนี้ มีความต้องการ อย่างนี้ควรเกี่ยวข้อง ควรต้องสงเคราะห์ควรรับใช้ควรบำเพ็ญประโยชน์ให้อย่างนี้ ฯ

๑.๖.๔.๗ บุคคลญาณ รู้จักบุคคล คือ รู้จักและเข้าใจความแตกต่างแห่งบุคคลว่า โดยอรรถาธิบายความสามารถ และคุณธรรมเป็นต้น ใคร ๆ ยิ่งหรือหย่อนอย่างไร และรู้จักที่จะปฏิบัติต่อบุคคลอื่นด้วยดีว่า ควรจะคบหรือไม่ได้คดีอะไร จะสัมพันธ์เกี่ยวข้องจะใช้จะยกย่อง จะตำหนิหรือจะแนะนำสั่งสอนอย่างไรจึงจะได้ผลดี

๑.๖.๕ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น หมายถึง โรงเรียนที่วัดจัดตั้งขึ้นเพื่อการศึกษาแก่พระภิกษุและสามเณร ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีทั้งหมด ๒๖ โรงเรียน

๑.๖.๖ การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ หมายถึง ระดับการบริหารสถานศึกษาโดยนำเอาหลักสัปปุริสธรรม ๗ ซึ่งเป็นหลักธรรมของคนดี (สัตบุรุษ) มาบูรณาการเข้ากับการบริหารงาน เพื่อส่งเสริมให้การบริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยมีดังนี้

(๑) ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ หมายถึง ระดับการบริหารงานวิชาการ โดยการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนให้มีความทันสมัย เหมาะสม คุ่มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

(๒) ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ หมายถึง ระดับการบริหารงานงบประมาณ โดยการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนให้มีความทันสมัย เหมาะสม คุ่มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

(๓) ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ หมายถึง ระดับการบริหารงานบุคลากร โดยการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนให้มีความทันสมัย เหมาะสม คุ่มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

(๔) ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ หมายถึง ระดับการบริหารงานทั่วไป โดยการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อการพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนให้มีความทันสมัย เหมาะสม คุ่มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

๑.๖.๗ ตำแหน่งหน้าที่ หมายถึง ตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติงาน สถานภาพของอาชีพของบุคลากรทางการศึกษาที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำแนกตามส่วนงาน ดังนี้

(๑) ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้รักษาตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และผู้จัดการสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา ๒๕๖๑

(๒) ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรทางการศึกษา บุคลากรวิชาชีพที่ทำหน้าที่ด้านการเรียนการสอนตลอดถึงการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีต่าง ๆ ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา ๒๕๖๑

๑.๖.๘ วุฒิการศึกษา หมายถึง การกำหนดวุฒิการศึกษาของผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั้งบรรพชิต และฆราวาสจะต้องมีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป ฆราวาสจะต้องมีใบประกอบวิชาชีพครูด้วย จำแนกตามวุฒิการศึกษา ดังนี้

(๑) ปริญญาตรี หมายถึง วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จังหวัดขอนแก่น

(๒) สูงกว่าปริญญาตรี หมายถึง วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอก ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จังหวัดขอนแก่น

๑.๖.๙ ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง อายุการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระยะเวลาการทำงาน ดังนี้

(๑) ระยะ ๑ – ๕ ปี หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติงานของของผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จังหวัดขอนแก่น นับตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งในช่วงระยะเวลา ๑ – ๕ ปี

(๒) ระยะ ๖ – ๑๐ ปี หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติงานของของผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จังหวัดขอนแก่น นับตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งในช่วงระยะเวลา ๖ – ๑๐ ปี

(๓) ระยะ ๑๑ ปี ขึ้นไป หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติงานของของผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ จังหวัดขอนแก่น นับตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งในช่วงระยะเวลา ๑๑ ปี ขึ้นไป

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ข้อมูลพื้นฐานเพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

๑.๗.๒ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้ข้อมูลพื้นฐานแนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

๑.๗.๓ สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดขอนแก่น สามารถนำไปเป็นแนวทางส่งเสริมการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น และสถานศึกษาอื่น ๆ

๑.๗.๔ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สามารถนำข้อมูลพื้นฐานไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดนโยบายพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาข้อมูลแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิจัย เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” ในครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Surver Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีจากตำราหนังสือ เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อสำคัญ ดังต่อไปนี้

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

๒.๓ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

๒.๔ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

๒.๔.๑ ความหมายของหลักสัปปุริสธรรม ๗

๒.๔.๒ สาระสำคัญของหลักสัปปุริสธรรม ๗

๒.๔.๓ การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

๒.๕ บริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

๒.๑.๑ ความหมายของการบริหาร

การบริหารเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งโดยพื้นฐานแล้วเกี่ยวข้องกับการทำให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดโดยองค์กรหรือสถาบัน ไม่มีองค์กรไหนสามารถทำให้บรรลุเป้าหมายได้นอกจากว่าสมาชิกทั้งหมดของกลุ่มบูรณาการเข้าด้วยกันแล้วทำเป้าหมายให้เป็นจริง การบริหารถูกมองว่าเป็นกลไกที่บริหารองค์กร เป็นที่ทราบกันในทางเทคนิคว่า การบริหารเป็นส่วนหลักที่เกี่ยวข้องกับการทำให้สิ่งต่าง ๆ บรรลุความสำเร็จในทางทฤษฎีได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า การบริหาร ดังนี้

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต)^๑ ได้กล่าวถึง คุณธรรมที่นักบริหารพึงมี คือ อปรีหานิยธรรม๗ ของกษัตริย์วชิ หรือ วชิอปรหานิยธรรม ๗ ธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว สำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง

๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์

๒) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำข้อนี้ แปลอีกอย่างหนึ่งว่า: พร้อมเพรียงกันลุกขึ้นป้องกันบ้านเมือง พร้อมเพรียงกันทำกิจทั้งหลาย

๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ (อันขัดต่อหลักการเดิม) ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ (ตามหลักการเดิม) ถือปฏิบัติมั่นตามวชิธรรม (หลักการ) ตามที่วางไว้เดิม

๔) ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชนชาววชิเคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง

๕) บรรดาบุคคลสตรีกุลมารีทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรืออดคร่ำขึ้นใจ

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)^๒ ได้กล่าวถึง นักบริหารแบบธรรมาธิปไตยควรยึดหลักธรรมในการบริหารที่เรียกว่า พละ ๔ ประการ คือ

๑) ปัญญาพละ กำลังความรู้หรือความฉลาด

๒) วิริยพละ กำลังแห่งความเพียร

๓) อนวัชพละ กำลังการทำงานที่ไม่มีโทษหรือความสุจริต

^๑ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), **ธรรมานุชิต**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๓), หน้า ๒๘.

^๒ พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), **พุทธวิธีบริหาร**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙), หน้า ๔๔-๔๕.

๔) สังคหผละ กำลังการสงเคราะห์ หรือมนุษย์สัมพันธ์ พลหรือกำลังแห่งคุณธรรมทั้ง ๔ ประการนี้ ช่วยทำให้การบริหารปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ นักบริหารจะสามารถวางแผน จัดองค์กร แต่งตั้งบุคลากร อำนาจการ และควบคุมได้ดีต้องมีความฉลาด ขยัน สุจริต และมนุษย์สัมพันธ์ ยิ่งเขามีคุณธรรมทั้ง ๔ ข้อนี้เพิ่มมากขึ้นเท่าใด ก็ยิ่งทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ตรงกันข้ามถ้าใครคนใดขาดคุณธรรมทั้ง ๔ ประการ แม้เพียงบางข้อ เขาก็เป็นนักบริหารที่ดีไม่ได้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์^๓ กล่าวว่า การบริหารเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่ต้องกำหนดแบบแผน วิธีและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบบริหารงานไม่ดี จะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ เพราะการดำเนินการต่าง ๆ มิใช่เพียงแต่กิจกรรมที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีเพื่อนร่วมงานอีก หลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จผู้ช่วยงานแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านสติปัญญาความสามารถ ความถนัดและความต้องการที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเทคนิควิธีและกระบวนการการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายขององค์กร

ราเชนทร์ พุ่มแจ้^๔ ได้ให้ความหมายว่า การบริหาร หมายถึง การร่วมมือกันทำงานด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ร่วมกันตั้งเอาไว้โดยอาศัยทรัพยากรการบริหาร ซึ่งได้แก่บุคลากร เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการจัดการที่เหมาะสมที่จะทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์การต่าง ๆ มีความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะต้องนำมาใช้โดยที่ผู้บริหารขององค์การเป็นผู้แสดงความเห็นมีอำนาจชี้นำของการบริหาร

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการ ในกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การมีแนวทางการดำเนินงานอย่างมีระบบ เพื่อที่จะให้งานได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ มีความสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

^๓ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, (กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี จำกัด เพลท, ๒๕๕๑), หน้า ๘.

^๔ ราเชนทร์ พุ่มแจ้, “ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต ๑”, วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยอีสาน, ๒๕๕๒), หน้า ๑๑.

๒.๑.๒ กระบวนการของการบริหาร

การบริหารโดยทั่ว ๆ ไปจะมีลักษณะเป็นกระบวนการวิธีหรือเป็นการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน หรือเป็นลำดับรายการในการบริหาร คือ ในการบริหารจะต้องมีลำดับรายการก่อนหลังว่า จะต้องทำอะไรก่อนและต่อ ๆ ไปจะทำอะไร ซึ่งจัดไว้ว่าหลักเกณฑ์ตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific management) กระบวนการบริหารจะกำหนดขอบเขต และหน้าที่ตามขั้นตอนต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน

กุลลิคส์เอล. และเออร์วิค เจ. (Gulick L. and Urwick J.) ได้กล่าวว่ากระบวนการบริหารนั้นต้องประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญหรือที่เรียกกันย่อ ๆ ว่า “POSDCORB Model” ซึ่งอธิบายตามความหมายได้ดังนี้

๑. การวางแผน (P=Planning) หมายถึงการจัดวางโครงการและแผนปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าว่าจะต้องทำอะไรบ้างและทำอย่างไร

๒. การจัดการองค์การ (O=Organizing) หมายถึงการจัดหน่วยงานกำหนดโครงสร้างของหน่วยงาน การจัดสายงานตำแหน่งต่าง ๆ กำหนดอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน

๓. การจัดหาบุคคล (S=Staffing) หมายถึง การจัดหาบุคคล เป็นการบริหารงานทางด้านบุคคลอันได้แก่การจัดอัตรากำลังการสรรหาการพัฒนาบุคลากรการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี การประเมินผลการทำงาน และการให้พินิจจากงาน

๔. การอำนวยการ (D=Directing) หมายถึงการตัดสินใจการวินิจฉัยสั่งการหน่วยงาน ให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

๕. การประสานงาน (Co=Coordinating) หมายถึงการประสานงานกิจการด้านต่าง ๆ ของหน่วยงาน ให้เกิดความร่วมมือเพื่อดำเนินไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

๖. การรายงาน (R=Reporting) หมายถึงการรายงานผลการปฏิบัติของหน่วยงานให้แก่ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวของการดำเนินงานว่าก้าวหน้าเพียงใด

๗. การงบประมาณ (B=Budgeting) หมายถึงการงบประมาณ การจัดทำงบประมาณ บัญชีการใช้จ่ายเงิน การควบคุมและการตรวจสอบด้านการเงิน^๕

๒. กระบวนการบริหารงานตามแนวของเดมมิง (Plan-Do-Check-Act) PDCA^๖ ดังนี้ คือ

^๕ Gulick L. and Urwick J., *Papers on the Science of Administration*, (New York: Institute of Public Administration, 1973), pp.18-19.

^๖ สมเดช สีแสง, *คู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ*, (ชัยนาท: อมรการพิมพ์, ๒๕๔๔), หน้า ๑๙๘-๑๙๙.

๒.๑ การวางแผน (Plan – P)

๒.๒ การปฏิบัติตามแผน (Do – D)

๒.๓ การตรวจสอบ (Check – C)

๒.๔ การปฏิบัติ (Action – A)

กระบวนการบริหารงานทั้ง ๔ ขั้นตอนนี้จะต้องปฏิบัติต่อเนื่องกันไปไม่สิ้นสุดซึ่งเขียนได้ว่า (Plan-Do-Check-Act) PDCA ซึ่งเหมือนกับเป็นวงจรอันหนึ่งเรียก วงจรเดมมิง(The deming cycle) วงจรหรือวงล้อ (PDCA) เป็นเครื่องมือการบริหารงานอย่างต่อเนื่องในการติดตามพัฒนาให้บรรลุตามเป้าหมาย วงจรเดมมิง หรือ PDCA เป็นกระบวนการหนึ่ง ซึ่งสามารถที่จะนำมาใช้ได้เป็นอย่างดีในการควบคุมคุณภาพหรือการบริหารคุณภาพ

วิลเลียม อิวชี (William Ouchi) ได้กล่าวทฤษฎีของการบริหารคือ ทฤษฎี Z โดยหลังจากการศึกษาการบริหารของธุรกิจญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกาและได้ทำการประสมประสานกัน โดยมีแนวคิดด้านการบริหารดังนี้

๑. การจ้างงานระยะยาว
๒. การตัดสินใจเป็นเอกฉันท์
๓. ความรับผิดชอบเฉพาะบุคคล
๔. การประเมินผลและการเลื่อนตำแหน่งแบบค่อยเป็นค่อยไป
๕. การควบคุมในตัวเองไม่เป็นการวัดผลอย่างชัดเจนและเป็นทางการ
๖. เส้นทางอาชีพแบบเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในระดับปานกลาง
๗. มีความเกี่ยวข้องในลักษณะครอบครัว^๗

๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

๒.๒.๑ ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

ฮอยและเซอร์ชีว (Hoy and Cecil)^๘ ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารโรงเรียนเป็นการบริหารบุคลากรทางการศึกษา ครู นักเรียน เพื่อให้ความร่วมมือและความร่วมแรงร่วมใจในการปฏิบัติงานในโรงเรียนให้บุคคลทั้ง ๓ กลุ่ม เห็นด้วยและดำเนินการตามข้อตกลงที่วางไว้และพึงยึดปฏิบัติโดยเคร่งครัด

^๗ William Ouchi, **Organization and Management**, (Eaglewood Cliffs: Prentice Hill, 1971), p. 283.

^๘ Hoy, Wayne K. & Cecil, Masker G., **Educational Administration Theory: Research, and Practice**, (New York: McGraw – Hill Inc, 1996), p. 170.

สมเกียรติ เอี่ยมกลิ่น^๙ ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการร่วมกันของบุคคลโดยใช้หลักการ ทฤษฎีกระบวนการ และวิธีการต่าง ๆ กับทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์ และประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ก่อให้เกิดสังคมเข้มแข็งนำไปสู่รากฐานการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

สมปอง ชาสิ่งห์แก้ว^{๑๐} ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การใช้ศาสตร์ และศิลป์ในการบริหารสถานศึกษา มุ่งพัฒนาหลักสูตรเพื่อผลิตมหาบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถขั้นสูง มีประสบการณ์วิชาชีพ และสามารถประยุกต์ความรู้สู่การปฏิบัติวิชาชีพในการบริหารการศึกษา และการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพ และเตรียมผู้นำทางบริหารการศึกษาขั้นสูง

๒.๒.๒ ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

ขอบข่ายภาระหน้าที่การบริหารงานสถานศึกษา ๔ ด้าน ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๓๙ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ออกกฎกระทรวงไว้^{๑๑} ดังต่อไปนี้

๑. ด้านการบริหารงานวิชาการ มีภาระหน้าที่ ๑๗ อย่าง คือ

๑.๑ การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

๑.๒ การวางแผนงานด้านวิชาการ

๑.๓ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

๑.๔ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

๑.๕ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

^๙ สมเกียรติ เอี่ยมกลิ่น, “การศึกษาการใช้เวลาในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๘).

^{๑๐} สมปอง ชาสิ่งห์แก้ว, “ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”, บทความทางวิชาการ, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐).

^{๑๑} กระทรวงศึกษาธิการ, “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓”, ราชกิจจานุเบกษา, ๑๑๖ (สิงหาคม ๒๕๕๓): ๑๒.

- ๑.๖ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- ๑.๗ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- ๑.๘ การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- ๑.๙ การนิเทศการศึกษา
- ๑.๑๐ การแนะแนว
- ๑.๑๑ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- ๑.๑๒ การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- ๑.๑๓ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- ๑.๑๔ การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- ๑.๑๕ การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
- ๑.๑๖ การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
- ๑.๑๗ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
๒. ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีภาระหน้าที่ ๒๒ อย่าง คือ
 - ๒.๑ การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี
 - ๒.๒ การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
 - ๒.๓ การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
 - ๒.๔ การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
 - ๒.๕ การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
 - ๒.๖ การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
 - ๒.๗ การตรวจสอบติดตามและรายงานการใชัผลผลิตจากงบประมาณ
 - ๒.๘ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
 - ๒.๙ การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
 - ๒.๑๐ การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
 - ๒.๑๑ การวางแผนพัสดุ
 - ๒.๑๒ การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี
 - ๒.๑๓ การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ

๒.๑๔ การจัดหาพัสดุ

๒.๑๕ การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

๒.๑๖ การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

๒.๑๗ การเบิกเงินจากคลัง

๒.๑๘ การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน

๒.๑๙ การนำเงินส่งคลัง

๒.๒๐ การจัดทำบัญชีการเงิน

๒.๒๑ การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

๒.๒๒ การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

๓. ด้านการบริหารงานบุคคล มีภาระหน้าที่ ๒๐ อย่าง คือ

๓.๑ การวางแผนอัตรากำลัง

๓.๒ การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

๓.๓ การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

๓.๔ การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

๓.๕ การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน

๓.๖ การลาทุกประเภท

๓.๗ การประเมินผลการปฏิบัติงาน

๓.๘ การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

๓.๙ การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

๓.๑๐ การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

๓.๑๑ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

๓.๑๒ การออกจากราชการ

๓.๑๓ การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ

๓.๑๔ การจัดทำ บัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทาน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

๓.๑๕ การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

๓.๑๖ การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ

๓.๑๗ การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

๓.๑๘ การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากร

ทางการศึกษา

๓.๑๙ การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต

๓.๒๐ การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

๔. ด้านการบริหารทั่วไป มีภาระหน้าที่ ๒๒ อย่าง คือ

๔.๑ การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

๔.๒ การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

๔.๓ การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

๔.๔ งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน

๔.๕ การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

๔.๖ การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน

๔.๗ งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

๔.๘ การดำเนินงานธุรการ

๔.๙ การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

๔.๑๐ การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

๔.๑๑ การรับนักเรียน

๔.๑๒ การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา

๔.๑๓ การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย

๔.๑๔ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

๔.๑๕ การทัศนศึกษา

๔.๑๖ งานกิจการนักเรียน

๔.๑๗ การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

๔.๑๘ การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

๔.๑๙ งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

๔.๒๐ การรายงานผลการปฏิบัติงาน

๔.๒๑ การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

๔.๒๒ แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

กล่าวโดยสรุป การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารโรงเรียนเป็นการร่วมมือกันทำงานของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพโดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์กับการศึกษามากที่สุดผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ความสามารถ ทักษะทัศนคติ ค่านิยมคุณธรรมจริยธรรม โดยผ่านวิธีการของการจัดการองค์กร การสั่งการ การอำนวยความสะดวก

และการปรับปรุงการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

๒.๓ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

๒.๓.๑ ความหมายของยุคดิจิทัล

ยุคดิจิทัล หมายถึง ยุคสมัยที่หน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องมีแผนการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล^{๑๒} เพื่อให้มีความชัดเจนเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาในระดับประเทศที่สอดคล้องกันระหว่างทุกหน่วยงาน รัฐบาลเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล (Digital Economy หรือ DE) หมายถึง เศรษฐกิจและสังคมที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (หรือเรียกว่าเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้ทันสมัย) เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปกระบวนการผลิต การดำเนินธุรกิจ การค้า การบริการ การศึกษา การสาธารณสุข การบริหารราชการแผ่นดิน รวมทั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมและการจ้างงานที่เพิ่มขึ้น และปรับเปลี่ยนรูปแบบบริการของรัฐ โดยอาศัยข้อมูลดิจิทัลเพื่อสร้างบริการของรัฐในรูปแบบใหม่ผ่านเทคโนโลยี Mobile Social Cloud Technology ในยุคอินเทอร์เน็ต โดยมีลักษณะ ๓ ประการได้แก่

๑) Reintegration: การบูรณาการการทำงานของหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดการกำกับควบคุมการบริหารภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ

๒) Needs-based holism: การปรับปรุงองค์กรภาครัฐเพื่อให้เกิดการให้บริการสาธารณะที่ให้ความสำคัญต่อการนำความต้องการของพลเมืองมาเป็นศูนย์กลาง

๓) Digitalization: การใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ในการนำระบบบริหารสารสนเทศมาใช้ รวมถึงการให้ความสำคัญต่อการสื่อสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตซึ่งจะเข้ามาแทนที่วิธีการทำงานแบบเดิม คนไทยนั้นมีชีวิตผูกติดกับดิจิทัลมานานแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการใช้อินเทอร์เน็ต ซื้อขายออนไลน์ อีคอมเมิร์ซ ทำธุรกรรมการเงินผ่านแอปพลิเคชัน การสื่อสาร แต่เพียงเท่านี้ยังไม่พอที่จะพาสังคมไทยเข้าสู่ยุคดิจิทัล ๔.๐ ได้ดังนี้

Digital 1.0 (Internet) ยุคเปิดโลกอินเทอร์เน็ต ยุคนี้เป็นการเริ่มต้นของ “Internet” เป็นช่วงเวลาที่กิจกรรมและการดำเนินชีวิตของผู้คนเปลี่ยนจากออฟไลน์ (offline) มาเป็นออนไลน์ (online) มากขึ้น เช่น การส่งจดหมายทางไปรษณีย์ก็เปลี่ยนมาเป็นการส่งอีเมล E-mail และอีกหนึ่ง

^{๑๒} สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์, แผนการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลในระยะ ๓ ปี(๒๕๕๙-๒๕๖๑), (กรุงเทพมหานคร: กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, ๒๕๕๙).

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ การถือกำเนิดของเว็บไซต์ Website ที่ทำให้เราเข้าถึงทุกอย่างได้ง่ายขึ้นและทั่วถึง การอัปเดตรวดเร็วตลอด ๒๔ ชั่วโมง การเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ได้ส่งผลกระทบครั้งใหญ่และเป็นวงกว้าง การดำเนินกิจกรรมสะดวกและรวดเร็ว เริ่มมีกิจกรรมเชิงพาณิชย์และโฆษณาผ่านเครื่องมือออนไลน์เหมือนกับมีหน้าร้านที่ทุกคนบนโลกจะเห็นเราได้ง่ายขึ้น

Digital 2.0 (Social Network) ยุคโซเชียลเน็ตเวิร์คต่อยอดจากยุค ๑.๐ ก็จะเป็นยุคที่ผู้บริโภคเริ่มสร้างเครือข่ายติดต่อสื่อสารกันในโลกออนไลน์ เครือข่ายสังคม Social Network นี้เริ่มจากการคุยหรือแชทกับเพื่อน สมาคม กลุ่มเล็ก ๆ ของผู้คนที่ต้องการความสะดวกสบายในการติดต่อสื่อสาร จุดเล็ก ๆ นี้เริ่มพัฒนาและขยายวงกว้างไปสู่การดำเนินกิจกรรมในเชิงธุรกิจ โดยนักธุรกิจส่วนใหญ่มองว่า Social Media เป็นเครื่องมือเชื่อมต่อและสร้างเครือข่ายทางธุรกิจให้แก่พวกเขาได้เป็นอย่างดีด้วยการคลิกเพียงครั้งเดียว อีกทั้งยังช่วยในการพัฒนา Brand วัดผลการดำเนินงานของธุรกิจ ส่งเสริมภาพลักษณ์แบรนด์ เสมือนว่า Social Media เป็นกระบอกเสียงและเวทีเสนองานแก่นักธุรกิจสู่สายตาชาวโลกเป็นอย่างดี เครื่องมือโซเชียลยังสามารถเป็นอำนาจในการต่อรองของผู้บริโภคที่กำลังตัดสินใจเลือกสินค้าและบริการ เนื่องจากมีตัวเลือกและร้านค้าให้เห็นมากขึ้นอีกด้วย

Digital 3.0 (Application and Big Data) ยุคแห่งข้อมูลและบิ๊กดาต้า ยุคแห่งการใช้ข้อมูลที่วิ่งเข้าออกเป็นล้าน ๆ ดาต้า ให้เป็นประโยชน์ การเติบโตของโซเชียลมีเดียและ E-Commerce จากยุค ๒.๐ ทำให้เกิดการขยายของข้อมูลอย่างมหาศาล ทุกแพลตฟอร์มไม่ว่าจะเป็นสื่อโซเชียล เว็บไซต์เบราว์เซอร์ หรือแม้แต่ธุรกิจอย่างธนาคาร โลจิสติกส์ ประกันภัย รีเทล ต่างมีข้อมูลเข้าออกเป็นจำนวนมากในแต่ละวัน และเริ่มมีการนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังคำกล่าวที่ว่า “ใครมีข้อมูลมาก ก็มีอำนาจมาก” ข้อมูลถูกนำมาประมวลผล จับสาระ วิเคราะห์ถึงความต้องการของผู้บริโภคเพื่อสร้างสินค้าและบริการที่สามารถตอบสนองโจทย์ของลูกค้าได้ ทุกองค์กรต่างเห็นความสำคัญของการนำ บิ๊กดาต้ามาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด แต่การนำบิ๊กดาต้ามาตอบสนองอย่างเรียลไทม์นั้น จำเป็นต้องมีระบบคลาวด์ Cloud Computing มาช่วยอำนวยความสะดวก จัดเก็บข้อมูล เลือกทรัพยากรตามการใช้งาน และทำให้เราสามารถเข้าถึงข้อมูลบนคลาวด์จากที่ใดก็ได้ ผู้ใช้ทุกคนสามารถเข้าถึงระบบ ข้อมูลต่าง ๆ ผ่านอินเทอร์เน็ต สามารถจัดการ บริหารข้อมูล และแบ่งปันข้อมูลกับผู้อื่น (Shared Services) ลดต้นทุนและลดความยุ่งยากเพื่อโฟกัสกับงานหลัก เพิ่มความเร็วในการบริการและการทำธุรกิจได้มากขึ้น บิ๊กดาต้าสามารถนำมาต่อยอดโดยการคิดค้น ค้นหา และประยุกต์ใช้ข้อมูลนั้น พัฒนาเป็นแอปพลิเคชัน Application ที่ให้ความสะดวกสบายแก่ผู้บริโภคผ่านทางสมาร์ทโฟนและแท็บเล็ตอีกด้วย

Digital 4.0 (Machine-to-Machine) ยุคที่เทคโนโลยีมีมันสมอง และเราก็มາถึงยุคที่ความฉลาดของเทคโนโลยีจะทำให้อุปกรณ์ต่าง ๆ สื่อสารและทำงานกันเองได้อย่างอัตโนมัติ เทคโนโลยีในสามยุคแรกที่กล่าวไปเปรียบเสมือนเป็นแขน ขา ให้แก่นมนุษย์ เป็นเทคโนโลยีที่ช่วยเหลือ อำนาจความ

สะดวก หยิบจับ คำนวณ ประมวลผลให้มนุษย์ มีแขน ขา แต่ไม่มีสมองเป็นของตัวเองในยุค ๔.๐ เทคโนโลยีถูกนำมาพัฒนาต่อยอดเพื่อลดบทบาทของมนุษย์ และเพิ่มศักยภาพของมนุษย์ในการใช้ความคิดเพื่อข้ามขีดจำกัด สร้างสรรค์พัฒนาสิ่งใหม่ ๆ โดยจะใช้ชื่อยุคนี้ว่าเป็นยุค Machine-to-Machine เช่น เราสามารถเปิด-ปิด หรือสั่งงานอื่น ๆ กับเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านตัวเองผ่านแอปพลิเคชันโดยไม่ต้องเดินไปกดสวิตช์ หรือตัวอย่างที่ถูกนำมาใช้งานจริงแล้วอย่างการพูดคำว่า “แคปเจอร์” กับแอปถ่ายภาพในสมาร์ทโฟน โทรศัพท์ก็จะถ่ายรูปให้อัตโนมัติโดยที่เราไม่ต้องกดถ่ายด้วยซ้ำ หรือแม้แต่เทคโนโลยีจำลองสถานการณ์ Simulation จำลองสถานการณ์เพื่อฝึกอบรมพนักงาน วางแผนสถานการณ์โดยไม่ต้องเดินทางไปถึงสถานที่จริง หรือเป็นสื่อการเรียนรู้แบบ Interactive อีกด้วย^{๓๓}

สรุปได้ว่า ยุคดิจิทัล หมายถึง ยุคสมัยที่รัฐมีแผนการพัฒนาในระดับประเทศที่สอดคล้องกันระหว่างทุกหน่วยงานรัฐบาลเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย การสื่อสารสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีความเร็วในการสื่อสาร ส่งผ่านข้อมูลข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ ในโลกที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว

๒.๓.๒ ความหมายของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลที่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยสำคัญอย่างยิ่ง^{๓๔} ต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การบริหารกิจการนักเรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งงานของสถานศึกษาในทุกด้านจะต้องมีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ICT (Information and Communication Technology) มาใช้การเพื่อสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ในงานด้านต่าง ๆ

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ผู้บริหารจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้ ICT ให้เหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างคุ้มค่าแท้จริง เพื่อให้สามารถที่จะเลือกใช้กับการบริหารสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม คุ้มค่าและเพียงพอต่อการใช้งาน

^{๓๓} เอกพล พงศ์สถาพร, เมื่อเทคโนโลยีมีมันสมอง, บริษัท ไวส์ โลจิสติกส์ จำกัด (มหาชน), [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.wice.co.th/digital-4-0-technology> [๓ สิงหาคม ๒๕๖๑].

^{๓๔} เอกชัย กี่สุขพันธ์, “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (School Management in Digital Era)”, โครงการสานพลังประชารัฐ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.truelookpanya.com> [๓ สิงหาคม ๒๕๖๑].

โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการประชารัฐของกระทรวงศึกษาธิการที่ร่วมมือกับภาคเอกชน ในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงศักยภาพทางด้านการบริหารและ จัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทาง เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งนอกจากจะมีผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษาในชุมชนแล้วยังจะทำให้ สถานศึกษาเป็นที่ไว้วางใจของชุมชนในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างยั่งยืน

๒.๓.๓ ลักษณะของการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

การบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัลสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้บริหารในเรื่องของระบบ สารสนเทศ (Information System) เพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ของสถานศึกษาซึ่งมีความจำเป็นเป็นความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานของ สถานศึกษาและมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาในยุค ดิจิทัลซึ่งเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร และอินเทอร์เน็ต ซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีนี้เองที่ทำให้ครู อาจารย์และนักเรียนของสถานศึกษาสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ได้โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลา หรือแม้แต่สถานที่^{๓๕} มีคุณลักษณะยุคดิจิทัลที่สำคัญ ๓ ประการ คือ

๑. ความรวดเร็วในการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นการจัดเก็บ หรือการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ ของผู้ใช้
๒. การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ไม่มีขอบเขตหรือข้อจำกัดในเรื่องเวลาหรือสถานที่ ทำให้สามารถเข้าถึง รับรู้ และ เรียนรู้ได้ทุกที่ และทุกเวลา
๓. การใช้เทคโนโลยีมาบูรณาการเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ ให้ทุกคนสามารถจัดเก็บเข้าถึง ใช้พัฒนาความรู้ เผยแพร่และแบ่งปันความรู้ได้อย่างทั่วถึง

คุณลักษณะสำคัญของยุคดิจิทัลข้างต้นนี้จึงมีผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาของ ผู้บริหารเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของระบบสารสนเทศ (Information System) เพื่อ การบริหารและการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ของสถานศึกษาซึ่งมีความจำเป็น และมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ทิศนคติต่อเทคโนโลยี และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในปัจจุบันของผู้บริหารสถานศึกษาที่ถูกต้องย่อมมีผลทำให้การ ลงทุนและการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสมเกิดความคุ้มค่าและเกิด ประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานของสถานศึกษา

๒.๓.๔ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล

^{๓๕} อ่างแล้ว.

ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ICT) และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้ ICT ให้เหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างคุ้มค่าแท้จริง ดังนั้นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงควรเป็นดังต่อไปนี้^{๑๖}

๑. กำหนดวิสัยทัศน์ด้าน ICT ของสถานศึกษาให้ชัดเจนว่าต้องการไปในทิศทางใด และจะนำมาใช้กับการบริหารสถานศึกษาในเรื่องใดบ้าง

๒. การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ Hardware, Software, Network และเครือข่ายไร้สายต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ครู อาจารย์ บุคลากร และนักเรียนทุกคนสามารถใช้และเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว สะดวกต่อการใช้งาน พร้อมทั้งจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนอย่างเพียงพอ

๓. การสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT อย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ตลอดจนการให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ผ่าน Internet ได้ตลอดเวลา

๔. การฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้าน ICT อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

๕. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีสามารถใช้ ICT ในการปฏิบัติงานอย่างได้เหมาะสม

๖. ส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจครูอาจารย์บุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้นำความรู้ความสามารถด้าน ICT และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้มาสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนการสอนหรือการปฏิบัติงาน

๗. จัดให้มีระบบการกำกับติดตามและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ ICT ของสถานศึกษา ทั้งครูอาจารย์ บุคลากรทุกคนและนักเรียนว่าสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามนโยบายอย่างถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลข้างต้นนี้มีผลต่อการใช้ภาวะผู้นำ ICT (ICT Leadership) ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะภาวะผู้นำ ICT หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการเรียนรู้เข้าใจ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงด้าน ICT สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา

^{๑๖} อ้างแล้ว.

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล หมายถึง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนาการบริหารและการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษาให้มีความทันสมัย อย่างเหมาะสม คุ่มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา

๒.๔ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

พระพุทธเจ้าทรงแสดงหลักสัปปุริสธรรมแก่บริษัทตามโอกาสสถานที่ต่าง ๆ กัน ซึ่งคุณสมบัติที่แสดงออกถึงภาวะความเป็นผู้นำที่ดีนั้น ในความหมายของพระพุทธศาสนาจะต้องเป็นผู้ประกอบด้วยหลักธรรม ๗ ประการ โดยสามารถประพฤติปฏิบัติได้อย่างถูกต้องตามหลักสัปปุริสธรรม โดยสมบูรณ์(แล้ว ผู้นั้นย่อมได้ชื่อว่าเป็น ผู้ที่พระพุทธเจ้ายกย่องว่าเป็น “สัตบุรุษ” หรือ “คนดีแท้” หรือ “มนุษย์โดยสมบูรณ์” การกระทำหรือพฤติกรรมของเขามีความเหมาะสมถูกต้องย่อมนำประโยชน์มาให้ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นอันวยประโยชน์สันติสุขแก่สังคมนั้น ดังนั้นก่อนที่จะทำความเข้าใจความหมายและความเป็นมาของหลักสัปปุริสธรรม ๗ จึงควรศึกษาและทำความเข้าใจคำว่า สัตบุรุษก่อน เพื่อที่จะได้เข้าใจในหลักธรรมอื่น ๆ ซึ่งแบ่งเป็นข้อย่อยดังที่ปรากฏในลักษณะสูตร ปาฏิหารวรรค ที่มณีกาย

๒.๔.๑ ความหมายของหลักสัปปุริสธรรม ๗

หลักสัปปุริสธรรม ๗ นี้ พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ในธัมมัญญสูตร^{๑๗} ความว่า ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุประกอบด้วยธรรม ๗ ประการ นี้ เป็นผู้ควรแก่ของที่เขานำมาถวาย ฯลฯ เป็นเพื่อนาบุญอันยอดเยี่ยมของโลก สัปปุริสธรรม ๗ ประการ ได้แก่อะไรบ้าง กล่าวคือภิกษุในธรรมวินัยนี้ คือ

- ๑) เป็นธัมมัญญ
- ๒) เป็นอัตถัญญ
- ๓) เป็นอัตตัญญ
- ๔) เป็นมัตตัญญ
- ๕) เป็นกาลัญญ
- ๖) เป็นปริสัญญ
- ๗) เป็นปุคคลปโรปรัญญ

ในพระสูตรนี้ พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึง ธัมมัญญบุคคล ซึ่งหมายถึง ผู้รู้ธรรม ซึ่งเป็นคุณสมบัติประการที่ ๑ ในคุณสมบัติ ๗ ประการของภิกษุ ภิกษุผู้ประกอบด้วยธรรม ๗ ประการย่อม

^{๑๗} อัง.สตุตตก. (ไทย) ๒๓/๖๘/๑๔๓-๑๔๖.

เป็นผู้ควรของการคำนับ นบถื้อ ยกย่อง ของบุคคลทั้งหลาย ถือเป็นผู้มีคุณค่าอย่างแท้จริงของมนุษยชาติ คุณสมบัติ ๗ ประการนั้น คือ

๑) เป็นธัมมัญญู หมายถึง เป็นผู้รู้ธรรม อันเป็นคำ สอนที่สำคัญ คือ สุตตะ (พระสูตรต่าง ๆ) เคยยะ (พระสูตรที่ประกอบด้วยคาถา) เวยยาकरणะ (พระอภิธรรมทั้งหมด) คาถา (พระธรรมบท เถรคาถา เถรีคาถา) อุทาน (พระสูตรที่พระพุทธเจ้าทรงเปล่งอุทานด้วยทรงโสมนัส) อิติวุตตะกะ (พระสูตร ที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า ข้อนี้สมจริง ดังคำที่พระพุทธองค์ตรัส) ชาดก (พระสูตรที่แสดงเรื่อง ในอดีตชาติของพระพุทธเจ้า) อพภูตธรรม (พระสูตรที่ประกอบด้วยอิทธิปาฏิหาริย์) เวทลละ (พระสูตรที่ เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายถามแล้วได้รับความรู้และถามยิ่ง ๆ ขึ้นไป)

๒) เป็นอรรถัญญู หมายถึง เป็นผู้รู้ความหมายแห่งภาษิต กล่าวคือ เป็นผู้รู้จุดมุ่งหมายและ รู้จักผลว่า ผลที่เกิดจากการกระทำมีประโยชน์และตรงตามเป้าหมายที่ตั้งมั่นไว้

๓) เป็นอรรถัญญู หมายถึง เป็นผู้รู้จักตนว่ามีศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ ปัญญา และปฏิภาณ เท่าใด ตามหลักแห่งอารยวัณ ๕

๔) เป็นมัตถัญญู หมายถึง เป็นผู้รู้ประมาณในการรับปัจจัย ๔ กล่าวคือ เป็นผู้รู้จักความพอดี ตามหลักแห่งมัชฌิมาปฏิปทาและหลักสันโดษ

๕) เป็นกาลัญญู หมายถึง เป็นผู้รู้จักเวลาอันเหมาะสมที่จะประกอบกิจการงานต่าง ๆ อย่างถูกต้อง

๖) เป็นปริสัญญู หมายถึง เป็นผู้รู้จักวิธีการเข้าหาประชุมชน กล่าวคือ เป็นผู้รู้จักชุมชน หรือสังคมอย่างถูกต้อง และเข้าใจถึงวิธีการปฏิบัติอย่างถูกต้องในชุมชนหรือสังคมนั้น

๗) เป็นปุคคลปโรปรัญญู หมายถึง เป็นผู้รู้จักเลือกคบคนให้ถูกต้อง

สัปปริสธรรมเป็นธรรมของสัปปริสชน คือ คนดี หรือคนที่แท้ ซึ่งมีคุณสมบัติความเป็นคนที่สมบูรณ์และถือเป็นคุณธรรมที่สำคัญของการเป็นผู้นำที่สมบูรณ์ ในการนิยามความหมายของหลักสัปปริสธรรม ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้แสดงทัศนะต่าง ๆ ไว้ดังนี้

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต)^{๑๘} กล่าวว่า สัปปริสธรรม หมายถึง ธรรมของสัตบุรุษ ธรรมของคนที่ ธรรมที่ทำให้เป็นสัตบุรุษมี ๗ ประการ คือ

๑) ธัมมัญญูตา รู้หลักหรือรู้จักเหตุ

๒) อรรถัญญูตา รู้ความมุ่งหมายหรือรู้เหตุผล

๓) อรรถัญญูตา รู้จักตน

^{๑๘} พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๒๗๖.

- ๔) มัตตัญญูตา รู้จักประมาณ
- ๕) กาลัญญูตา รู้จักกาลเวลา
- ๖) ปริสสัญญูตา รู้จักชุมชน สังคม
- ๗) ปุคคลัญญูตา รู้จักบุคคล

คุณธรรม ๗ ประการอันเป็นคุณสมบัติภายในตัวผู้นำซึ่งมีคุณสมบัติทั้ง ๗ ประการนี้เป็นองค์ประกอบและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกันอย่างสมบูรณ์ ที่จะทำให้นำสามารถจัดการ สามารถปฏิบัติการในการะงานทุกอย่างให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมาย

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช (อุฎฐายี)^{๑๙} กล่าวว่า สัปปริสธรรม ๗ หมายถึง คุณธรรม ๗ ประการที่บริบูรณ์ในผู้ใดย่อมส่งเสริมบุคคลนั้นให้เป็นสัปปริสชนที่เจริญด้วยคุณสมบัติควรแก่ความเคารพนับถือของชนทั้งหลาย ทำให้บุคคลนั้นสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จด้วยดี และเป็นหลักปฏิบัติเพื่อทำตนให้เป็นผู้สงบและเป็นผู้นำในทางสงบ และสามารถบริหารหมู่คณะประเทศชาติให้ถึงความสงบสุขและความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าได้

พระพรหมคุณาภรณ์^{๒๐} ได้กล่าวว่า สัปปริสธรรม ๗ คือ คุณธรรมที่สำคัญ สำหรับสัปปริสชน หรือคนดีและเป็นคุณธรรมสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่สมบูรณ์แบบด้วย คุณธรรมทั้ง ๗ ประการย่อมนำบุคคลนั้นไปสู่ความมีคุณค่าอย่างแท้จริง เรียกได้ว่าเป็นคนสมบูรณ์แบบ เป็นคนดีแท้ เป็นบุคคลที่น่าคบหาสมาคมด้วยเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งการกระทำหรือพฤติกรรมของเขา มีความเหมาะสมถูกต้องปราศจากความผิดพลาด นำพาประโยชน์มาให้ทั้งแก่ตนเองและสังคมโดยรวม สามารถนำหมู่ชน สังคม และประเทศชาติไปสู่ความสันติสุขและความเจริญก้าวหน้าตลอดไป

๒.๔.๒ สาระสำคัญของหลักสัปปริสธรรม ๗

ในการศึกษาสาระสำคัญของหลักสัปปริสธรรม ๗ นี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาให้ทราบถึงองค์ประกอบของหลักสัปปริสธรรม ซึ่งมี ๗ ประการ และในแต่ละองค์ประกอบนั้นมีการอธิบายในคัมภีร์พระพุทธศาสนาอย่างไร ตลอดจนการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงหลักสัปปริสธรรม ๗ ดังนั้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับคุณสมบัติของผู้นำในสังคมไทยปัจจุบันได้อย่างไร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำตัวอย่างที่

^{๑๙} สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (อุฎฐายี), “สัปปริสธรรม” หนังสืออนุสรณ์เนื่องในโอกาสงานฉาปนกิจศพ นายศิลปะชัย ชาญเฉลิม, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๙), หน้า ๑๒.

^{๒๐} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), **ธรรมบุญชีวิต**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา, สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๗), หน้า ๑๔.

ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา อันได้แก่ พระสูตร ชาดก เป็นต้น มาแสดงเพื่อให้ทราบถึงเนื้อหาที่สำคัญของหลักธรรมในข้อนั้น ๆ ดังนี้

๑. อัมมัญญตา คือ รู้หลักการ

อัมมัญญตา คือ รู้จักเหตุ รู้หลักการ รู้งาน รู้หน้าที่ รู้กติกาที่มีความเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน กล่าวคือ ผู้นำนั้นจะต้องรู้จักเหตุ รู้หลักการ รู้กฎ กติกาเหล่านี้ให้ชัดเจน เพื่อที่จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้

ในทางพระพุทธศาสนาได้กล่าวว่า อัมมัญญตา หมายถึง การรู้ธรรม ดังความที่ปรากฏในอัมมัญญสูตร^{๒๑} ว่า ภิกษุที่เป็นผู้รู้เหตุ รู้เรื่องนวัคคตฤศาสน์ คือคำสั่งสอนพระศาสดาอันเป็นศาสนธรรม มีองค์ประกอบอยู่ ๔ ประการ หรือที่เรียกว่ารู้ธรรมคำสั่งสอนในพระไตรปิฎก คือ หลักปริยัติธรรมนั่นเอง ซึ่งได้แก่ การรู้เรื่องของพระสูตร พระวินัย และพระอภิธรรม เป็นต้นอันเป็นเหตุแห่งความเจริญในการปฏิบัติเพื่อบรรลุจุดหมายสูงสุดของการศึกษา พระธรรมวินัยภิกษุรูปใดมีความรอบรู้ในหลักธรรมคำสั่งสอนดังกล่าวมาแล้วนี้ ภิกษุนั้นชื่อว่าเป็นผู้รู้จักธรรมหรือเหตุแห่งความเจริญ หลักธรรมอันเป็นคำสั่งสอนที่สำคัญ คือ นวัคคตฤศาสน์ ๔ ประการ ได้แก่

- ๑) สุตตะ คือ พระสูตรต่าง ๆ
- ๒) เคยยะ คือ พระสูตรที่ประกอบด้วยคาถา
- ๓) เวยยาकरणะ คือ พระอภิธรรมทั้งหมด
- ๔) คาถา คือ พระธรรมบท เถรคาถา เถรีคาถา
- ๕) อุทาน คือ พระสูตรที่พระพุทธเจ้าทรงเปล่งอุทานด้วยความโสมนัส
- ๖) อิติวุตตะกะ คือ พระสูตรที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า “สมจริงดังคำที่พระองค์ตรัสไว้”
- ๗) ชาดก คือ พระสูตรที่แสดงเรื่องในอดีตชาติของพระพุทธเจ้า
- ๘) อัปภูตธรรม คือ พระสูตรที่ประกอบด้วยปาฏิหาริย์
- ๙) เวทัลละ คือ พระสูตรที่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายถามแล้วได้รับความรู้ และถามยิ่ง ๆ ขึ้นไป เป็นต้น

นวัคคตฤศาสน์นี้ เป็นเหตุแห่งความเจริญในการปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่จุดหมายสูงสุดของการศึกษาในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ภิกษุผู้รู้ธรรมจะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ในหลักนวัคคตฤศาสน์ดังกล่าว แล้วจึงได้ชื่อว่าเป็นผู้รู้ธรรม หรือเหตุแห่งความเจริญ

^{๒๑} อัง.สตุตตก. (ไทย) ๒๓/๖๕/๑๔๓-๑๔๖.

ดังนั้น การรู้หลักการ รู้งาน รู้กติกาต่าง ๆ อย่างถูกต้อง ถือเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของการเป็นผู้นำที่ดีที่จะต้องรู้หลักการ และกฎเกณฑ์ของสิ่งทั้งหลายให้ชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินกิจการต่าง ๆ อย่างถูกต้อง จึงจะสามารถนำพาหมู่คณะ มวลชน และองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง

พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสถึงเหตุแห่งความเสื่อมและความเจริญทั้งหลายของภิกษุในพระพุทธศาสนา ทรงยกเป็นอุปมาเปรียบกับภิกษุที่จะเข้าถึงฝั่งพระนิพพาน มีความเจริญในพระธรรมวินัยได้นั้นจะต้องประกอบด้วยลักษณะ ๑๑ ประการ เช่นเดียวกับนายโคบาลผู้ประสบความสำเร็จต้องรู้จักการบริหารจัดการฝูงโค ดังความที่ปรากฏในโคบาลสูตร^{๒๒} ตอนหนึ่งว่า

นายโคบาลประกอบด้วยองค์ ๑๑ ประการ เป็นผู้ควรจะครอบครองฝูงโค ควรทำฝูงโคให้เจริญได้ ภิกษุทั้งหลาย นายโคบาลในโลกนี้เป็นผู้รู้จักอุปถัมภ์ในลักษณะเป็นผู้คอยเฝ้าไขว่ขวาง ปิดบัง แผล สุมควันให้ รู้จักทำ รู้จักให้โคดื่ม น้ำ หรือยังรู้จักทางตลาดในสถานที่โคเที่ยวหากิน รู้จักรีดนมให้เหลือไว้ รู้จักการบูชาโคที่เป็นพ่อฝูงเป็นผู้นำฝูง ด้วยการบูชาเป็นอดิเรก ภิกษุทั้งหลาย นายโคบาลประกอบด้วยองค์ ๑๑ ประการนี้ เป็นผู้สมควรจะครอบครองฝูงโค ควรทำให้ฝูงโคเจริญได้

ภิกษุทั้งหลาย นายโคบาลที่ประกอบด้วยองค์ ๑๑ ประการเหล่านี้แล้ว ควรจะรักษาหมูโค และทำให้หมูโคเจริญได้ด้วยองค์ ๑๑ ประการ จากพุทธพจน์นี้ มีคำอธิบายแนวทางของการเป็นผู้นำที่ถูกต้องตามหลักพุทธธรรมที่นำมาประยุกต์เพื่อขยายความคุณสมบัติ ดังนี้

๑) การรู้จักรูป คือ ผู้บริหารจะต้องรู้จักและเข้าใจผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชาในฐานะของสมาชิกขององค์กร ความรู้นี้นอกจากจะสร้างความสนิทสนมกันแล้ว ยังก่อให้เกิดมิตรไมตรีต่อกัน เข้าใจความต้องการของมวลสมาชิก

๒) ตลาดในลักษณะ คือ เมื่อผู้บริหารรู้จักตัวบุคคล ก็จะสามารถพิจารณาเพื่อการจัดสรรตำแหน่งงานให้เหมาะสมกับบุคคล การทำงานภายใต้การแนะนำมอบหมายนั้นก็สัมฤทธิ์ผล

๓) คอยเฝ้าไขว่ขวาง คือ ผู้บริหารสามารถแสดงศักยภาพในการแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง

๔) คอยปิดบังแผล คือ ผู้บริหารจะต้องมีความระมัดระวัง สำรวจตรวจตรามิให้เกิดความเสียหายอันเป็นการทำลายชื่อเสียงของสมาชิก ปูองกันมิให้ปรากฏออกมาภายนอก

๕) สุมควัน คือ ผู้บริหารจะสามารถแสดงความสามารถของตนแก่ผู้อื่นอย่างถูกต้อง

^{๒๒} ม.ม. (ไทย) ๑๒/๓๔๖/๓๗๖-๓๘๘.

๖) รู้จักท่า (น้ำ) คือ ผู้บริหารจะต้องแสวงหาความรู้ รู้จักความคิดในการทำงาน มีคณะทำงานที่ดี มีคณะที่ปรึกษาในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประโยชน์แก่มวลสมาชิก

๗) รู้ว่าโคกินน้ำแล้วหรือยัง คือ ผู้บริหารจะต้องรู้จักกระบวนการพัฒนา ให้โอกาสแก่ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของสมาชิกด้วยการอบรมเพิ่มพูนความรู้ ฝึกฝนทักษะอาชีพ

๘) การรู้จักทาง คือ ผู้บริหารจะต้องรู้แนวทางในการบริหารจัดการ ขณะเดียวกันก็ต้องรู้จักจุดร่วมของชีวิตมนุษย์ โดยนำพาสมาชิกของตนไปสู่จุดหมายของชีวิตร่วมกัน

๙) ฉลาดในสถานที่โคจร คือ ผู้บริหารจะต้องสามารถประเมินศักยภาพของกลุ่มด้วยการกำหนดเป้าหมาย วางแผนการทำงานและแนวทางปฏิบัติจนกว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์

๑๐) รับผิดชอบให้เหลือไว้ คือ ผู้บริหารต้องคำนึงถึงประโยชน์ของมวลสมาชิก รู้จักการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มด้วยความพอเหมาะพอควรรักษาสมดุลระหว่างการให้กับการรับ

๑๑) การบูชาโคที่เป็นพ่อฝูงหรือจำฝูง คือ ผู้บริหารจะสามารถเสริมภาวะของตนเองให้เด่นชัดด้วยการรู้จักให้บำเหน็จรางวัลแก่ผู้ทำงานดีมีคุณธรรม อันเป็นการสร้างเสริมความเชื่อถือต่อผู้นำและเป็นการกำลึงภายในใจ การกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม และมวลสมาชิก

จะเห็นได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีหลักธัมมัญญตา กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้รู้หลักการ รู้งานและกติกาอย่างถูกต้อง จึงจะสามารถวางแผนงานและนโยบายได้อย่างถูกต้อง เพื่อนำพามวลสมาชิกและสังคมให้เจริญก้าวหน้าได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ผู้บริหารหมู่คณะนั้นเมื่อเข้าใจในหลักการกฎเกณฑ์หรือเป็นผู้ที่มีเหตุผลเหล่านี้แล้วย่อมจะนำพาผู้อื่นไปในทิศทางที่ดี และประสบความสำเร็จ สามารถนำหมู่คณะให้รอดพ้นจากความหายนะต่าง ๆ ได้ ดังเรื่องของพระโพธิสัตว์เมื่อครั้งเสวยพระชาติเป็นพระยานกกระเจาบ ที่นำพาหมู่คณะรอดพ้นจากการดักจับของนายพราน ดังปรากฏเรื่องใน สัมโมทมานชาดก ว่า

ครั้งนั้น พระยานกกระเจาบได้นำพาบริวารไปหากินรายราวป่าแห่งหนึ่งและได้ถูกนายพรานคอยดักจับบริวารของตนอยู่บ่อย ๆ จึงสังเกตและพิจารณาเห็นว่าบริวารของตนถูกนายพรานดักจับด้วยข่าย ดังนั้น พระยานกกระเจาบจึงได้เรียกบริวารประชุมกันและได้กล่าวกับบริวารว่า พวกเรา เมื่อถูกข่ายของนายพรานแล้วจงพร้อมใจกันออกแรงบินยกข่ายให้ขึ้นไปบนยอดไม้^{๒๓}

บริวารนกเหล่านั้น เมื่อถูกข่ายแล้วจึงได้พร้อมกัน ทำตามที่ประชุมตกลงกันไว้ ในที่สุดพวกนกกระเจาบเหล่านั้นก็รอดพ้นจากความตาย เพราะเหตุที่พระยานกกระเจาบที่เป็นผู้นำมีความรอบ

^{๒๓} พ.ชา.จตุตทาฬีส. (ไทย) ๒๗/๓๓/๑๔.

รู้ในเหตุ หลักการและวิธีการในอันจะนำหมู่คณะของตนให้พ้นจากภัยอันตรายได้นั้นก็คือการใช้ความสามัคคี พร้อมใจกันbinขึ้นเพื่อที่จะยกขายนันให้ลอยขึ้นไปบนยอดไม้ และในที่สุดนกเหล่านั้นก็พ้นจากความตายได้ เพราะผู้นำมีหลักการ ฐานอย่างถูกต้อง ดังนั้น ผู้นำที่ดีจำเป็นจะต้องรู้หลักการ ฐานอย่างถูกต้องตามหลักธัมมัญญา จึงจะสามารถนำพาหมู่คณะไปสู่จุดหมายที่ถูกต้อง และปลอดภัยได้เสมอ

จากตัวอย่างต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าความสำคัญในการที่จะเป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจะต้องรู้หลักการ รู้กฎเกณฑ์ ฐานอย่างถูกต้อง แล้วตั้งตนอยู่ในหลักการที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนและถูกต้องตามหลักธัมมัญญา ผู้บริหารสถานศึกษานั้นก็จะสามารถนำพาหมู่คณะมวลชนหรือสังคมไปสู่ความปลอดภัย ความสงบสุขและเจริญก้าวหน้าตามจุดหมายที่วางไว้ได้

๒. อรรถัญญา คือ รู้จักผล รู้จุดหมาย

อรรถัญญา คือ รู้จุดหมาย รู้ความมุ่งหมาย และรู้จักผล กล่าวคือ ผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักจุดหมาย หรือเป้าหมายของหลักการที่ตนปฏิบัติ เข้าใจวัตถุประสงค์องค์การว่าจะไปทางไหนเพื่อประโยชน์อะไร เพื่อให้สามารถดำเนินการไปได้อย่างถูกต้องตามเป้าหมายนั้น

พระพุทธศาสนาได้กล่าวว่า อรรถัญญา คือ ความเป็นผู้รู้หรือรู้ รู้จักจุดหมาย รู้ประโยชน์ ดังพุทธพจน์ที่ปรากฏในธัมมัญญาสูตร^{๒๔} ว่า

ภิกษุที่เป็นผู้รู้จักผลว่า ภิกษุในพระพุทธศาสนานี้เป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องเนื้อความใจความ ความมุ่งหมาย และประโยชน์ ในทางพระพุทธศาสนา กล่าวถึงภิกษุที่เป็นผู้รู้จักผลว่าภิกษุในธรรมวินัย

ภิกษุที่เป็นผู้รู้จักผลว่า ภิกษุในพระพุทธศาสนานี้เป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องเนื้อความใจความ ความมุ่งหมาย และประโยชน์ ในทางพระพุทธศาสนา กล่าวถึงภิกษุที่เป็นผู้รู้จักผลว่าภิกษุในธรรมวินัย นี้ เป็นผู้รู้ความหมายแห่งภาษิต คือ ถ้อยคำ ที่เป็นประโยชน์นั้นนี้เป็นความหมายแห่งภาษิตนี้ นี้เป็นความหมายแห่งภาษิตนี้

หากภิกษุไม่รู้เนื้อความแห่งภาษิตนั้นเลยว่า นี้เป็นความหมายแห่งภาษิตนี้ นี้เป็นความหมายแห่งภาษิตนี้ ไม่พึงเรียกเธอว่า เป็นอรรถัญญา แต่เพราะภิกษุรู้ความหมายแห่งภาษิตนั้น ๆ ว่า นี้เป็นความหมายแห่งภาษิตนี้ นี้เป็นความหมายแห่งภาษิตนี้ ฉะนั้น ควรเรียกภิกษุนั้นว่าเป็นอรรถัญญา

^{๒๔} อัง.สตุตถก. (ไทย) ๒๓/๖๕/๑๔๓-๑๔๖.

ดังนั้น การรู้จุดหมายหรือเป้าหมายนั้นเป็นสิ่งสำคัญมากอีกประการหนึ่ง สำหรับบุคคลที่เป็นผู้นำ หากไม่เข้าใจในจุดหมายหรือความมุ่งหมายของการกระทำแล้ว จะถือว่าเป็นผู้นำที่ดีไม่ได้ ดังเรื่องที่ปรากฏในปโรสหัสสชาดก ซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสยกย่องพระสารีบุตรและอาจารย์กับศิษย์มีใจ ความว่า ครั้งนั้น พวกเธอเล่าเรียนศิลปวิทยาในเมืองตักศิลาและออกบวชเป็นฤาษีเจริญญาณ อภิญญา มีบริวาร ๕๐๐ รูป พอถึงฤดูฝน ศิษย์คนโตจึงได้พาบริวารครึ่งหนึ่งไปอยู่ในถิ่นของมนุษย์ ในขณะที่พระโพธิสัตว์กำลังจะสิ้นชีวิตพอดี ลูกศิษย์ที่อาศัยอยู่กับท่านจึงถามท่านว่าข้าแต่ท่านอาจารย์ ท่านได้คุณพิเศษชนิดไหน อาจารย์จึงตอบว่า ไม่มีแม้แต่่น้อย แล้วท่านก็ได้เสียชีวิตลง ไปเกิดที่พรหมโลกชั้นอาภัสสระ เพราะท่านได้เจริญสมาธิจนถึงฌาน ตามคุณธรรมที่ท่านได้

เมื่อพระองค์ทรงเป็นพระโพธิสัตว์ เกิดในสกุลอุททิจจพราหมณ์เมื่อเจริญวัยแล้ว เมื่อลูกศิษย์เหล่านั้นได้ฟังคำที่อาจารย์ตอบว่า คุณพิเศษไม่มีแม้แต่่น้อยจึงพากันเข้าใจในคำตอบของท่านว่า ไม่มีคุณธรรมพิเศษอะไร ๆ แม้แต่่น้อย จึงไม่พากันทำสักการะความเคารพอาจารย์เมื่อศิษย์ผู้ใหญ่กลับมาจากที่อยู่ของมนุษย์จึงได้ถามศิษย์คนรองว่า ท่านอาจารย์ไปที่ไหน

ศิษย์ตอบว่า อาจารย์ของเราเสียชีวิตแล้ว ศิษย์ผู้ใหญ่จึงได้ถามอีกว่า พวกเจ้าได้ถามถึงคุณพิเศษของอาจารย์หรือไม่ ตอบว่า ถาม และท่านตอบว่า ไม่มีแม้แต่่น้อย เหตุนี้พวกเราจึงไม่ทำความเคารพท่าน ฝ่ายศิษย์ผู้ใหญ่จึงได้กล่าวว่า พวกท่านไม่รู้ความหมายของถ้อยคำของอาจารย์ ท่านได้ฌาน อภิญญาญาณตนะสมบัติแล้ว ศิษย์เหล่านั้นก็ไม่เชื่อในถ้อยคำของเขา แม้จะกล่าวซ้ำแล้วซ้ำเล่า

พระโพธิสัตว์ทราบเหตุนี้ จึงคิดได้ว่า คนเหล่านี้เป็นคนอันธพาล ไม่เชื่อในถ้อยคำของศิษย์คนใหญ่ จากนั้นจึงได้ยืนอยู่ในอากาศด้วยอานุภาพอันใหญ่ แล้วกล่าวว่า แม้จะมีผู้มาประชุมกันตั้ง ๑,๐๐๐ คน พวกเหล่านั้น ให้พิจารณาตั้ง ๑๐๐ ปี ก็ไม่มีปัญญาทราบได้ แต่บุรุษผู้มีปัญญารู้แจ้งในถ้อยคำความมุ่งหมายของเรากล่าวเพียงผู้เดียวเท่านั้น ประเสริฐกว่า^{๒๕}

ด้วยเหตุนี้ เหตุผลจึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับความเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จะเป็นเรื่องความเสื่อมหรือความเจริญ ขึ้นอยู่กับผู้บริหารมีเหตุผลหรือไม่ ในเรื่องนี้พระพุทธองค์ได้ทรงเปรียบเทียบภิกษุผู้ที่จะข้ามถึงฝั่ง คือ พระนิพพาน ด้วยนายโคบาลผู้ต้อนโคข้ามฝั่ง ซึ่งนายโคบาลนั้นมีทั้งผู้ที่มีความฉลาดใคร่ครวญในเหตุผลและผู้ไม่มีการใคร่ครวญอย่างมีเหตุผลหรือจุดหมาย ดังปรากฏในพระสูตรเรื่องจุฬโคบาลสูตรว่า

^{๒๕} พุ.ชา.เอกก. (ไทย) ๒๗/๙๙/๔๑.

ภิกษุทั้งหลาย นายโคบาลชาวมครผู้มีปัญญา นึกถึงฤดูสารทในเดือนท้ายฤดูฝน ได้ตรวจตราดูฝั่งแม่น้ำคงคาข้างนี้แล้ว เริ่มต้อนฝูงโคให้เข้าไปฝั่งเหนือแห่งวิเทหรัฐพากันโดยถูกท่าทีเดียว เขาขับต้อนเหล่าโคอุสภ เป็นโคพ่อฝูง เป็นโคนำหน้าฝูงข้ามไปก่อน มันได้ว่ายตัดตรงกระแสน้ำคงคาถึงฝั่งโดยสวัสดิ ต่อนั้นจึงต้อนโคอื่น โคที่ใช้การได้ โคที่พอจะฝึกได้ ต้อนโคผู้เป็นโคเมียที่รุ่นคะนอง ต้อนลูกโคและโคที่ซบพอม มันก็ได้ว่ายตัดตรงกระแสน้ำคงคาถึงฝั่งโดยสวัสดิ^{๒๖}

จากตัวอย่างต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดี จะต้องเป็นผู้รู้จุดหมาย รู้เป้าหมาย รู้จักผลที่จะเกิดขึ้นอย่างชัดเจน แล้วมุ่งสู่จุดหมาย เป้าหมายนั้น ตามหลักอรรถัตถยัตตา ผู้บริหารนั้นก็จะเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองทุกอย่างทะลุปรุโปร่งสามารถ นำพาหมู่คณะหรือมวลชน และองค์กรไปสู่ความเจริญและประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้ง เป้าไว้ได้

อัตตัญญูตา คือ รู้ตน รู้ว่าตนเองมีคุณสมบัติ มีความสามารถอย่างไร และต้องรู้จักพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ผู้นำที่ดีนั้นจะต้องสำรวจตนเองอยู่เสมอว่าตนเองมีจุดอ่อนจุดแข็งอะไร แล้วดำเนินการปรับปรุงจุดอ่อนของตน ในขณะเดียวกันก็พัฒนาจุดแข็งของตนให้ดีขึ้นเรื่อย กล่าวคือ ผู้นำที่ดีควรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถเข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงแห่งโลกอย่างแท้จริงเพื่อให้สามารถนำพามวลชนและองค์กรไปสู่จุดหมายได้ตามเป้าหมายที่วางไว้

พระพุทธศาสนาได้กล่าวว่า อัตตัญญูตา หมายถึง การรู้จักตนเกี่ยวกับ ศรัทธา ศีลจาคะ สตะ ปัญญา เป็นต้น ดังที่ปรากฏใน ฌัมมยณสูตร^{๒๗} ว่า

๒๓) อง.สตตก. (ไทย) ๒๓/๖๕/๑๔๓-๑๔๖.

ภิกษุในธรรมวินัยนี้ รู้จักตนคือ รู้ว่าตนเองนั้นมีศรัทธาความเชื่อ มีศีล มีระเบียบวินัยมี
สุตตะ คือ การศึกษาเล่าเรียน ได้ยิน ได้ฟัง มีจาคะ การสละ แบ่งปัน การปล่อยวาง มีปัญญาความรู้
ความสามารถ อยู่ประมาณเท่าใดบ้าง แล้ววางตนให้เหมาะสมกับฐานะ ภาวะ ความรู้ความสามารถ
ของตนเอง ไม่ทำให้เกินความรู้ความสามารถของตนเอง ดังนี้เรียกว่าเป็นผู้รู้จักตน

การรู้ตนในแนวทางแห่งพระพุทธศาสนา ก็คือ การรู้หลักความเจริญอย่างประเสริฐหลัก
ความเจริญของอารยชนตามคุณธรรมที่เรียกว่า อารยวัฑฒิ ๕ ดังต่อไปนี้

๑) ศรัทธา ความเชื่อ ความมั่นในในพระรัตนตรัย ในหลักแห่งความเจริญความดีความงาม
อันมีเหตุผล

๒) ศีล ความประพฤติดี มีวินัย เลี้ยงชีพสุจริต

๓) สุตตะ การเล่าเรียน สดับฟัง ศึกษาหาความรู้

๔) จาคะ การเผื่อแผ่เสียสละ เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจช่วยเหลือ ใจกว้าง พร้อมทั้งจะรับฟังและ
ร่วมมือ ไม่คับแคบเอาแต่ตัว

๕) ปัญญา ความรอบรู้ รู้คิด รู้พิจารณา เข้าใจเหตุผล คือรู้จักโลก และชีวิตตามความเป็นจริง

จากพระสูตรนี้แสดงให้เห็นว่าคุณสมบัติของผู้บริหารสถานศึกษาที่ด้นนั้นย่อมเป็น
ผู้ประพฤตินจนสามารถควบคุมพฤติกรรมทางกาย ทางวาจา และทางใจของตนเองได้อย่างถูกต้อง
ตามหลักความเจริญอย่างประเสริฐ หรืออารยวัฑฒิ ๕ กล่าวคือ เป็นผู้ที่รู้ตนเองทั้งในด้านคุณภาพทาง
ความสามารถที่จะประกอบกิจการงานได้อย่างถูกต้อง และด้านคุณภาพจิตใจที่สามารถเป็นผู้มี
คุณธรรม จริยธรรมที่ถูกต้อง สมควรแก่การยกย่องของบุคคลทั้งหลาย

นอกจากนี้การรู้ตนนี้ นับว่ามีความสำคัญอย่างมากในการเป็นผู้บริหารสถานศึกษา
เพราะการวางตนไม่เหมาะสมกับฐานะย่อมนำมาซึ่งความผิดพลาดเสมอดังตัวอย่างที่ปรากฏใน
สัพพราฐชาดก ซึ่งเป็นเรื่องพระโพธิสัตว์กับสุนัขจิ้งจอก มีใจความว่า

วันหนึ่งพระโพธิสัตว์คิดว่า จักสาธยายมนต์นั้นบนหินดาดที่เนินผา ปุโรหิตทำการสาธยาย
มีสุนัขจิ้งจอกตัวหนึ่งนอนอยู่ในโพรงนั้น ได้ยินมนต์นั้นเหมือนกัน ได้ท่องจำจนแคล่วคล่อง เพราะว่า
สุนัขจิ้งจอกตัวนั้นในอรรถาพอดีตถัดไปได้เป็นพราหมณ์ผู้หนึ่งซึ่งคล่องแคล่วในปฐวีวิชัยมนต์
พระโพธิสัตว์ทำการสาธยายแล้วลุกไปกล่าวว่า มนต์ของเราี้แคล่วคล่องหนอ สุนัขจิ้งจอกออกจาก
โพรงกล่าวว่า “ท่านพราหมณ์ผู้เจริญ มนต์นั้นแคล่วคล่องแก่ข้าพเจ้ายิ่งกว่าท่านเสียอีกแล้ววิ่งหนีไป”

พระโพธิสัตว์คิดว่าสุนัขจิ้งจอกตัวนี้ จักทำอกุศลใหญ่หลวงแน่ จึงติดตามไปได้หน่อยหนึ่ง
สุนัขจิ้งจอกได้หนีเข้าไปในป่า สุนัขจิ้งจอกนั้นร้ายปฐวีวิชัยมนต์บังคับสุนัขจิ้งจอกเป็นร้อย ๆ ไว้ใน
อำนาจ กระทำสัตว์ ๔ เท้า มีช้าง ม้า สิงห์ เสือ กระต่าย สุนัข และเนื้อ เป็นต้น ทั้งหมดไว้ในอำนาจ

ของตนและได้เป็นพยานว่า สัพพทฐะ ราชสีห์ยืนอยู่บนหลังช้างสองเชือก พญาสุนัขจิ้งจอกนั่งบนหลังราชสีห์กับนางสุนัขจิ้งจอก ผู้เป็นมเหสี นับเป็นยศยิ่งใหญ่

พญาสุนัขจิ้งจอกเมื่อด้วยศมหันต์ เกิดความคิดชิงราชสมบัติพระเจ้ากรุงพาราณสีและมีบริวารแวดล้อม ๑๒ โยชน ได้ส่งสาส์นไปถึงพระราชาว่า จงมอบราชสมบัติให้แก่เราหรือจะรบชาวกรุงพาราณสีต่างพากันสะดุ้งหวาดกลัว ได้ปิดประตูพระนครแล้วตั้งมั่นอยู่ พระโพธิสัตว์กล่าวเป็นอุบายเพื่อยุให้สุนัขทำให้พญาสีหราชแผดเสียง จากนั้นราชสีห์จึงเฝ้าปากเปล่งสีหนาทบนหลังช้าง ๓ ครั้ง อย่างไม่เคยเปล่งมาเลย ช้างทั้งหลายต่างสะดุ้งตกใจ สลัดสุนัขจิ้งจอกให้ตกไปที่พื้นและถูกช้างเหยียบจนแหลกละเอียดไป

สุนัขจิ้งจอกสัพพทฐะถึงแก่ความตาย ณ ที่นี้เอง ช้างเหล่านั้นได้ยินเสียงราชสีห์แล้วก็กลัวภัย คือ ความตายต่างก็สับสนซุลมุนวุ่นวายแทงกันตาย ณ ที่นั่น สัตว์ ๔ เท้าทั้งหมด แม้ที่เหลืมีเนื้อและสุกร เป็นต้น มีกระต่ายและแมวเป็นที่สุด ยกเว้นราชสีห์ทั้งหลายได้ถึงแก่ความตาย ณ ที่นั่นเอง^{๒๘}

ชาดกนี้แสดงให้เห็นว่า การไม่รู้จักตนเองของสุนัขจิ้งจอกสัพพทฐะ ว่าอยู่ในฐานะอย่างไร มีความรู้ความสามารถหรือไม่ กล่าวคือ ไม่มีการประเมินตนเองให้ดีกว่ามีความสามารถเท่าใดแล้วกระทำลงไป ย่อมจะนำตนและผู้อื่นให้ได้รับความลำบาก เพราะเหตุที่ไม่รู้จักตนเองไม่รู้ภาวะของตน

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้ว่าตนมีภาวะอะไรอยู่ในสถานะใด มีคุณสมบัติ มีความพร้อมมีความถนัด สติปัญญา ความสามารถอย่างไร มีกำลังแค่ไหน มีจุดอ่อนจุดแข็งอย่างไร ซึ่งจะต้องสำรวจตนเองและเตือนตนเองอยู่เสมอ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงตัวเองให้มีคุณสมบัติมีความสามารถยิ่ง ๆ ขึ้นไป ไม่ใช่ว่าเป็นผู้บริหารแล้วจะเป็นคนสมบูรณ์ไม่ต้องพัฒนาตน ยิ่งเป็นผู้บริหารก็ต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลา

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจะต้องเป็นผู้รู้ตนอยู่เสมอ เป็นผู้ที่มีคุณธรรม อารยวัติ ๕ คือ ศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ และปัญญา ตามหลักอัตตัญญูตาผู้บริหารนี้ก็จะเป็นผู้บริหารที่ดี มีการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพทั้งด้านความสามารถในการบริหารงานอย่างถูกต้อง และคุณภาพด้านจิตใจที่ประกอบด้วยคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามจนเป็นที่ยอมรับนับถือ ยกย่องจากบุคคลทั้งหลายและด้วยคุณสมบัติทั้ง ๒ ประการนี้ย่อมทำให้ผู้บริหารนั้นสามารถนำพามวลชน หมู่คณะ องค์กร และสังคมไปสู่ความสงบสุข และเจริญก้าวหน้าตลอดไป

^{๒๘} พุ.ชา.ทก. (ไทย) ๒๗/๒๔๑/๑๑๔.

๔. มัตตัญญูตา คือ รู้จักประมาณ

มัตตัญญูตา คือ รู้จักประมาณ รู้จักความพอดี กล่าวคือ ต้องรู้จักขอบเขตความพอเหมาะในการทำงานในเรื่องต่าง ๆ ดังนั้น ผู้นำที่ดีนั้นจะต้องรู้จักความพอเหมาะพอควรในการที่จะทำกิจการทุกอย่างให้ลุล่วงไปด้วยดีตามเป้าหมายที่วางไว้

ในทางพระพุทธศาสนาได้กล่าวว่า มัตตัญญูตา หมายถึง รู้ประมาณในการรับปัจจัย ๔ ดังปรากฏใน อัมมัญญสูตร^{๒๙} ว่า

ภิกษุในธรรมวินัยนี้ รู้จักประมาณในการบริโภคปัจจัยสี่ในการเลี้ยงชีพ เช่น การรู้จักประมาณในการรับประเคน หรือการใช้สอยจีวร การรับอาหารบิณฑบาตและบริโภคอาหารให้พอประมาณแก่อัตตภาพของตนไม่มากไม่น้อยเกินไป การใช้เสนาสนะที่อยู่อาศัย ให้พอสมควรเหมาะสมกับสมณะสาธูป ยารักษาโรคและบริวารอื่น ๆ ที่ภิกษุเข้าไปเกี่ยวข้อง ต้องให้รู้จักความพอดีแก่ตนเอง หากภิกษุไม่รู้จักประมาณในการรับปัจจัยสี่ ไม่พึงเรียกเธอว่าเป็นมัตตัญญูแต่เพราะภิกษุรู้จักประมาณในการรับปัจจัยสี่จึงเรียกเธอว่า เป็นมัตตัญญู

ดังนั้น การรู้ประมาณ ตามหลักมัตตัญญูตา ย่อมทำให้ผู้ประพฤติปฏิบัติมีความสุขความเจริญพอเหมาะแก่ฐานะของตน โดยรู้จักความพอดีในการดำเนินชีวิตทุกอย่างได้ถูกต้องเหมาะสมด้วยเหตุนี้ ผู้นำที่ดีตามหลักมัตตัญญูตา ย่อมนำมาซึ่งความพอเหมาะพอควรให้การดำเนินกิจการงานต่าง ๆ ทำให้สามารถนำพามวลชน หมู่คณะไปสู่ความสุขสงบ ปลอดภัย และความเจริญอย่างแท้จริง

ในการใช้สอยปัจจัยสี่ของภิกษุตามหลักมัตตัญญูตานี้ ได้มีพระเถระรูปหนึ่งเป็นผู้ที่มีความมักน้อยในปัจจัยสี่ตามมีตามได้ ดังปรากฏใน มหาสุวราชชาดก^{๓๐} เป็นเรื่องที่พระพุทธองค์ตรัสกับภิกษุและท้าวสักกะกับพญานกแขกเต้า ดังมีใจความว่า ภิกษุรูปหนึ่งได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า และพระพุทธองค์ทรงตรัสถามว่า

“เธอไม่ลำบากด้วยบิณฑบาตหรือ เสนาสนะเป็นที่สบายดีหรือ ภิกษุรูปนั้นทรงกราบทูลให้ทรงทราบ พระศาสดาครั้งทรงทราบว่าเธอมีเสนาสนะ เป็นที่สบาย จึงตรัสว่า เป็นธรรมดาของสมณะเมื่อมีเสนาสนะเป็นที่สบายแล้ว ก็ควรละความโลภอาหารเสียยินดีฉันตามที่ได้มานั้น กระทำสมณะธรรมไปโบราณบัณฑิตทั้งหลาย แม้เกิดเป็นสัตว์ดิรัจฉานก็ย่อมง้างในต้นไม้ที่ตนอยู่อาศัยยังละความโลภอาหารมีความสันโดษไม่ทำลายมิตรธรรมไปเสียที่อื่น เหตุไรเธอจึงมาคิดว่าบิณฑบาตน้อยฉันไม่อร่อย และละทิ้งเสนาสนะที่สบายเสีย” แล้วได้ตรัสอดีตนิทานมาสาธก ว่า

^{๒๙} อัง.สตุตถก. (ไทย) ๒๓/๖๕/๑๔๓-๑๔๖.

^{๓๐} ขุ.ชา.นวก. (ไทย) ๒๗/๔๒๙/๓๐๓-๓๐๕.

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ที่ป่าไม้มะเดื่อแห่งหนึ่งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำคงคา มีนกแขกเต้าหลายแสนตัว ต่อมาในฤดูแล้งผลมะเดื่อได้หมดลงนกแขกเต้าทั้งหลายได้พากันบินหนีไปหากิน ณ ที่อื่น ยังคงเหลือแต่พญานกแขกเต้าตัวหนึ่งเท่านั้น เป็นผู้มักน้อยสันโดษไม่หนีไปที่อื่นเมื่อผลมะเดื่อหมดก็กินหน่อ ใบ เปลือก และสะเก็ดของต้นมะเดื่อตามลำดับ โดยไม่คิดจะหนีไปไหน เป็นเหตุให้บัลลังก์ของท้าวสักกะแสดงอาการร้อน เพื่อทดสอบจิตใจของพญานกแขกเต้าท้าวเธอจึงบันดาลให้ต้นมะเดื่อที่นกแขกเต้าอาศัยอยู่นั้นตายและแห้งลงมีลำต้นแตกเป็นช่องน้อยใหญ่ เวลาลมพัดจะมีเสียงดัง มีผงไม้ไหลออกมาตามช่องที่แตกนั้น นกแขกเต้าก็ไม่หนีไปไหนก็ยังกินผงไม้ไหลออกมาตามช่องที่แตกนั้นแหละเป็นอาหาร จนสุดท้ายต้นไม้นั้นเหลือแต่ตอพญานกแขกเต้าก็ไม่หนีไปไหน ยังคงจับอยู่ที่ตอต้นไม้นั้น

ท้าวสักกะเมื่อทราบว่พญานกแขกเต้ามีความมักน้อยสันโดษจริง ๆ จึงแปลงร่างเป็นพญาหงส์ มีนางสุชาดาเป็นนางหงส์ติดตามไปด้วย บินไปจับที่ตอมะเดื่อใกล้พญานกแขกเต้านั้นแล้วเจรจาว่า “นกแขกเต้า ผู้มีจะงอยปากสีแดง ท่านควรไปที่อื่นได้แล้ว อย่ามาตายที่ตรงนี้เลยท่านมาเยื้อยโอะไรกับต้นไม้มะเดื่อนี้ ต้นไม้อื่นมีถมเถไป”

พญานกแขกเต้าร้องตอบว่า “ท่านพญาหงส์...ใครเป็นเพื่อนในยามทุกข์ยาก ผู้นั้นเป็นสัตว์บุรุษ ย่อมไม่ทอดทิ้งเพื่อนผู้มีทรัพย์และไร้ทรัพย์ ต้นไม้นี้เป็นทั้งเพื่อนเป็นทั้งญาติของเรา เราเพียงต้องการมีชีวิตอยู่เท่านั้น จึงไม่อาจทิ้งต้นไม้นี้ไปได้ เพราะเหตุเพียงไม่มีผล นี้ไม่ยุติธรรมเลย”

จากชาดกเรื่องนี้ชี้ให้เห็นว่า การที่บุคคลมีความพอใจยินดีในสิ่งที่ตนมีและรู้จักกตัญญูรู้คุณค่าของที่อยู่อาศัย ย่อมเป็นที่ชื่นชมว่าสรรเสริญของนักปราชญ์บัณฑิต ดังนั้น การรู้จักประมาณในความเป็นอยู่เช่นที่อาศัย รู้จักประมาณในการบริโภคอาหาร รู้จักประมาณให้เหมาะสมกับรายรับรายจ่ายของตนเอง ไม่ทะเยอทะยานจนเกินฐานะแล้ว ย่อมจะได้รับความสุขและนำความเจริญมาสู่สังคมที่อยู่ของตนเองและควรรู้จักประมาณอีกประการหนึ่ง คือ รู้จักประมาณในการรับและการให้ รู้จักประมาณตนว่า ควรรับอะไรจากใครเพียงใด ควรให้อะไรแก่ใครเพียงใด ควรวางตัวอย่างไร ควรปฏิบัติอย่างไรให้พอเหมาะพอดีให้พอประมาณ และทรงตรัสถึงหลักธรรมที่จะทำให้บุคคลเป็นผู้ที่รู้จักประมาณ นั่นคือ หลักสันโดษ คือ ความยินดีด้วยปัจจัยที่ตนมีตนได้ ไม่แสวงหาในสิ่งที่ไม่สมควรมีความขยัน ไม่เกียจคร้าน ความสันโดษนั้นแบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ

๑) พอดีกับสิ่งได้มาหรือมีอยู่ (ยถาลาภะ) คือ เอาสิ่งที่ได้มาหรือมีอยู่เป็นเกณฑ์แล้ว ทำให้พอเหมาะพอดีกับสิ่งที่ได้มาหรือมีอยู่ ให้พอเหมาะพอดีกับความจำเป็นก่อนหลังเพื่อให้เกิดคุณค่าที่แท้จริง

๒) พอดีกับกำลังความสามารถ (ยถาพละ) คือ เอากำลังความสามารถเป็นเกณฑ์วัดแล้ว ให้พอเหมาะพอดีกับความสามารถนั้น ไม่ทำให้เกินกำลังความรู้ความสามารถ

๓) พอดีกับฐานะ (ยถาสารูปะ) คือ เอาฐานะหรือความเหมาะสมควรเป็นเกณฑ์แล้ว ทำให้เหมาะกับฐานะ

ลักษณะ ๓ อย่างนี้ ควรใช้ประกอบซึ่งกันและกัน จึงจะช่วยให้สามารถทำกิจการงานใด ๆ ก็ตาม ให้พอเหมาะพอดีอย่างได้ผลเต็มที่

การรู้จักประมาณอีกประการหนึ่ง คือ ทางสายกลาง ซึ่งเป็นหนทางในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องไม่ตึงและไม่หย่อนเกินไป ดังเช่น พระพุทธเจ้าได้ทรงทดลองปฏิบัติเครื่องครัดก็ไม่ประสบผลสำเร็จ ต่อเมื่อพระองค์หันมาปฏิบัติทางสายกลาง จึงประสบผลสำเร็จ ดังที่พระองค์ได้ตรัสไว้ใน อัมมจักกัปปวัตตนสูตร มีข้อปฏิบัติที่ไม่ควรดำเนินอยู่ ๒ อย่าง คือ

๑) กามสุขัลลิกานุโยค เป็นข้อปฏิบัติหย่อนยานที่ยึดติดในกามคุณ ความพอใจในอารมณ์ของตน เป็นหลักการกระทำที่ไม่เกิดประโยชน์ ไม่เป็นไปเพื่อการบรรลุธรรม

๒) อัตตกิลมัตถานุโยค เป็นข้อปฏิบัติที่ตึงเกินไปการทรมานตนให้ได้รับความทุกข์ทรมานด้วยประการต่าง ๆ ดังนั้น พระองค์จึงตรัสถึงทางปฏิบัติสายใหม่ขึ้นมา นั่นคือมัชฌิมาปฏิปทา ได้แก่ มรรค ๘ หรือ ศีล สมาธิ ปัญญา อันเป็นทางแห่งความพอประมาณนั่นเอง

ความพอดีหรือหลักการรู้จักประมาณ ซึ่งจะ เป็นข้อที่เสริม ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และการรู้จักประมาณของผู้บริหารสถานศึกษาอีกประการ เช่น ผู้ปกครองบ้านเมืองรู้จักประมาณในการใช้อำนาจการปกครอง การให้ทุนการให้โทษ ในการปกครอง จึงจะมีส่วนช่วยในการบริหารงานให้แก่ผู้นำ จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยพอจะสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีตามหลักมัตตัญญูตามนั้น จะต้องเป็นผู้บริหารที่ประกอบด้วยหลักธรรมแห่งมัชฌิมาปฏิปทา คือดำเนินตามทางสายกลางอันประกอบไปด้วย

องค์มรรค ๘ หรือ ศีล สมาธิ ปัญญา อันจะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษานั้นเป็นผู้รู้ประมาณ มีความพอเหมาะพอดีในการดำเนินกิจการทุกอย่างเพื่อประโยชน์สุขแห่งมวลชนและหมู่คณะอย่างแท้จริง นอกจากนี้ ความพอเหมาะพอดี ความรู้ประมาณนั้นควรเป็นไปตามหลักสันโดษ คือ ความพอดีกับสิ่งได้มาหรือมีอยู่ (ยถาลาภะ) ความพอเหมาะพอดีกับกำลังความสามารถ (ยถาพละ) และความพอเหมาะพอดีกับฐานะ (ยถาสารูปะ) ดังได้กล่าวมาแล้ว

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีย่อมมีความรู้ประมาณ ความเหมาะสมพอดีตามหลักมัชฌิมาปฏิปทา และหลักสันโดษอย่างถูกต้องแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษานั้นจะสามารถบริหารกิจการ

ทุกอย่างด้วยความเข้าใจวัตถุประสงค์อย่างถูกต้อง และสามารถนำพามวลชนและหมู่คณะไปสู่ความสงบสุข ปลอดภัย และก้าวหน้าตลอดไป

๕. กาลัญญตา คือ รู้จักเวลา

กาลัญญตา คือ รู้จักเวลา รู้จักเวลาที่ควรประกอบกิจการงานต่าง ๆ หรือทำงานให้ทันกับเวลา เหมาะกับเวลาและรู้คุณค่าของเวลา ผู้นำที่ประสบความสำเร็จนั้นจะต้องเป็นผู้รู้จักการบริหารเวลาหรือวางแผนให้เหมาะสมกับเวลาอย่างถูกต้อง

ในทางพระพุทธศาสนา กล่าวถึง กาลัญญตา ไว้ว่า การรู้จักแนวปฏิบัติอันเหมาะสมกับกาลเทศะ ดังปรากฏในธัมมัญญสูตร^{๓๑} ว่า ภิกษุในธรรมวินัยนี้เป็นผู้ประกอบไปด้วยความรู้ว่า เวลานี้เป็นเวลาควรศึกษา ควรถาม เวลาสมควรเป็นเวลาทำความเพียร ควรหลีกเลี่ยงจากหมู่คือ รู้จักการปฏิบัติให้สอดคล้องกับกาลเทศะ ให้เหมาะสมกับสมณะ รู้คุณค่าของเวลา เมื่อภิกษุมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เวลา ย่อมจะเป็นผู้มีความเจริญในพระพุทธศาสนา เพราะทำให้ถูกต้องกับกาลเวลา

ดังนั้น การรู้จักเวลา รู้จักคุณค่าแห่งเวลา รู้จักการบริหารเวลาอย่างถูกต้องตามหลักกาลัญญตา ถือเป็นคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งของการเป็นผู้นำที่ดีในการที่จะวางแผนงานในกิจการต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและทันต่อสถานการณ์โลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ การดำเนินกิจการต่าง ๆ เมื่อทำให้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเวลาแล้ว ย่อมได้รับประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น แต่หากว่าการทำอะไรไม่สอดคล้องกับความเหมาะสม ก็ย่อมส่งผลเสียให้แก่ตนเองและผู้อื่น ในเรื่องนี้พระพุทธเจ้าได้ตรัสกับภิกษุที่ละเลยกิจวัตรปฏิบัติตนไม่เหมาะสม ดังปรากฏในอภการวชิชาดก^{๓๒} ซึ่งมีเนื้อความว่า

ภิกษุชาวพระนครสาวัตถีรูปหนึ่ง บรรพชาในพระศาสนาแล้วไม่เรียนวัตรหรือสิกขาเธอไม่รู้ว่าเวลานี้ควรทำวัตร ควรปรนนิบัติ ควรเล่าเรียน เวลานี้ควรท่อง ส่งเสียงดัง ในขณะที่ตนตื่นขึ้น ทุก ๆ ยาม ภิกษุทั้งหลายไม่เป็นอันได้หลับได้นอน ต่างพากันกล่าวโทษของเธอในธรรมสภา พระพุทธองค์ทรงทราบแล้วตรัสว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย ไม่ใช่แต่ในบัดนี้เท่านั้นที่ภิกษุนี้ส่งเสียงไม่เป็นเวลา แม้ในกาลก่อน ภิกษุรูปนี้ได้เกิดเป็นไก่ ก็ส่งเสียงไม่เป็นเวลาเหมือนกับการที่เขาไม่รู้จักกาลเวลาชั้น จึงเป็นเหตุให้ถูกบิณฑกจนถึงสิ้นชีวิต

ในอดีตกาลพระเจ้าพรหมทัตเสวยราชสมบัติอยู่ในพระนครพาราณสี และเมื่อพระโพธิสัตว์บังเกิดในสกุลอุทิจจพราหมณ์ และเจริญวัยแล้วสำเร็จการศึกษาในศิลปวิทยาทุกอย่าง เป็นอาจารย์

^{๓๑} อัง.สตุตถก. (ไทย) ๒๓/๖๕/๑๔๔-๑๔๕.

^{๓๒} พุ.ชา.เอกก. (ไทย) ๒๗/๑๑๘/๔๘.

ทศปาโมกษ์ บอกศิลปะแก่มาณพประมาณ ๕๐๐ มีไก่ขันยามอยู่ตัวหนึ่งซึ่งทำให้พวกเขาพากันลุกตามเสียงขันของมันศึกษาศิลปะอยู่และไก่ได้ตายเสียจาก พวกเขาจึงเที่ยวแสวงหาไก่อื่น มาณพผู้หนึ่งหักฟืนอยู่ในป่าช้าเห็นไก่ตัวหนึ่งก็จับมาใส่กรงเลี้ยงไว้ไก่ตัวนั้นไม่รู้ว่าควรจะขันในเวลาไหน เพราะมันเติบโตในป่าช้า บางคราวก็ขันตึกเกินไปไม่อาจศึกษาได้ มาณพกล่าวกันว่า เตี้ยมันขันตึกไป เตี้ยก็ขันส่ายไป อาศัยไก่ตัวนี้ พวกเราเรียนศิลปวิทยาไม่สำเร็จ จึงช่วยกันบิตคอกถึงสิ้นชีวิต แล้วบอกอาจารย์ว่า ไก่ที่ขันไม่เป็นเวลาพวกผมฆ่ามันเสียแล้ว อาจารย์กล่าวว่า มันถึงความตาย เพราะมันเจริญเติบโตโดยมิได้รับการสั่งสอนเลย ไก่ตัวนี้ไม่เติบโตอยู่กับพ่อแม่ ไม่ได้อยู่ในสำนักของอาจารย์ ย่อมไม่รู้จักกาลที่ควรขันและไม่ควรขัน ดังนี้

ชาดกนี้ได้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การรู้จักเวลาในการทำกิจการใด ๆ เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง หากว่าบุคคลใดไม่รู้จักรับประกอบกิจการใด ๆ ให้เหมาะสมกับเวลาแล้วย่อมก่อให้เกิดความเสียหายหรือหายนะแก่ตนเอง ดังเช่นที่ไก่ในชาดกไม่รู้เวลาในการขันที่เหมาะสม จึงทำให้ต้องถูกฆ่าตายในที่สุด ดังนั้นการเป็นผู้นำที่ดีควรจะต้องรู้จักเวลาที่เหมาะสมในการกระทำกิจการต่าง ๆ ให้ถูกต้อง มิฉะนั้นแล้วย่อมจะสามารถนำมาซึ่งความเสียหายแก่ตนเองและผู้อื่นได้

จากตัวอย่าง ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยพอจะสรุปได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีตามหลักกาลัญญุทานั้นจะต้องเป็นผู้นำที่รู้จักเวลาเหมาะสมในการทำกิจการทุกอย่างอย่างถูกต้อง รู้จักบริหารเวลาให้เหมาะสม รู้จักคุณค่าของเวลา รู้จักการวางแผนการใช้เวลาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ตามการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างถูกต้อง ผู้บริหารสถานศึกษานั้นก็ย่อมจะสามารถนำหมู่คณะมวลชน และสังคม ไปสู่ความสงบสุขและก้าวหน้าตามความเหมาะสมแห่งเวลาอันควร

๖. ปรีชาญาณ คือ รู้ชุมชน

ปรีชาญาณ คือ รู้ชุมชน รู้สังคม ตั้งแต่ในขอบเขตที่กว้างขวางจากสังคมโลก สังคมประเทศชาติ ว่าอยู่ในสถานการณ์อย่างไร มีปัญหาอย่างไร จะได้สามารถเข้าใจความต้องการของสังคมนั้นได้ถูกต้อง หรือแก้ไขปัญหามาได้ตรงจุด นอกจากนี้ยังต้องรู้เข้าใจระเบียบกฎเกณฑ์ วัฒนธรรม ประเพณี ของสังคมนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมนั้นได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น ผู้นำที่ดีจะต้องรู้เข้าใจสังคมอย่างถูกต้อง เพื่อให้สามารถเข้าใจถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ของสังคมนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง จะได้สามารถนำความสงบสุข สันติสุขความก้าวหน้ามาสู่มวลชน หมู่คณะและสังคมได้

ในทางพระพุทธศาสนาได้กล่าว ปรีชาญาณ หมายถึง การรู้จักบริษัท และแนวปฏิบัติของบริษัท ดังปรากฏในธัมมัญญสูตร^{๓๓} ว่า

^{๓๓} อัง.สตุตถก. (ไทย) ๒๓/๖๕/๑๔๕.

ภิกษุเป็นผู้รู้จักบริษัท คือ ภิกษุในธรรมวินัยนี้ รู้จักบริษัทหรือรู้จักชุมชนเหล่านี้เป็นกษัตริย์ เป็นพราหมณ์ เป็นคหบดี ชนเหล่านี้เป็นสมณะในชุมชนนั้น ควรเข้าไปหาอย่างนี้ ควรยืนอย่างนี้ ควรนั่งอย่างนี้ ควรกล่าวอย่างนี้ ควรส่งบออย่างนี้ หากภิกษุไม่รู้จักว่าชุมชนเหล่านั้นและวางตนไม่เหมาะสมกับสังคมาหรือชุมชนนั้นแล้ว ไม่ควรเรียกเธอว่าเป็นปรีสัณณ แต่เพราะภิกษุรู้ว่า นี่เป็นกษัตริย์ เป็นพราหมณ์ เป็นคหบดี เป็นสมณะ ในบริษัทนั้น เราควรเข้าไปหาอย่างนี้ ควรยืนควรนั่งอย่างนี้ ควรกล่าวควรส่งบออย่างนี้ จึงเรียกเธอว่า เป็นปรีสัณณ

ในพระสูตรนี้แสดงให้เห็นว่า การรู้จักว่าชุมชนใด ๆ เป็นสังคมประเภทไหน ย่อมทำให้บุคคลนั้นสามารถวางตนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมในสังคมนั้น ๆ อีกทั้งยังเป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลในสังคมนั้น ๆ ด้วย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่รู้จักชุมชนเป็นอย่างดีย่อมสามารถวางตนได้อย่างเหมาะสมในสังคมนั้น อีกทั้งยังสามารถบริหารจัดการกิจการต่าง ๆ ของสังคมนั้นให้ถูกต้องตามกฎหมาย ประเพณี แบบแผน ทำให้เป็นที่เคารพนับถือ ยกย่องของหมู่คณะ หรือจากมวลชน ตลอดจนสามารถนำมาซึ่งความสงบสุข ความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมนั้น ๆ ด้วย

ในการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะรู้จักชุมชนได้ดีอีกประการหนึ่งนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของบุคคลในสังคมซึ่งจะปฏิบัติต่อกันได้อย่างถูกต้อง ในข้อนี้ พระพุทธเจ้าได้ตรัสกับสังคมาบุตรในเรื่องทิศทั้ง ๖ ซึ่งมีสาระสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารชุมชนที่ควรรู้ ดังต่อไปนี้

๑) ทิศเบื้องหน้า ได้แก่ บิดามารดา จะต้องดูแลบุตรธิดาของตน มิให้ทำชั่วแนะนำให้เป็นคนดี ให้การศึกษา เป็นต้น เมื่อบุตรธิดาได้รับการดูแลเช่นนั้นแล้ว ควรปฏิบัติตนต่อท่านในทางที่ดี เช่น เลี้ยงดูท่านในคราวจำเป็น ดำเนินกิจการ รักษาวงศ์สกุลของท่านมิให้เสื่อมเสีย

๒) ทิศเบื้องขวา ได้แก่ ครู อาจารย์ จะต้องแนะนำศิษย์ด้วยดี ไม่ปิดบังอำพรางยกย่องในหมู่คณะ เป็นที่พึ่งของศิษย์ได้ เป็นต้น เมื่อศิษย์ได้รับการอนุเคราะห์จากครูอาจารย์แล้วพึงตอบแทนท่านด้วยการรับใช้ท่าน เชื่อฟังท่าน เคารพท่าน และตั้งใจศึกษา

๓) ทิศเบื้องหลัง ได้แก่ ภรรยาและสามี จะต้องปฏิบัติต่อกันดังนี้ ภรรยาจะต้องจัดงานบ้านด้วยดี สงเคราะห์ญาติของสามี ซื่อสัตย์ต่อสามี รักษาทรัพย์ที่สามีด้วยดี เป็นต้น และสามีควรปฏิบัติต่อภรรยาด้วยการยกย่อง ไม่ดูหมิ่น ไม่นอกใจ ให้เครื่องแต่งตัวแก่ภรรยา

๔) ทิศเบื้องซ้าย ได้แก่ มิตรหรือเพื่อนที่จะปฏิบัติต่อกันดังนี้ เช่น ด้วยการกล่าวถ้อยคำไพเราะ วางตนเสมอต้นเสมอปลายต่อเพื่อน เป็นที่พึ่งของกันและกันได้ ไม่ทิ้งเพื่อนในยามวิบัติ และนับถือวงศ์ตระกูลของเพื่อน

๕) ทิศเบื้องล่าง ได้แก่ คนงาน คนรับใช้ หรือผู้ใต้บังคับบัญชา จะต้องปฏิบัติต่อบุคคลที่จ้างหรือเจ้านาย คือ ลูกทำงานก่อนนายเลิกที่หลังนาย ถือเอาเฉพาะของที่นายให้ ทำงานให้ดียิ่งขึ้น ยกย่องนาย เป็นต้น

๖) ทิศเบื้องบน ได้แก่ สมณะ นักบวช ผู้ทรงคุณธรรมอันสูง ควรอนุเคราะห์แก่ภุชงค์ เช่น ห้ามไม่ให้ทำชั่ว ให้ตั้งอยู่ในความดี อนุเคราะห์ด้วยน้ำใจอันงาม อธิบายข้อความให้แจ่มชัดและบอกทางสวรรค์ให้ภุชงค์ เมื่อได้รับการอนุเคราะห์ควรตอบแทนด้วยการจะพูดจะทำ จะคิด ต้องประกอบด้วยความเมตตา การต้อนรับด้วยดี และการให้ทานด้วยปัจจัยสี่^{๓๔}

ดังนั้น การที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเข้าใจและปฏิบัติตามหลักทิศทั้ง ๖ ได้อย่างถูกต้องย่อมแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษานั้นเป็นบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลต่าง ๆ ในสังคมนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้องจนสามารถทำให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะได้ ก็สามารถนำมาซึ่งความสันติสุขในสังคมนั้นได้ตลอดไป

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีตามหลักปรัญญาตา จะต้องรู้ชุมชน รู้สังคม อย่างถูกต้องในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านกฎเกณฑ์ ประเพณี วัฒนธรรม เป็นต้น เพื่อผู้บริหารสถานศึกษานั้นจะได้สามารถวางแผนได้อย่างเหมาะสม ปฏิบัติงานตามแผนงานได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องตามสังคมนั้น ๆ อีกทั้งสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างทันโลกทันเหตุการณ์ เพื่อนำพาหมู่คณะและสังคมไปสู่ความสงบสุขและก้าวหน้าต่อไปนอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดียังควรเข้าใจหลักทิศทั้ง ๖ เพื่อให้สามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีขึ้นในสังคมหรือองค์กรนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง ทำให้การดำเนินงานทุกอย่างเป็นไปด้วยความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้นด้วย

๗. บุคคลปโรปรัญญาตา คือ รู้จักบุคคล

บุคคลปโรปรัญญาตา คือ การรู้จักบุคคล รู้ประเภทของบุคคลที่จะต้องเกี่ยวข้องกับ รู้ว่าควรปฏิบัติต่อเขาได้ถูกต้องเหมาะสมและได้ผลอย่างไร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีย่อมต้องรู้จักบุคคล รู้ประเภทของบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี เพื่อให้สามารถเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ในการบริหารงานทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เกิดประโยชน์และคุณค่าแก่ผู้ปฏิบัติงานทุกคน ตลอดจนสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับหมู่คณะและองค์กรได้ตามเป้าหมายที่วางไว้

^{๓๔} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๔๒-๒๔๔/๑๙๙-๒๐๐.

ในทางพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึง บุคคลปโรปรัญญตา คือ การรู้จักบุคคลและลักษณะความต้องการของบุคคล ดังปรากฏในอัมมัญญสูตร^{๓๕} ว่า ภิกษุผู้ที่มีความรู้เรื่องบุคคลของภิกษุในธรรมวินัยนี้ รู้จักบุคคล ๒ จำพวก ได้แก่

๑) รู้ลักษณะบุคคลผู้ที่เป็นบัณฑิต รู้บุคคลที่มีความต้องการจะพบ บุคคลผู้เป็นพระอริยะ หรือผู้ที่เป็นบัณฑิต เป็นคนดีมีศีลธรรม สนใจในคำสั่งสอน แล้วนำมากระทำตามคำสอนนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น

๒) รู้จักลักษณะของบุคคลที่ไม่ใช่บัณฑิต ไม่ต้องการเห็นบุคคลที่เป็นบัณฑิตหรือพระอริยะ และไม่ต้องการจะฟังธรรมคำแนะนำสั่งสอนจากท่านผู้รู้

ในพระสูตรนี้แสดงให้เห็นว่าการรู้จักคบบุคคลผู้เป็นบัณฑิตย่อมนำมาซึ่งประโยชน์แก่ตนและผู้อื่น แต่หากคบคนพาลย่อมนำไปสู่ความหายนะทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นด้วย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจึงควรเลือกคบบุคคลที่ดี เพื่อให้สามารถนำความเจริญมาสู่ตนเองและหมู่คณะได้ตลอดไป

ในการรู้จักบุคคลหรือการที่จะเลือกคบคนนั้น พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงให้เห็นความสำคัญในข้อนี้ ดังปรากฏในชาดกเรื่อง สันติคุมพชาดก ซึ่งมีใจความว่า

ณ ป่าจิวใกล้ ๆ กับภูเขาสูงหนึ่ง มีลูกนกแขกเต้า ๒ ตัว อาศัยอยู่ ทางด้านทิศเหนือของภูเขาเป็นที่อาศัยของหมู่บ้านโจร ๕๐๐ ส่วนทางทิศใต้ของภูเขาเป็นที่อยู่ของพระภิกษุวันหนึ่งลูกนกแขกเต้าถูกพายุพัดไปตกในต่างทิศทางกัน ตัวหนึ่งถูกพัดไปตกที่หมู่บ้านโจร ๕๐๐ โจรได้เลี้ยงไว้ ตั้งชื่อว่า พุ่มหอก อีกตัวหนึ่งลมพัดไปตกที่อาศรมของภิกษุ พวกภิกษุเลี้ยงไว้ตั้งชื่อว่า ดอกไม้ พระราชาทรงพระนามว่า ปัญจาละเสด็จทรงรถไปสู่ป่าพร้อมข้าราชการบริพารเพื่อล่าเนื้อ พระองค์ได้ล่าติดตามเนื้อแต่ไม่พบ จึงเสด็จกลับได้หยุดพักผ่อนสร้งน้ำ เสรยน้ำและบรรทมใต้ต้นไทรริมฝั่งแม่น้ำใกล้กับหมู่บ้านโจร พวกโจรพากันเข้าป่า คงเหลือแต่นกพุ่มหอกกับคนครัวสองคนเท่านั้น นกพุ่มหอกได้ออกจากหมู่บ้าน บังเอิญพบพระราชากำลังบรรทมอยู่ใต้ต้นไทร จึงบอกคนทำครัวเป็นภาษามนุษย์ว่า

“พวกเราจะปลงพระชนม์พระราชาเสียและให้ปลดเสื้อผ้าเครื่องทรงมาให้หมด ” พระราชาตื่นจากบรรทม ได้ยินดังนั้น เห็นว่ามีภัยอยู่เฉพาะหน้า จึงหนีไปถึงอาศรมของภิกษุซึ่งพวกภิกษุได้เข้าป่าไปเพื่อเก็บผลไม้ คงเหลือแต่นกดอกไม้ตัวเดียว เมื่อนกดอกไม้เห็นพระราชาจึงได้กล่าวต้อนรับว่า “ขอเดชะพระมหाराช ข้าพระองค์มาดีไม่ได้มาร้ายเลย ” พระราชาเมื่อทรงได้สดับดังนั้น

^{๓๕} อัง.สตุตถก. (ไทย) ๒๓/๖๕/๑๔๕-๑๔๖.

ทรงเลื่อมใสในการต้อนรับ ทรงสรรเสริญนกดอกไม้ตัวนี้ และทรงตำหนินกฟุมหอกว่า “นกดอกไม้เป็นนกที่มีคุณธรรมเยี่ยม มีมารยาทดี แต่นกแขกเต้าอีกตัวหนึ่งพูดแต่คำหยาบ มักได้ มีความโลภในจิตใจ” นกดอกไม้เมื่อได้ยินดังนั้น จึงกราบทูลว่า

“ขอเดชะพระมหาราช ข้ำพระองค์เป็นนกร่วมมารดาเดียวกันกับนกนั้น แต่เพราะเขาเติบโตในสำนักที่ไม่ดี พวกโจรสอนให้ทำโจรกรรมอยู่ตลอดเวลา ส่วนข้าพระองค์เติบโตอยู่สำนักของคนดี พวกฤาษีแนะนำด้วยธรรมะนั้น ข้ำพระองค์ทั้งสองจึงมีคุณธรรมแตกต่างกัน” และนกดอกไม้ได้กล่าวต่อไปอีกว่า

“ข้าแต่พระมหาราช ก็การที่คนคบบุคคลประเภทใด จะเป็นคนดีหรือไม่ดี มีศีลหรือไร้ศีลก็ตาม เขาย่อมตกไปตามอำนาจของคนชนิดนั้น” พระราชาได้ทรงสดับอย่างนั้นแล้วเกิดความเลื่อมใส นกดอกไม้ จึงอภัยให้แก่กนกแขกเต้าทั้งหลาย และให้คณะของฤาษีพำนักในพระราชอุทยาน ทำนุบำรุงจนตลอดชีวิต^{๓๖}

ในชาดกนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ และความแตกต่างของการคบค้าสมาคมของบุคคลคือ เมื่อบุคคลคบคนเช่นใดก็จะเป็นเหมือนบุคคลเช่นนั้น ข้อสำคัญประการหนึ่งนั้นอยู่ที่การรู้จักเลือกคนที่ควรคบก่อน การรู้จักเลือกหรือวิเคราะห์ว่าบุคคลนี้เป็นคนดีควรคบ บุคคลนี้ไม่ควรคบดังที่พระราชปัญจาละ ที่สังเกตเห็นว่านกตัวแรกนั้นแสดงออกมาในลักษณะของคนพาล ไม่ควรจะอยู่ใกล้ ไม่ควรคบ หากอยู่ในสังคมนั้นแล้วย่อมจะได้รับอันตราย พระองค์จึงเสร็จหนีและเมื่อพบนกแขกเต้าตัวที่อยู่กับฤาษี ก็ทรงทราบว่าเป็นสัตว์บุรุษที่ดีควรคบพระองค์นั้นเป็นผู้นำที่มีหลักธรรม คือ ปุคคลปโรปรัญญา เป็นเครื่องพิจารณา จึงรอดพ้นจากอันตรายได้ ที่นกแขกเต้าทั้ง ๒ ตัวแตกต่างกันนั้น ก็เพราะการอยู่สังคมของบุคคลที่ดีและไม่ดีจึงมีพฤติกรรมที่ต่างกัันดังนั้นผู้นำที่ดีย่อมสามารถจะพิจารณาวิเคราะห์ว่าบุคคลผู้ที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องเป็นคนอย่างไรและเลือกคบบุคคลที่ดีซึ่งสามารถนำประโยชน์มาสู่ตนเองและหมู่คณะได้ ทำให้เกิดความสงบสุขและสันติสุขตลอดไปในสังคมนั้น ๆ

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีตามหลักบุคคลปโรปรัญญานั้นจะต้องรู้จักบุคคลประเภทของบุคคลที่จะต้องเกี่ยวข้องกับโดยเฉพาะผู้ร่วมงาน ผู้ร่วมปฏิบัติงานและดำเนินการไปด้วยกัน เพื่อให้สามารถปฏิบัติต่อเขาอย่างถูกต้องเหมาะสมและได้ผล ตลอดจนสามารถเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน ในการบริหารกิจการงานทุก ๆ ด้านก็เพื่อทำให้เกิดประโยชน์และความก้าวหน้าทั้งแก่ผู้ปฏิบัติงาน หมู่คณะและองค์กรตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจะต้องรู้จักเลือกบุคคลผู้เป็นคนดี ผู้เป็นบัณฑิต เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง หมู่คณะ และสังคม เพราะการเลือก

^{๓๖} พ.ชา.วิสถิติ. (ไทย) ๒๗/๑๕๙-๑๘๕/๔๙๗-๕๐๑.

คบคนไม่ดี หรือคนพาล ย่อมนำมาซึ่งความหายนะแก่ตนเอง หมู่คณะและสังคม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจึงควรพิจารณาวิเคราะห์ในการเลือกคบคนดีเพื่อให้สามารถนำความสุขความเจริญก้าวหน้ามาสู่ตนเอง หมู่คณะและองค์กรได้ตลอดไป หลักสัปติธรรม ๗ เท่าที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนามีจำนวนมาก ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นคุณธรรมสำหรับคนดี และในขณะเดียวกันก็เป็นคุณธรรมที่สำคัญของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาด้วย ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่มุ่งเน้นในการส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นคนดี มีจริยธรรม มีคุณธรรม มาปกครอง หมู่คณะ สังคม และประเทศชาติ เพื่อให้เกิดความสงบสุข การพัฒนาหมู่คณะ สังคมและประเทศชาติ ให้มีศักยภาพที่มั่นคงและก้าวหน้าตลอดไปในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

สรุปความได้ว่า สัปติธรรม ๗ คือ ธรรมที่ทำให้คนเป็นสัตบุรุษ หรือ เป็นคนดี มีคุณธรรม เป็นคนเก่ง มี ๗ ประการ ด้วยกัน ได้แก่ ธรรม ๗ ประการ คือ รู้จักเหตุ คือ รู้หลักความจริง รู้หลักการ รู้หลักเกณฑ์ รู้กฎเกณฑ์แห่งเหตุผล และรู้หลักการที่จะทำให้เกิดผล อัตถัญญ คือ รู้จักผล รู้ความหมาย รู้ความมุ่งหมาย รู้ประโยชน์ที่ประสงค์ คือ รู้จักผลที่จะเกิดขึ้นสืบเนื่องจากการกระทำ ซึ่งสามารถก่อให้เกิด ประโยชน์เกิดผลได้จริง อัตตัญญ คือ รู้จักตัวตนของเราเอง ว่าโดยฐานะ ภาวะเพศ กำลังความรู้ ความสามารถ ความถนัด และคุณธรรม สามารถประเมินตนเองได้ในหลักธรรม มัตตัญญ คือ รู้จักประมาณ กาลัญญ คือ รู้กาลเวลาอันเหมาะสม และระยะเวลาที่จะต้องใช้ในการประกอบกิจ กระทำหน้าที่การงาน ปริสัญญ คือ รู้จักชุมชน และรู้จักที่ประชุม รู้กิจที่ประพฤติดต่อกับชุมชนนั้น ๆ บุคคลปโรปรัญญ คือ ความแตกต่างแห่งบุคคลว่า โดยอหยาศัย ความสามารถ และคุณธรรม รู้ที่จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้น ๆ ด้วยดีว่าควรจะคบหรือไม่ จะใช้จะตำหนิ ยกย่อง และแนะนำสั่งสอน

๒.๔.๓ การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปริสธรรม ๗

หลักสัปปริสธรรม ๗ เป็นหลักธรรมที่ผู้บริหารต้องใช้ในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ที่มีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน สามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดในงานวิจัยครั้งนี้ได้นำหลักสัปปริสธรรมเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งนำมาบูรณาการเข้ากับกระบวนการการบริหารงานในสถานศึกษาทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยนำมาบูรณาการเข้ากับหลักสัปปริสธรรม ๗ เป็นธรรมของสัตบุรุษ คุณสมบัติของคนดี ผู้บริหารสถานศึกษาควรยึดหลักสัปปริสธรรม ๗ เพื่อใช้ในการครองตน ครองคน และครองงานต่อไป และส่งเสริมให้การบริหารจัดการเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด หลักธรรมสัปปริสธรรมมีองค์ประกอบทั้ง ๗ ด้าน เมื่อนำมาบูรณาการเข้ากับการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

๑) อัมมัญญตา เป็นหลักธรรมสำคัญที่ผู้บริหารควรมี เมื่อนำมาบูรณาการเข้าการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารต้องใช้ในการกระบวนการวางแผนการทำงาน รู้หลักการและแบบแผน ประกอบการพิจารณาในการทำงาน มีความรอบคอบไม่ตั้งตนไว้บนความประมาท และควรอยู่ในหลักของเหตุที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนตามหลักอัมมัญญตา ซึ่งหลักธรรมนี้เมื่อนำมาบูรณาการเข้าการบริหารสถานศึกษาได้ตั้งแต่กระบวนการการสรรหาบุคคล พัฒนาและธำรงรักษา การควบคุม ดูแลและการประเมินผลการทำงาน การรู้จักเหตุช่วยในการวางแผนการดำเนินงานได้อย่างเป็นขั้นตอน รู้แนวทางในการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง มีระบบระเบียบที่ทุกคนให้การยอมรับ ดังนั้นผู้บริหารที่ดีจะต้องฟังมีและนำไปสู่การปฏิบัติ จึงจะสามารถนำพาหมู่คณะ และองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ความสุข และความเจริญก้าวหน้าได้

๒) อตถัญญตา เป็นหลักธรรมที่ผู้บริหารควรคำนึงถึง และเมื่อนำมาบูรณาการเข้ากับการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารต้องใช้ประกอบในการวางแผน คาดการณ์ถึงผลที่จะเกิดขึ้นหรือได้รับ และขับเคลื่อนงานให้สอดคล้องกับเป้าหมายนั้น จนสำเร็จลุล่วง ผู้บริหารจำเป็นต้องนำหลักธรรมนี้มาใช้เพื่อจะได้กำหนดเป้าหมายได้ถูกต้องและ ดำเนินงานได้ตรงตามที่กำหนดไว้ ดังนั้นผู้นำที่ดีจึงต้องเป็นผู้รู้จุดหมาย รู้เป้าหมาย รู้จักผลที่จะเกิดขึ้นอย่างชัดเจน แล้วมุ่งสู่จุดหมาย เป้าหมายนั้นตามหลักอตถัญญตา ผู้บริหารนั้นก็จะเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มองทุกอย่างทะลุปรุโปร่ง สามารถนำพาหมู่คณะหรือมวลชน และองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้

๓) อัตตัญญตา เป็นหลักธรรมที่ผู้บริหารควรระลึกตัวอยู่เสมอ และเมื่อนำมาบูรณาการเข้าการบริหารสถานศึกษาผู้บริหารต้องรู้ตัวไม่อยู่ในความประมาท รู้จักตัวตนทั้งในด้านสติปัญญา กำลังขีดความสามารถ และด้านอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี เพื่อนำสิ่งที่มีเพิ่มพูนและพัฒนาตน ส่วนสิ่งที่ตน

ไม่มีก็เป็นแนวทางในการพัฒนาและการยอมรับตนเองได้เป็นอย่างดีรวมถึงพฤติกรรมของผู้บริหาร บุคลิกภาพ มารยาททางสังคม และความน่าเชื่อถือของตัวผู้บริหารเองสิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้การ บริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นในขีดความสามารถของผู้บริหารเอง ดังนั้นผู้นำที่ดีจะต้องเป็นผู้รู้ตนอยู่เสมอ เป็นผู้มีความรู้ อารยวุฒิ ๕ คือ ศรัทธา ศีล สุตะ จาคะ และ ปัญญา ตามหลักอัตตัญญูตา ผู้นำนี้ก็จะดี มีการพัฒนาตนเองทั้งด้านความสามารถในการ บริหารงานอย่างถูกต้อง และคุณภาพด้านจิตใจ ที่ประกอบด้วยคุณธรรม และจริยธรรมอันดีงามจน เป็นที่ยอมรับนับถือ ยกย่องจากบุคคลทั้งหลายและด้วยคุณสมบัติทั้ง ๒ ประการ นี้ย่อมทำให้ผู้นำนั้น สามารถนำพาหมู่คณะ องค์กร และสังคมไปสู่ความสงบสุข และเจริญก้าวหน้าได้

๔) มัตตัญญูตา เป็นหลักธรรมที่ผู้บริหารควรนำมาปฏิบัติอยู่เป็นนิจ เมื่อนำมาบูรณาการ เข้าการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้รู้จักความพอเพียง ซึ่งหลักธรรมนี้ทำให้ผู้ปฏิบัติ รู้จักยินดีในสิ่งที่ตนมี ไม่ทำอะไรเกินตัวจนทำให้ตนเอง และผู้อื่นเกิดความเดือดร้อน ดังนั้นผู้บริหารที่ ดีตามหลักมัตตัญญูตานี้ จะต้องเป็นผู้ที่ประกอบด้วย หลักธรรมแห่งมัชฌิมาปฏิปทา คือ ดำเนินตาม ทางสายกลางอันประกอบไปด้วย องค์มรรค ๘ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา อันจะทำให้ผู้นำนั้นเป็นผู้รู้ ประมาณ มีความพอเหมาะพอดีในการดำเนินกิจการทุกอย่าง เพื่อประโยชน์สุขแห่งมวลชนและหมู่ คณะอย่างแท้จริงนอกจากนี้ ความพอเหมาะพอดี ความรู้ ประมาณนั้นควรเป็นไปตามหลักสันโดษ คือ ความพอดีกับสิ่งที่ได้มาหรือมีอยู่ (ยถาลาภะ) ความพอเหมาะพอดีกับกำลังความสามารถ (ยถาพละ) และความพอเหมาะพอดีกับฐานะ (ยถาสารูปะ) หรือใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงที่ส่งเสริมให้อยู่อย่าง พอเพียงและเพียงพอเหมาะสำหรับใช้ประกอบในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ดังนั้นผู้นำที่ดีย่อมมี ความรู้ประมาณ ความเหมาะสมพอดีตามหลักมัชฌิมาปฏิปทา และหลักสันโดษอย่างถูกต้องแล้ว ผู้นำนั้น จะสามารถบริหารกิจการทุกอย่างด้วยความเข้าใจวัตถุประสงค์อย่างถูกต้อง และสามารถนำพาหมู่ คณะไปสู่ความสงบสุข และประสบความสำเร็จ

๕) กาลัญญูตา เป็นหลักธรรมที่นำมาบูรณาการเข้าการบริหารสถานศึกษาแล้วผู้บริหาร ต้องตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท การใดก็ตามที่กระทำไม่ว่าจะดีหรือไม่ดีย่อมล่วงผ่านพ้นไป ซึ่งไม่ สามารถย้อนเวลากลับไปแก้ไขได้ งานหรือการกระทำบางอย่างในบางสถานการณ์ ถ้าไม่ถูกจังหวะ หรือโอกาส ก็ไม่อาจประสบความสำเร็จได้ ผู้บริหารควรตรองให้ดีในการดำเนินงานว่าต้องสอดคล้อง กับกาลเวลาด้วย ดังนั้นผู้นำที่ดีตามหลักกาลัญญูตานี้จะต้องเป็นผู้นำที่รู้จักเวลาเหมาะสมในการทำ กิจการทุกอย่าง อย่างถูกต้อง รู้จักบริหารเวลาให้เหมาะสมรู้จักคุณค่าของเวลา รู้จักการวางแผนการ ใช้เวลาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ตามการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างถูกต้อง ผู้นำนั้นก็ย่อมจะ สามารถนำพาหมู่คณะ และองค์กรไปสู่ความสำเร็จ และมีความสุขได้

๖) ปรีชาญาณ เป็นหลักธรรมที่ผู้บริหารควรน้อมเข้าสู่ตัว เป็นสิ่งที่สำคัญที่ควรรู้และอยู่ร่วมกันให้ได้เมื่อนำมาบูรณาการเข้าการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารต้องอยู่ร่วมกันในสังคมทุกสิ่งย่อมเกี่ยวพันทั้งทางตรงและทางอ้อม หากอยู่อย่างไรชุมชน ไรสังคม ย่อมทำให้องค์กรไม่สามารถพัฒนาและอยู่รอดต่อการเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้นผู้บริหารที่ดีตามหลักปรีชาญาณนั้นจะต้องรู้จักขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม เพื่อจะสามารถวางตนได้อย่างเหมาะสมสามารถปฏิบัติงานตามแบบแผนของสังคมได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งสามารถแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปอย่างทันโลกทันเหตุการณ์ เพื่อนำพาหมู่คณะและสังคมไปสู่ความสงบสุขก้าวหน้าต่อไป นอกจากนี้ผู้นำที่ดียังควรเข้าใจหลักทศทั้ง ๖ เพื่อให้สามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีขึ้นในสังคมหรือองค์กรนั้น ๆ ได้อย่างถูกต้อง ทำให้การดำเนินงานทุกอย่างเป็นไปด้วยความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้นด้วย

๗) บุคคลญาณ เป็นหลักธรรมที่ผู้บริหารควรรู้ ควรเข้าใจ จนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เมื่อนำมาบูรณาการเข้าการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีภูมิปัญญาและภูมิธรรมประกอบการบริหารจัดการในหน้าที่การงาน ซึ่งการดำรงอยู่ของคนโดยทั่วไปไม่สามารถแยกตัวออกจากสังคมได้ และในสังคมที่อยู่ร่วมกันนั้นย่อมประกอบด้วยบุคคลที่มีจิตแตกต่างกันออกไป ทุกคนจึงต้องมีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดกันไป ผู้บริหารจึงควรศึกษาและทำความเข้าใจในเรื่องของบุคคลเป็นอย่างมาก ดังนั้นในการบริหารงานบุคคลจึงมีความสำคัญไม่น้อย หากละเลยอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่สังคม และองค์กร การบริหารสถานศึกษานั้นจึงต้องเริ่มต้นอย่างดีจึงทำให้องค์กรได้รับผลประโยชน์มากที่สุด โดยเริ่มจากการจัดหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถตรงตามต้องการ เพื่อเข้ามาทำงาน และเลือกใช้วิธีที่เหมาะสมเพื่อให้บุคคลนั้นนำความดี ความรู้ ความสามารถที่บุคคลนั้นมีในตัว นำออกมาอุทิศต่อการทำงานในองค์กร ผู้บริหารจึงต้องใช้ความสามารถในหลาย ๆ ด้านเพื่อให้บุคคลเหล่านั้นทำงานให้องค์กรได้อย่างเต็มที่ และต้องทำการบำรุงรักษาให้บุคคลเหล่านั้นคงอยู่ทำงานกับองค์กรให้นานที่สุด รวมถึงการใช้ยุทธวิธีที่สามารถดึงดูดใจบุคคลเหล่านั้นให้สร้างงานที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้นำที่ดีจะต้องรู้จักเลือกบุคคลผู้เป็นคนดี ผู้เป็นบัณฑิต เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง หมู่คณะและสังคม เพราะการเลือกคนไม่ดี หรือคนพาล ย่อมนำมาซึ่งความหายนะแก่ตนเอง หมู่คณะและสังคม ดังนั้น ผู้นำที่ดีจึงควรพิจารณาวิเคราะห์ในการเลือกคนดี เพื่อให้สามารถนำความสุขความเจริญก้าวหน้ามาสู่ตนเอง หมู่คณะและองค์กรได้

นันทวรรณ อีสรานุวัฒน์ชัย^{๓๗} กล่าวว่า การบริหารตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ถ้าหากขาดคุณธรรม จริยธรรมแล้วไม่ว่าจะเป็นการบริหารสถานศึกษาในระดับใด มีการบริหารที่เป็นเลิศอย่างไรก็ตามก็จะกลายเป็นการบริหารสถานศึกษาแบบนำความเดือดร้อนมาสู่สถานศึกษาและก่อให้เกิดความเสียหายแก่สังคมในวงกว้างเนื่องจากใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางที่ผิดแสวงหาผลประโยชน์ให้พรรคพวกของตน ดังนั้น พุทธวิธีที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและทำให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนามีคุณภาพ ก็คือ หลักสัปปริสธรรม ๗ ซึ่งเป็นหลักธรรมของคนดี(สัตบุรุษ) คนที่สมบูรณ์แบบหรือมนุษย์โดยสมบูรณ์

สรุปความได้ว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปริสธรรม ๗ หมายถึงการบริหารสถานศึกษาโดยนำเอาหลักสัปปริสธรรม ๗ ซึ่งเป็นหลักธรรมของคนดี(สัตบุรุษ) มาบูรณาการเข้ากับการบริหารงาน เพื่อส่งเสริมให้การบริหารสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ซึ่งผู้วิจัยใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยมีดังนี้

๑. ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปริสธรรม ๗
๒. ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปริสธรรม ๗
๓. ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปริสธรรม ๗
๔. ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปริสธรรม ๗

๒.๕ บริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๒.๕.๑ ความหมายของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาที่วัด โดยพระสงฆ์ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาให้แก่พระภิกษุสามเณรได้เล่าเรียนวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ควบคุมไปกับวิชาสามัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยโรงเรียนมีสถานภาพเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายว่าด้วยสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสถาบันพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๔๘ จัดเป็นโรงเรียนในระบบเช่นเดียวกับรูปแบบโรงเรียนของรัฐและเอกชนทั่วไป ซึ่งคณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม ได้ออกประกาศมหาเถรสมาคม ว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดให้มีการบริหารจัดการศึกษาตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

^{๓๗} นันทวรรณ อีสรานุวัฒน์ชัย, “ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ในยุคโลกาภิวัตน์: ศึกษาจากหลักพุทธธรรม”, วิทยานพินธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐), หน้า ๑๕๙.

กำหนด ด้วยเหตุนี้ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จึงนับเป็นสถานศึกษาแห่งสถาบัน พระพุทธศาสนาภายใต้การกำกับดูแลของคณะสงฆ์โดยมหาเถรสมาคม ในการสนับสนุนส่งเสริมของ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ^{๓๘} การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ กฎกระทรวงกระจาย อำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ตามมาตรา ๓๙ งานบริหารสถานศึกษา แบ่งเป็น ๔ ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการ บริหารงานทั่วไป^{๓๙}

๒.๕.๒ ลักษณะของการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นการศึกษาในรูปแบบหนึ่งของการศึกษา คณะสงฆ์เป็นการศึกษาที่รัฐกำหนดให้มีขึ้นตามความประสงค์ ซึ่งมีมูลเหตุสืบเนื่องมาจากการจัดตั้ง โรงเรียนบาลีมัธยมศึกษาและบาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัด กล่าวคือ ภายหลังจากที่การศึกษาใน มหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง คือ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสภาการศึกษามหามกุฏราช วิทยาลัย ซึ่งเปิดดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๓๒ และพ.ศ. ๒๔๘๙ ตามลำดับ ได้เจริญก้าวหน้ามาก ขึ้น ทางมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้จัดแผนกมัธยมขึ้นมาเรียกว่าโรงเรียนบาลีมัธยมศึกษา กำหนดให้การเรียนบาลีนิกธรรม และความรู้ชั้นมัธยม โดยรับผู้ที่สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ต่อมา เมื่อโรงเรียนบาลีมัศึกษานี้ได้แพร่ขยายออกไปยังต่างจังหวัดหลายแห่ง มีพระภิกษุและสามเณร เรียนกันมาก ทางคณะสงฆ์โดยองค์การศึกษาจึงได้กำหนดให้เรียกโรงเรียนประเภทนี้ใหม่ว่า โรงเรียน บาลีวิสามัญศึกษาสำนักเรียนวัด โดยมติคณะสงฆ์มนตรีและกระทรวงศึกษาธิการ ได้ออกระเบียบ กระทรวง ให้โรงเรียนบาลีวิสามัญศึกษาสำเรียนวัดนี้เปิดการสอบสมทบในชั้นตัวประโยค คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ เป็นต้นมา^{๔๐}

สรุป สภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีประเด็นที่ต้อง ได้รับการพัฒนาที่สำคัญอยู่หลาย ๆ ประเด็น ไม่ว่าจะเป็นในด้านคุณภาพและมาตรฐานในการจัด

^{๓๘} สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๗), หน้า ๑.

^{๓๙} กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕, ราชกิจจานุเบกษา ๑๑๖ (สิงหาคม ๒๕๕๒): ๑๙.

^{๔๐} สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลีและแผนกสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง. (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, ๒๕๕๗), หน้า ๕๔.

การศึกษา ในปัจจุบันของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่ยังไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคม ในวงกว้าง ความไม่ชัดเจนในอัตลักษณ์ของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทที่ควรจะเป็นอย่าง แท้จริง ประสิทธิภาพของระบบการดำเนินการด้านการบริหารจัดการ และ ยังขาดความชัดเจน ไม่มี ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เด่นชัดพอที่จะเป็นแนวทางของการจัดการศึกษาในบริบทพื้นที่นั้น ๆ เพื่อสร้างศาสนทายาท และดำเนินการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชุมชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่ เกี่ยวข้องตามลำดับดังต่อไปนี้

๒.๖.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

พระมหาบุญทอง เหลาฉลาด^{๔๑} ได้ศึกษาเรื่อง “การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากลุ่ม ๑๑ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากลุ่มที่ ๑๑ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบ แบ่งชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพระภิกษุ ๑๒๒ รูป ศฤหส์ ๑๘๗ คน รวม ๓๐๙ รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลคือค่า ร้อยละค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงมาตรฐาน สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐานการวิจัยคือค่าทีและการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียวผลการวิจัยพบว่า

๑. โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากลุ่ม ๑๑ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัญหาการบริหารวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหา อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน คือด้านการวางแผนวิชาการด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลและด้านงานสื่อการเรียนการสอน

๒. การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่ม ๑๑ พบว่าผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อปัญหา การบริหารงานวิชาการโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เมื่อพิจารณาเป็น

^{๔๑} พระมหาบุญทอง เหลาฉลาด, “การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากลุ่ม ๑๑ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๕๐).

๓. การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระภิกษุและคฤหัสถ์ต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ ๑๑ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า พระภิกษุและคฤหัสถ์มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

พระครูวุฒิธรรมมานันท์^๒ ได้ทำวิจัยเรื่อง “การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม เขตบางกอกน้อยกรุงเทพมหานคร” พบว่าหลักธรรมของผู้บริหารที่จะทำให้การบริหารองค์การนั้น ๆ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลที่ดี ควรมีอยู่ด้วยกันให้ครบทั้ง ๓ ด้าน คือ หลักธรรมในการดำรงตน เป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหาร เช่น หลักธรรมอริยปัตถะ หลักธรรมาภิบาล สุจริต ๓ พรหมวิหาร ๔ สัมปยุตธรรม ๗ นาถภรณ์ธรรม ๑๐ เป็นต้น หลักธรรมต่อเพื่อนร่วมงาน เป็นคุณธรรมเพื่อความดีงามแห่งสังคม และช่วยส่งเสริมชีวิตที่ดี ร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับเพื่อนร่วมงาน เช่น ธรรมคัมภีร์ครองโลก ๒ ธรรมมีอุปการะมาก ๒ ขรรวาสธรรม ๔ สังคหวัตถุ ๔ พรหมวิหาร ๔ มิตรแท้ ๔ ทิศ ๖ เป็นต้น และหลักธรรมในการ ปฏิบัติงาน จะเป็นคุณธรรมที่มีประโยชน์ต่อการทำงาน การปกครองโดยช่วยจัดและคุ้มครองชีวิตที่ดีร่วมกัน เช่น อริยปัตถะ ๓ สังคหวัตถุ ๔ อคติ ๔ พรหมวิหาร ๔ พละ ๔ อปริหาญธรรม ๗ ราชธรรม ๑๐ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังต้องมีความอดทนทั้ง สภาวการณ์ต่าง ๆ คือ อดทนต่อความลำบาก อดทนต่อความตรากตรำ และอดทนต่อความเจ็บใจ หากผู้บริหารคนใดสามารถปฏิบัติตามหลักธรรม ดังกล่าวได้ ถือว่าเป็นผู้บริหารที่มีคุณธรรม จริยธรรม และการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพคนหนึ่ง

^{๔๒} พระครูภูธรธรรมานันท์, “ศึกษาการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการคณะสงฆ์**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

พระปลัดพิพัฒน์พงษ์ ภาทวโส^{๔๓} (ศักดิ์นิติจารุชัย) ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ ๔” ผลการวิจัยพบว่า

(๑) ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูที่มีต่อการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ ๔ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล

(๒) ผู้บริหาร ครู ที่มีสถานภาพส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ ๔ โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

(๓) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ ๔ พบว่า จากการวิจัยพบปัญหาและอุปสรรคในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ ๔ ดังต่อไปนี้ ๑) งบประมาณสนับสนุนในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ ๔ ไม่เพียงพอ ทำให้งานออกมาไม่มีประสิทธิภาพ ๒) ครูขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ไม่มีหลักประกันความมั่นคงด้านอาชีพและสวัสดิการที่เป็นธรรม ๓) มีการปรับเปลี่ยนโยกย้ายบุคลากรบ่อย ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการทำงาน และไม่มีการบรรจุแต่งตั้งที่ชัดเจน ๔) จำนวนนักเรียนที่ลดลงในแต่ละปี เพราะเมื่อจำนวนนักเรียนลดลง เงินอุดหนุนที่ได้รับในการบริหารจัดการก็ลดลงไปด้วย ๕) การฝึกอบรมและพัฒนาครู ให้มีคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนยังมีน้อย และไม่มีการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างจริงจัง ๖) การจัดทำสรุปรายงานประจำปี และการปฏิบัติงานในโครงการต่าง ๆ ยังไม่เป็นรูปธรรม และชัดเจน ๗) การนิเทศติดตามของหน่วยงานต้นสังกัด ยังไม่ครอบคลุมในแต่ละโรงเรียน ๘) ไม่มีระเบียบที่ชัดเจน และไม่มีกฎหมายที่บังคับใช้ทำให้ควบคุมการบริหารยาก ๙) โรงเรียนไม่มีความรู้เรื่องการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพราะมีครูย้ายออกบ่อย จึงทำให้ขาดความต่อเนื่องในงานประกันคุณภาพการศึกษา ๑๐) สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ยังไม่มีประสิทธิภาพ และไม่ครอบคลุมทุกโรงเรียน

(๔) แนวทางในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ ๔ จากการวิจัยพบว่า ๑) ควรผลักดันให้มีพระราชบัญญัติโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ๒) ควรมี

^{๔๓} พระปลัดพิพัฒน์พงษ์ ภาทวโส (ศักดิ์นิติจารุชัย), “การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ ๔”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

ระเบียบบังคับใช้และบรรจุให้ได้รับเงินเดือนนุฏการศึกษาตามพระราชบัญญัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ๒๕๔๗ ๓) ผู้บริหารโรงเรียนควรสร้างความตระหนักเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากรทุกคนในโรงเรียน มีการจัดอบรมให้ความรู้ และศึกษาดูงานประกันคุณภาพโรงเรียนอื่น ๆ ๔) หน่วยงานต้นสังกัดควรแยกเงินเดือนครูออกจากค่าหัวนักเรียน และควรจัดสรรงบประมาณโดยแยกประเภทของงบประมาณที่จะใช้จ่ายในส่วนต่าง ๆ เพื่อให้แต่ละโรงเรียนมีความสะดวกในการใช้จ่ายงบประมาณ ๕) ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูผู้สอนเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระต่าง ๆ ๖) ทางหน่วยงานต้นสังกัดต้องมานิเทศสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเพราะจะได้ทราบปัญหานำไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป ๗) ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดอบรมครู และพัฒนาครูในด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน ๘) ควรมีการจัดทำสรุปรายงานประจำปี และรายงานผลการปฏิบัติโครงการต่าง ๆ เพื่อจัดเข้างานประกันคุณภาพการศึกษา ๙) ผู้บริหารโรงเรียนควรเพิ่มประสิทธิภาพในด้านนวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ๑๐) โรงเรียนควรมีการประชาสัมพันธ์ในทุก ๆ ด้าน เพื่อเพิ่มประชากรนักเรียนให้มากขึ้น และมีการสนับสนุนการศึกษาอย่างครบถ้วน

อิสริยา พยัคฆวรรณ^{๔๔} ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่นโดยภาพรวมมีความเห็นในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ส่วนมากมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ซึ่งได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพภายใน ด้านการประสานงานการพัฒนาด้านวิชาการ

^{๔๔} อิสริยา พยัคฆวรรณ, “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

สาคร ศรีระวรรณ^{๔๕} ได้ทำวิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการการศาสนศึกษาของสำนักศาสนศึกษาวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยา วัดธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า วิธีการจัดการศึกษาของผู้บริหารสำนักวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยาได้นำหลักทฤษฎีการจัดการศึกษาทั้งตะวันออกตามแนวพุทธและตะวันตกมาประยุกต์อย่างครบวงจรเพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาครูนักเรียนสื่อการเรียนการสอนตลอดจนบริบทที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ การจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์จากอดีตถึงปัจจุบันแบ่งออกเป็นส่วนใหญ่ ๆ คือหลักสูตรในการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยจุดมุ่งหมายความเหมาะสมของหลักสูตรวิธีการดำเนินงานการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนเช่นจุดประสงค์การเรียนรู้วิธีสอนของครูประเภทของพระปริยัติธรรมแบ่งออกเป็น ๓ ประเภทหลักคือ (๑) แผนกธรรม (๒) แผนกบาลี และ (๓) แผนกสามัญในปัจจุบันเน้นการศึกษาแผนกสามัญเพราะมีผู้สนใจเรียนมากกว่าในการบริหารจัดการศึกษาของพระธรรมวิสุทธิธารจารย์ (เหล่ว สุนนมหาเถร) และพระเทพกิตติรังษี (ทองสา วรลาภ) ที่ท่านได้บริหารจัดการการศึกษาโรงเรียนวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยาก็ได้อนุวัติตามยุคสมัยเพื่อให้เหมาะสมแก่ผู้เรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาทั้ง ๓ ประเภทโดยมีผลสัมฤทธิ์ในด้านพระปริยัติธรรมแผนกธรรมบาลีมากกว่าแผนกสามัญศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาสำนักศาสนศึกษาวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยา ที่ได้มุ่งมั่นทุ่มเทร่างกายและแรงใจในการที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้มีทิศทางที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนทั้งในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและพื้นที่ใกล้เคียงโดยมุ่งส่งเสริมการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรอย่างต่อเนื่องเห็นได้จากการแบ่งสายงานการบริหารจัดการออกเป็นแต่ละฝ่ายเช่นฝ่ายธรรมบาลีฝ่ายวิชาการฝ่ายปกครอง เป็นต้นเพื่อให้แต่ละฝ่ายทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพของตนโดยสถานศึกษาได้ทุ่มเทสรรพกำลังในการสนับสนุนบุคลากรโดยเฉพาะครูผู้สอนให้มีขวัญและกำลังใจด้วยดีมาตลอดจะเห็นได้จากเกียรติคุณต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้รับจากองค์กรและมหาวิทยาลัยในด้านพฤติกรรมของผู้เรียนก็เป็นที่น่าภูมิใจเพราะเป็นบุคคลที่ทำประโยชน์แก่ตนและครอบครัวหากคิดเป็นร้อยละจะเห็นว่าร้อยละ ๒๐ ของผู้ที่จบการศึกษาสามารถสอบเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยได้ขณะเดียวกันผู้เรียนยังได้ตระหนักต่อบทบาทของความเป็นศาสนทายาทที่ดีช่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อีกทางหนึ่งโดยประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยของวัดและในความเป็นพระภิกษุสามเณรอันส่งผลต่อการปกครองคณะสงฆ์ในภาพรวมตลอดจนการสืบต่ออายุพระพุทธศาสนาและทำให้เกิดศรัทธาแก่ประชาชนผู้ส่งบุตรหลานมาศึกษาในโรงเรียนวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยาวัดธาตุ

^{๔๕} สาคร ศรีระวรรณ, “การบริหารจัดการการศาสนศึกษาของสำนักศาสนศึกษาวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยา วัดธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

๒.๖.๒ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักสัปปริสธรรม ๗

พระมหาคมเพชร วชิรปญโญ (เรื่องผา)^{๔๖} ได้ทำวิจัยเรื่อง “การนำหลักสัปปริสธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทองจังหวัดนนทบุรี” พบว่า ผู้นำได้สร้างภาวะผู้นำหรือสร้างการยอมรับให้เกิดขึ้นกับผู้ตามส่วนหนึ่งคือการนำเอาหลักสัปปริสธรรม ๗ ไปประยุกต์ใช้ เป็นต้นว่าการรู้เหตุ รู้ผลยอมนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือ การรู้กาล รู้ประมาณยอมนำมาซึ่งความศรัทธา การรู้คน รู้ชุมชนและสังคมยอมนำมาซึ่งความไว้น้ำใจ เชื่อใจ และที่สำคัญหากผู้นำคนใดรู้ตน นั้นแสดงว่าผู้นำคนนั้นสามารถครองตน ครองคนและครองงานอย่างมีสติ

อรนุช โชพิมพ์^{๔๗} ได้ทำวิจัยเรื่อง “เรื่องภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัยพบว่า ด้านธัมมัญญตา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (= ๓.๗๓) ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำตามหลักธรรมด้านธัมมัญญตา ทำให้ผู้บริหารเป็นผู้เข้าใจเกี่ยวกับ หลักในการบริหารจัดการสถานศึกษา ยึดหลักการและบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นขั้น เป็นตอนเป็นนักจัดทำนโยบายและวางแผนให้สอดคล้องกับการบริหารงานของสถานศึกษาแสดงภาวะผู้นำต่อผู้ร่วมงาน/ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และ สนใจใต้อาามทุกซ่สุข อีกทั้งมีการใช้หลักกัลยาณมิตร และเป็นแบบอย่างที่ดีของครูและนักเรียน

ด้านอัตถัญญตา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย (= ๓.๘๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง ๑ ข้อ คือ ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ หรือ ปรัชญา พันธกิจ เป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษา ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำตามหลักธรรมด้านอัตถัญญตา ทำให้เป็นผู้มีวิสัยทัศน์หรือ ปรัชญา พันธกิจ เป้าหมาย ในการพัฒนาสถานศึกษา จัดให้มีการร่วมมือกับผู้ปกครอง วัด และชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนและชุมชน เป็นผู้มีความมุ่งมั่น และมีความเพียรพยายามที่จะขับเคลื่อนนโยบายไปสู่จุดหมาย ที่ตั้งไว้ การส่งเสริมความสัมพันธ์แบบ

^{๔๖} พระมหาคมเพชร วชิรปญโญ (เรื่องผา), “การนำหลักสัปปริสธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทองจังหวัดนนทบุรี”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓).

^{๔๗} อรนุช โชพิมพ์, “ภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

กัลยาณมิตร ส่งเสริมบรรยากาศใฝ่เรียน ใฝ่รู้ อีกทั้งยังให้มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงโดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง แต่ควรที่จะมีการนำมาประยุกต์ใช้ในด้านผู้บริหารมีวิสัยทัศน์หรือ ปรัชญา พันธกิจ เป้าหมาย ในการพัฒนาสถานศึกษาให้เหมาะสมมากขึ้น จึงทำให้เป็นผู้ที่สามารถที่จะบริหารงานโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลมากขึ้น

ด้านอัตตัญญูตา อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (= ๓.๕๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ๒ ข้อ ข้อที่มีระดับความคิดเห็นปานกลางสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารเป็นผู้นำวิสัยทัศน์ (visionary Leadership) และสามารถเผยแผ่วิสัยทัศน์ไปยังบุคคลต่าง ๆ และระดับต่ำสุด ได้แก่ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้แรงจูงใจส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำตามหลักธรรมด้านอัตตัญญูตา ทำให้ผู้บริหารเป็นผู้นำวิสัยทัศน์ (visionary Leadership) เผยแผ่วิสัยทัศน์ไปยังบุคคลต่าง ๆ ได้ เป็นผู้ที่มุ่งมั่นเจตนาโอ้อ้อมอารีมีความเสียสละ มีความสามารถในการใช้แรงจูงใจ เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ด้านมัตตัญญูตา โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย (= ๓.๗๔) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง ๑ ข้อ ได้แก่ผู้บริหารบริหารงานงบประมาณได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ ทั้งนี้เนื่องจากว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำตามหลักธรรมด้านมัตตัญญูตา ทำให้ผู้บริหาร เป็นผู้กำหนดนโยบายและวางแผนในบริหารงบประมาณได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษายึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการบริหารงาน รู้จักวางแผน และปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานตามสถานการณ์ต่าง ๆ ตามความเหมาะสมการบริหารงานได้

ด้านกาลัญญูตา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (= ๓.๗๘) ทั้งนี้ทำให้ทราบว่าผู้บริหารเป็นผู้มีภาวะผู้นำตามหลักธรรมด้านกาลัญญูตาทำให้ผู้บริหารจัดทำนโยบายแผนงาน หรือโครงการเหมาะสมกับโอกาสและเวลา สามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาก่อนและหลังได้ดีเป็นผู้แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทันต่อเหตุการณ์และเวลา เป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการเวลาให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษาสูงสุด และมีความสามารถในการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านปริสัญญูตา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (= ๓.๘๕) ซึ่งเนื่องมาจากผู้บริหารเป็นผู้มีภาวะผู้นำตามหลักธรรมด้านปริสัญญูตา ทำให้ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคนและทุกองค์กร เป็นนักประสานงานที่ดีกับทุกองค์กร และทุกภาคส่วน เป็นผู้ให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชน และ ประชาชน อีกทั้งเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายในสถานศึกษา

ด้านบุคคลโปรปรียญตา พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านบุคคลโปรปรียญตา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย (= ๓.๗๖) ซึ่งเนื่องมาจากผู้บริหารสามารถบรรจุแต่งตั้ง หรือจัดวางบุคคลได้เหมาะสมกับงาน เป็นผู้ให้โอกาส สนับสนุนคนที่มีความรู้ความสามารถให้ดำรงตำแหน่งที่เหมาะสมสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้ บังคับบัญชาแต่ละ บุคคลได้อย่างถูกต้องเป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภิกษุสามเณร หรือผู้ด้อยโอกาสได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนเพิ่มเติมและให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์

พระมหาภาณุวัฒน์ แสนคำ^{๔๘} ได้ทำวิจัยเรื่อง “การบริหารตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง” ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง ๗ ด้าน ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง ๓ อันดับแรก คือ ด้านอัตตัญญาตา: ความเป็นผู้รู้จักตน รองลงมา คือ ด้านปริสัญญตาตา: ความเป็นผู้รู้จักชุมชนและสังคม และด้านธัมมัญญาตา: ความเป็นผู้รู้จักเหตุตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติต่ำกว่าด้านอื่น คือ ด้านมัตตัญญาตา: ความเป็นผู้รู้จักประมาณ สำหรับข้อเสนอแนะแนวทางการบริหาร ได้แก่ ผู้บริหาร ควรประมาณขีดความสามารถขององค์กรให้ได้ว่า ศักยภาพของบุคลากรในองค์กรมีกำลังแค่ไหน ในการจะทำกิจกรรมหรือโครงการสักอย่างหนึ่ง ผู้บริหารควรรู้จักประมาณตน ควรจะนำงบประมาณที่ส่วนกลางจัดสรรให้ไปใช้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารควรพิจารณาให้รู้จักประมาณในความเพียงพอขององค์กร การบริหารงบประมาณ หรือการขยายกิจการ และผู้บริหารไม่ควรใช้งบประมาณผิดพลาดประสงค์เป็นไปตามแผนการใช้งบประมาณครบทุกด้าน

พระปลัดอภิสิริ อธิปญโญ (เล็กภิญโญ)^{๔๙} ได้ทำวิจัยเรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดขอนแก่น” ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดและพัฒนานโยบาย

^{๔๘} พระมหาภาณุวัฒน์ แสนคำ, “การบริหารตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง”, **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ๒๕๕๘).

^{๔๙} พระปลัดอภิสิริ อธิปญโญ (เล็กภิญโญ), “การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดขอนแก่น”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐).

ด้านการบริหารตามหลักอรรถัตถุญญา และด้านการบริหารตามหลักอรรถัตถุญญา ให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นอันจะนำไปสู่การพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาที่ยั่งยืนต่อไป เพื่อเป็นข้อสนเทศในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาโดยกำหนดแผนพัฒนานโยบายที่เน้นให้ยึดถือและปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านอัมมัญญา อรรถัตถุญญา และด้านการบริหารตามหลักกาลัญญา เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดและพัฒนานโยบายด้านการส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมให้แก่บุคลากรของตนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทางด้านจิตใจไปพร้อมกับการพัฒนาทางด้านการศึกษาให้เจริญเคียงคู่กันไป เพราะถือว่าดี มีสาระ น่าสนใจต่อการเรียนรู้ ดังนั้น ควรจัดนโยบายส่งเสริมเพื่อที่จะได้ทำให้ ผู้บริหาร ครูและนักเรียนได้มีทักษะในการปฏิบัติตนอย่างชัดเจนขึ้น ซึ่งคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์และส่งผลดีต่อการพัฒนาและเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ สามารถนำไปปรับใช้เข้ากับชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดีในการบริหารชีวิต บริหารตนและบริหารงานให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

๒.๖.๓ งานวิจัยต่างประเทศ

แมคคาร์ธี (McCathy)^{๕๐} ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐนิวเจอร์ซีย์ (New Jersey) จากกลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและครู ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มครูมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกับผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการเกี่ยวกับบทบาทในการปฏิบัติงานวิชาการ เรื่อง การสังเกตการสอน การวัดและการประเมินผลการศึกษา การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารด้านวิชาการ และความรับผิดชอบในการตัดสินใจของคณะกรรมการ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่าผู้บริหารโรงเรียนควรจะมีบทบาท มีความรับผิดชอบและบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

แมคคี (Mc.kee)^{๕๑} ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แบบพฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา พบว่า ผู้นำที่ใช้พฤติกรรมความเป็นผู้นำแบบเน้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะทำให้ทีมคณาจารย์มีความพึงพอใจในงานของคณะวิทยายิ่งขึ้น และผู้นำที่วางตัวเป็นผู้คอยช่วยเหลืออำนวยความสะดวกมอบหมายความรับผิดชอบแก่ผู้ร่วมงาน เปิดช่องทางในการสื่อสารแบบสองทาง และผู้นำแบบเน้นงาน จะทำให้เกิดความพึงพอใจต่อคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา

^{๕๐} McCathy, Water M., “The role of the Secondary School Principle in New jersey”, *Dissertation Abstracts International*, August, (1991), p.(32) 2: 705-A.

^{๕๑} Mc.kee, J.G., “Leadership Styles of Community College Presidents and Faculty Job Satisfaction”, *Community Junior College Quarterly of Research and Practices*, (1991), p. 87.

บลัสเทน (Blausten)^{๕๒} ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในหน่วยงานรัฐบาลกลาง พบว่าไม่มีวิธีการตัดสินใจแบบใดแบบหนึ่งที่เหมาะสมกับทุกสภาพการณ์ งานการออกแบบและนำระบบไปใช้มีความซับซ้อนและหลากหลายเกินกว่าที่จะใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งเพียงอย่างเดียว ผู้จัดการระบบ ควรจะนำวิธีการที่เหมาะสมหลาย ๆ อย่างมาประยุกต์ใช้ และผู้จัดการระบบเองควรจะรู้แบบการบริหารของตนเอง มีการเตรียมความพร้อมที่จะปรับปรุงระบบให้สอดคล้องกับลักษณะการตัดสินใจในแต่ละเหตุการณ์เฉพาะด้าน

เคน (Cain, Kevin Gail)^{๕๓} ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้คอมพิวเตอร์ของผู้บริหารระดับสูงในเวอร์จิเนียตะวันตก ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถบ่งบอกว่าผู้บริหารมักจะใช้โปรแกรมประมวลผลคำ และโปรแกรมส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการสื่อสาร นอกจากนี้มีการใช้โปรแกรมประเภทฐานข้อมูลและตารางเพื่อการจัดการด้านตัวเลข และมีการใช้คอมพิวเตอร์ในการผลิตเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ

คาสมาร์ (Casmar Stephen Paul)^{๕๔} ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้ในการวิเคราะห์และวางแผน ของคณะศึกษาศาสตร์ในวิทยาลัยด้านการศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบต่อผู้ใช้ ซึ่งผลที่ออกมา นั่นคือ เครื่องมือ เครื่องใช้ในด้านดังกล่าวมีความทันสมัย แต่ในด้านทักษะการใช้งานนั้นยังไม่สามารถพัฒนาได้เท่าทัน เครื่องมือเครื่องใช้เฉพาะงานบางอย่างไม่สามารถใช้งานได้เต็มที่ เนื่องจากผู้ใช้ขาดความชำนาญและได้เสนอความคิดคือ การเน้นไปที่การสอนให้นำเอาเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น เป็นการใช้ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารนำมาบูรณาการเข้ากับหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในการบริหารสถานศึกษาซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่ต้องเปลี่ยนทัศนคติ และแนวคิดการบริหารของตนเองให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษามีความทันสมัยสามารถ

^{๕๒} Blaustein, Eric Barry, “Managing Management Information System (MIS) Development in the Federal Government”, **Dissertation Abstracts International**, (1984).

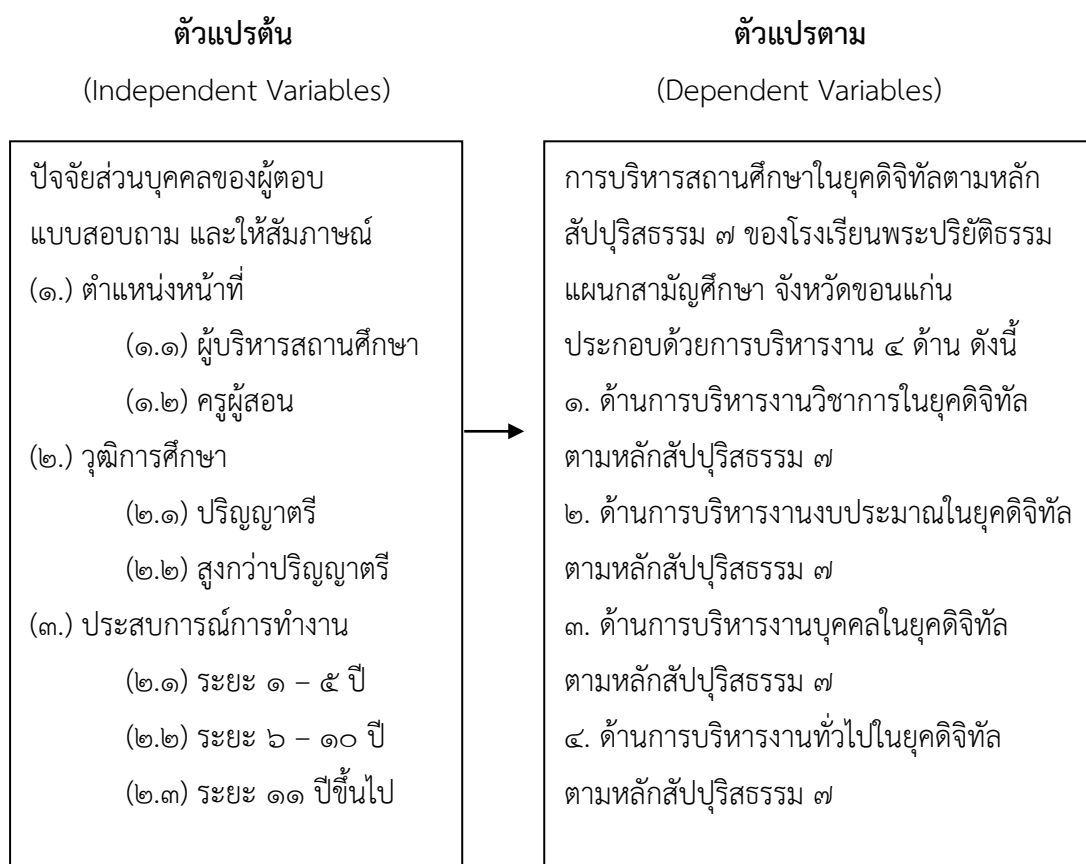
^{๕๓} Cain, Kevin Gail, “Computer usage by building-level administrators in West Virginia public schools”, **Dissertation Abstracts International**, (2002).

^{๕๔} Casmar Stephen Paul, “The adoption of computer technology by faculty in a college of education: An analysis of administrative planning issues”, **Dissertation Abstracts International**, (2002).

บริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพในทุก ๆ ด้าน กำหนดและพัฒนานโยบายให้ชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จะต้องเห็นความสำคัญของการ จัดระบบสารสนเทศที่ทันสมัยและให้การสนับสนุนการบริหารสถานศึกษาทั้ง ๔ ด้านอย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด และผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการสร้างขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน เพื่อเป็นแรงกระตุ้นและแรงจูงใจให้ทำให้เกิดพลังและความ สามัคคีในการทำงาน และปรับปรุงงานให้ดำเนินต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการประยุกต์ใช้การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น^{๕๕} ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) ประกอบด้วยตัวแปรต้น (Independent Variables) และตัวแปรตาม (Dependent Variables) ดังนี้



แผนภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

^{๕๕} สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๗).

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาแนวทาง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” มีลำดับขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ทำการวิจัยผู้บริหาร และครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ทั้งวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยอาศัยข้อมูลที่เป็นจำนวนตัวเลข สัญลักษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติเข้ามาช่วย และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ทำข้อมูลวิธีวิจัยเชิงปริมาณที่สรุปแล้วมาสังเคราะห์กับข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพที่สรุปแล้วโดยอาศัยอุปนัยวิธี

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย

๓.๒.๑ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๒๖ โรงเรียน จำนวน ๒๗๕ รูป/คน เป็นผู้บริหาร จำนวน ๗๘ รูป/คน ครูผู้สอน จำนวน ๑๙๗ รูป/คน

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๑๖๐ รูป/คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครชชีเมอร์แกน (Krejcie & Morgan)^๑ จากประชากรตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มย่อย โดยการสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) ด้วยวิธี จับสลากปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	ประชากร (รูป/คน)	กลุ่มตัวอย่าง (รูป/คน)
๑.ตำแหน่งหน้าที่		
๑.๑ ผู้บริหาร	๗๘	๓๒
๑.๒ ครูผู้สอน	๑๙๗	๑๒๘
รวม	๒๗๕	๑๖๐
๒. วุฒิการศึกษา		
๒.๑ ปริญญาตรี	๑๙๗	๑๑๕
๒.๒ สูงกว่าปริญญาตรี	๗๘	๔๕
รวม	๒๗๕	๑๖๐
๓. ประสบการณ์การทำงาน		
๓.๑ ระยะ ๑ – ๕ ปี	๘๘	๕๒
๓.๒ ระยะ ๖ – ๑๐ ปี	๑๒๙	๗๑
๓.๓ ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป	๕๘	๓๗
รวม	๒๗๕	๑๖๐

๓.๒.๓ กลุ่มเป้าหมายเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๘ รูป/คน และ ครูผู้สอนจำนวน ๘ รูป/คน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น รวมทั้งสิ้น ๑๖ รูป/คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

^๑ เครชชีและเมอร์แกน (Krejcie & Morgan), อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๔), หน้า ๔๓.

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๒) ศึกษาหลักการและทฤษฎี จากเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

๓) ศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

๔) ศึกษาแบบสอบถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๕) ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้านำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

๖) ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาอีกครั้ง ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity)

๒. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑. แบบสอบถาม มี ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามและสัมภาษณ์เกี่ยวกับ การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๔ ด้าน คือ

๑. ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

๒. ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

๓. ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

๔. ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับอุปสรรค และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้อย่างอิสระ

๒. แบบสัมภาษณ์ มีลักษณะปลายเปิด โดยแบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน ๔ ข้อ ประกอบด้วย ชื่อ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire) โดยให้ตอบแบบเสรีจำนวน ๔ ข้อ ๔ ด้าน

๓. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน

ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักธรรมทางพุทธศาสนา เจ้าอธิการบุญช่วย โชติวิโส, ดร. ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาวิชาพุทธการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ผศ. ดร.ธีระศักดิ์ บึงมุ่ม ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย ผศ. ดร.รัชนี้ จรุงศิริวัฒน์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา ผศ. ดร.พรสวรรค์ สุวรรณธาดา ประธานหลักสูตรสาขาวิชาการสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา ดร.สังวาลย์ เพ็ญยุระ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาพุทธการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระและโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่าดัชนีความความสอดคล้อง

๓) หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-Out) กับผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ รูป/คน เพื่อหาความเชื่อมั่น ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)^๒ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .๙๗ แล้วนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบแนวทางการปฏิบัติของราชการ ดังนี้

๑. แบบสอบถาม

๑. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากหัวหน้าศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ทำหนังสือถึงโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในเขตจังหวัดขอนแก่น เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

๒. ผู้วิจัยนำหนังสือพร้อมทั้งแบบสอบถามส่งถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง

๓. ผู้วิจัยเดินทางตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ต่อไป

๒. แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. ผู้วิจัยทำการขอความร่วมมือจากหัวหน้าศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น เพื่อขอความร่วมมือผู้ให้สัมภาษณ์

๒. ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตนำเสนอต่อผู้ให้สัมภาษณ์

^๒ Cronbach, Lee J, *Essentials of psychological testing*, 4 ed., (New York: Harper & Row, 1971), p. 67.

๓. นั้ดหมายการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้ มาดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาให้คะแนน ตามแนวทางการประเมินความคิดเห็น แบบมาตราส่วนประเมินค่า แบบลิเคิร์ต (Likert' Scales)

๕ คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
๔ คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
๓ คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
๒ คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
๑ คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

๒. การแปลผลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนน แล้วแปลความหมายที่กำหนด ดังนี้

๑) แปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

๒) แปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายข้อและรายด้าน วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า โดยหาค่าเฉลี่ยของช่วงระดับคะแนน (Class interval) ๕ ระดับ๓ ดังนี้

๔.๕๑ – ๕.๐๐	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
๓.๕๑ – ๔.๕๐	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
๒.๕๑ – ๓.๕๐	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
๑.๕๑ – ๒.๕๐	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
๑.๐๐ – ๑.๕๐	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

^๓ ประกอบ กรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐๘.

๓) แปลผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคล โดยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (OneWay ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's)

๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้เครื่องมือทางคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสังคมศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติ ดังนี้

๑. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

๒. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean = $\bar{X}$) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation = S.D.) เป็นรายด้านและรายข้อ

๓. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบ การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน โดยการทดสอบค่าที (t – test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการหาค่า t-test (Independent Simple t-test)

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังต่อไปนี้

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ผล

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์

๔.๓.๑ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

๔.๓.๒ เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

๔.๓.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ผล

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
%	แทน	ค่าร้อยละ
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
T	แทน	ค่าสถิติทดสอบ t - test
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบ F – test (one – way anova)
Ss	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน (Mean of square)
DF	แทน	ขั้นตอนของความอิสระ (Degree of freedom)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

** แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

สถานภาพ ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนร้อยละของสถานภาพ

(n = ๑๖๐)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
๑. ตำแหน่งหน้าที่		
๑.๑ ผู้บริหารสถานศึกษา	๓๒	๒๐.๐๐
๑.๒ ครูผู้สอน	๑๒๘	๘๐.๐๐
รวม	๑๖๐	๑๐๐.๐๐
๒. วุฒิการศึกษา		
๒.๑ ปริญญาตรี	๑๑๕	๗๑.๘๗
๒.๒ สูงกว่าปริญญาตรี	๔๕	๒๘.๑๓
รวม	๑๖๐	๑๐๐.๐๐
๓. ประสบการณ์การทำงาน		
๓.๑ ระยะ ๑ – ๕ ปี	๕๒	๓๒.๕๐
๓.๒ ระยะ ๖ – ๑๐ ปี	๖๙	๔๓.๑๐
๓.๓ ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป	๓๙	๒๔.๔๐
รวม	๑๖๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า ส่วนใหญ่เป็น ครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๐๐ รองลงมาคือ เป็นผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐๐ เมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๘๗ รองลงมา คือ สูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๑๓ เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน ระยะ ๖ – ๑๐ ปี คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๑๐ รองลงมา คือ ระยะ ๑ – ๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๐ และระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๔๐ ตามลำดับ

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามลำดับดังนี้

๔.๓.๑ ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยรวมและรายด้าน ปรากฏผลดังตารางที่ ๔.๒ – ๔.๖

ตารางที่ ๔.๒ สภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม และรายด้าน
(n = ๑๖๐)

การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑. ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๓.๘๗	.๒๒	มาก	๔
๒. ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๓.๙๐	.๒๑	มาก	๒
๓. ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๓.๘๙	.๒๑	มาก	๓
๔. ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๓.๙๑	.๒๐	มาก	๑
รวมเฉลี่ย	๓.๘๙	.๑๙	มาก	

จากตารางที่ ๔.๒ สภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๙$, S.D.= .๑๙) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ คือ ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ($\bar{X} = ๓.๙๑$, S.D.= .๒๐) รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ($\bar{X} = ๓.๙๐$, S.D. = .๒๑) และด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ($\bar{X} = ๓.๘๙$, S.D.= .๒๑) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ($\bar{X} = ๓.๘๗$, S.D.= .๒๒)

ตารางที่ ๔.๓ สภาพการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ และรายชื่อ

(n = ๑๖๐)

ข้อ	ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	ระดับการปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน	๓.๘๖	.๕๑	มาก	๗
๒	การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก	๓.๘๘	.๔๘	มาก	๔
๓	มีการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาระบบการวัดผล ประเมินผล อย่างมีประสิทธิภาพ	๓.๙๑	.๔๙	มาก	๑
๔	ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย	๓.๘๗	.๕๑	มาก	๖
๕	มีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยในการแนะแนวได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด	๓.๘๙	.๕๒	มาก	๓
๖	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด	๓.๘๖	.๕๒	มาก	๘
๗	พัฒนาระบบประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด	๓.๘๙	.๔๗	มาก	๒
๘	ส่งเสริมชุมชน ให้เข้าถึงการบริการวิชาการที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสม	๓.๘๘	.๕๐	มาก	๕
๙	มีการประสานความร่วมมือโดยการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	๓.๘๖	.๕๓	มาก	๙
๑๐	พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา	๓.๘๕	.๕๑	มาก	๑๐
รวมเฉลี่ย		๓.๘๗	.๒๒	มาก	

จากตารางที่ ๔.๓ สภาพการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87, S.D. = .22$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาระบบการวัดผล ประเมินผล อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91, S.D. = .49$) รองลงมา คือ พัฒนาระบบประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89, S.D. = .47$) และมีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยในการแนะแนวได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89, S.D. = .52$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85, S.D. = .51$)

ผลการสัมภาษณ์สภาพการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ที่สามารถนำมาใช้ในการบริหารงานด้านวิชาการได้ โดยเฉพาะในยุคปัจจุบัน มีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งมีทั้งคุณและโทษ แต่ถ้าหากสามารถนำหลักสัปปุริสธรรม ๗ มาใช้ในการบริหารงานได้ ก็จะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้^๑ การรู้หลักการ รู้ตำแหน่งหน้าที่ ฐานะงานที่ได้รับมอบหมาย ถือเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของการเป็นผู้นำที่ดีที่จะต้องรู้หลักการ และกฎเกณฑ์ของสิ่งทั้งหลายให้ชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่และดำเนินกิจการต่าง ๆ อย่างถูกต้อง จึงจะสามารถบริหารสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง^๒ การบริหารงานวิชาการที่ดีผู้บริหารจะต้องสามารถประเมินศักยภาพของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการกำหนดเป้าหมาย วางแผนการทำงาน และแนวทางปฏิบัติจนกว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์^๓ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจะต้องรู้จักจุดหมายหรือเป้าหมายของหลักการที่ตนปฏิบัติเข้าใจวัตถุประสงค์ เพื่อให้สามารถดำเนินการไปได้อย่างถูกต้องตามเป้าหมายนั้น^๔

^๑ สัมภาษณ์ พระครูสุธีศิตตวิธาน, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองแขวงวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น, ๑๖ กันยายน ๒๕๖๑.

^๒ สัมภาษณ์ พระครูปริยัติจันทสาร, ผู้อำนวยการโรงเรียนประภัสสรวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น, ๑๖ กันยายน ๒๕๖๑.

^๓ สัมภาษณ์ พระครูศรีวิสุทธิวัฒน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น, ๑๖ กันยายน ๒๕๖๑.

^๔ สัมภาษณ์ พระมหานฤฤทธิ์ นริสโร, ครูโรงเรียนวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น, ๑๖ กันยายน ๒๕๖๑.

ตารางที่ ๔.๔ สภาพการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปริสธรรม ๗
และรายชื่อ

(n = ๑๖๐)

ข้อ	ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปริสธรรม ๗	ระดับการปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑	จัดทำนโยบายและแผนงบประมาณ อย่างเหมาะสม คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด	๓.๗๙	.๕๐	มาก	๗
๒	ใช้จ่ายงบประมาณ ตามแผนปฏิบัติการ อย่างคุ้มค่า และ เกิดประโยชน์สูงสุด	๓.๔๙	.๔๕	มาก	๘
๓	ตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ โดยใช้ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย เพื่อความถูกต้องและ แม่นยำ	๓.๔๙	.๔๕	มาก	๙
๔	บริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย	๓.๔๙	.๕๑	มาก	๑๐
๕	บริหารจัดการงานพัสดุโดยใช้สื่อสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน	๓.๙๒	.๔๑	มาก	๓
๖	จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับงานพัสดุอย่าง เหมาะสม คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด	๓.๙๑	.๔๙	มาก	๔
๗	จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินอย่างถูกต้องตามระเบียบ เพื่อนำไปพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด	๓.๘๗	.๕๓	มาก	๕
๘	พัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงิน โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มความถูกต้องและแม่นยำในการเก็บรักษาเงิน	๓.๙๓	.๔๑	มาก	๑

๙	จัดทำบัญชีการเงิน โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ	๓.๙๓	.๕๔	มาก	๒
๑๐	มีการรายงานผลการบริหารการเงินโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์อย่างเป็นระบบถูกต้องสามารถตรวจสอบได้	๓.๘๖	.๕๒	มาก	๖
รวมเฉลี่ย		๓.๙๐	.๒๑	มาก	

จากตารางที่ ๔.๔ สภาพการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปริสธรรม ๗ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, $S.D. = .21$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงิน โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มความถูกต้องและแม่นยำในการเก็บรักษาเงิน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, $S.D. = .41$) รองลงมา คือ จัดทำบัญชีการเงิน โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, $S.D. = .54$) และบริหารจัดการงานพัสดุโดยใช้สื่อสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, $S.D. = .41$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, $S.D. = .51$)

ผลการสัมภาษณ์สภาพการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปริสธรรม ๗ นั้นผู้บริหารจะต้องกำหนดนโยบายและวางแผนในบริหารงบประมาณได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการบริหารงาน^๕ รู้จักเหตุผล รู้จักวางแผน รู้จักพอประมาณ และปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานตามสถานการณ์ต่าง ๆ ตามความเหมาะสมการบริหารงานได้^๖ ผู้บริหารจะต้องรู้จักการวางแผนการใช้งบประมาณถูกต้องตามนโยบายและแผนงบประมาณอย่างเหมาะสม คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด

^๕ สัมภาษณ์ พระมหาสุเทพ ปิยธมโม, ผู้อำนวยการโรงเรียนบูรพาธรรมวิทยาสรรค์ อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น, ๑๗ กันยายน ๒๕๖๑.

^๖ สัมภาษณ์ พระมหาสุริยา ธมมทีโป, ครูโรงเรียนบูรพาธรรมวิทยาสรรค์ อำเภอบ้านฝาง จังหวัดขอนแก่น, ๑๖ กันยายน ๒๕๖๑.

โดยมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ^๗ การบริหารงานงบประมาณนั้น ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญในการตรวจสอบ และรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณอย่างถูกต้องสามารถตรวจสอบได้^๘

ตารางที่ ๔.๕ สภาพการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ และรายชื่อ

(n = ๑๖๐)

ข้อ	ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	ระดับการปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑	จัดทำระบบการบริหารงานบุคคลโดยใช้สื่อเกี่ยวกับ อัตราค่าจ้างครู และบุคลากรทางการศึกษา	๓.๘๗	.๕๑	มาก	๘
๒	ส่งเสริมพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลโดยใช้หลัก คุณธรรมอย่างเหมาะสมและทันสมัย	๓.๙๐	.๕๐	มาก	๕
๓	ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเลื่อนขั้นเงินเดือนด้วย ความเหมาะสมและถูกต้องตามหลักคุณธรรมจริยธรรม	๓.๙๐	.๔๖	มาก	๔
๔	ประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้วยระบบข้อมูลสารสนเทศ ที่ทันสมัย อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องและแม่นยำ	๓.๘๔	.๕๒	มาก	๙
๕	ดำเนินการทางวินัย การลงโทษ โดยใช้หลักความถูกต้อง ตามระเบียบควบคุมกับหลักคุณธรรม	๓.๙๓	.๔๖	มาก	๒
๖	ส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา	๓.๙๒	.๔๗	มาก	๓
๗	พัฒนาการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับผู้บริหาร ครู และบุคลากรภายในสถานศึกษา อย่างถูกต้องและ แม่นยำ	๓.๘๔	.๕๓	มาก	๑๐

^๗ สัมภาษณ์ พระมหาบุญส่ง โกสโล, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดตาลเรียงวิทยา, อำเภอเมือง, จังหวัดขอนแก่น, ๑๖ กันยายน ๒๕๖๑.

^๘ สัมภาษณ์ นวน จันทร์ลี, ครูโรงเรียนวัดตาลเรียงวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น, ๑๖ กันยายน ๒๕๖๑.

๘	พัฒนาการประเมินวิทยฐานะครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยใช้ระบบข้อมูลและสารสนเทศที่ทันสมัย ได้อย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด	๓.๘๘	.๕๐	มาก	๗
๙	ส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและจรรยาวิชาชีพโดยการสร้างขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน	๓.๙๔	.๔๙	มาก	๑
๑๐	ส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร และครูผู้สอน โดยการพัฒนาตนเองให้เข้ากับยุคปัจจุบัน	๓.๙๐	.๕๐	มาก	๖
รวมเฉลี่ย		๓.๘๘	.๒๑	มาก	

จากตารางที่ ๔.๕ สภาพการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, $S.D. = .50$) เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและจรรยาวิชาชีพโดยการสร้างขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, $S.D. = .49$) รองลงมา คือ ดำเนินการทางวินัย การลงโทษ โดยใช้หลักความถูกต้องตามระเบียบควบคู่กับหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, $S.D. = .46$) และ ส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, $S.D. = .47$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ พัฒนาการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับผู้บริหาร ครู และบุคลากรภายในสถานศึกษา อย่างถูกต้องและแม่นยำ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, $S.D. = .53$)

ผลการสัมภาษณ์สภาพการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำเอาหลักสัปปุริสธรรม ๗ ซึ่งเป็นลักษณะของบุคคลที่ดีหรือธรรมของคนดีมาเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติเพื่อให้การบริหารงานได้ดีเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น^๙ ผู้บริหารควรศึกษาและทำความเข้าใจในเรื่องของการบริหารงานบุคคลตามการเปลี่ยนแปลงของโลก รู้จักตนเอง รู้จักผู้ร่วมงาน และรู้จักชุมชนโดยรอบ^{๑๐} จะต้องสร้างขวัญกำลังใจ

^๙ สัมภาษณ์ พระครูอดุลสีลาภรณ์, ผู้อำนวยการโรงเรียนตราชูพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น, ๑๗ กันยายน ๒๕๖๑.

^{๑๐} สัมภาษณ์ ทองวัน สุขวันดี, ครูพิเศษโรงเรียนวัดท่าพระหงษ์เทศประดิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น, ๑๗ กันยายน ๒๕๖๑.

ในการทำงาน มีความยุติธรรม มีใจเป็นกลาง โปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้^{๑๑} การบริหารงาน บุคคลนั้นผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจะต้องรู้จักเลือกใช้คนให้เหมาะสมกับงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์และความก้าวหน้าทั้งแก่ผู้ปฏิบัติงาน บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ได้^{๑๒}

ตารางที่ ๔.๖ สภาพการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ และรายชื่อ

(n = ๑๖๐)

ข้อ	ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	ระดับการปฏิบัติ			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับที่
๑	พัฒนาระบบเครือข่ายการศึกษาและข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกับสถานศึกษาอื่น	๓.๘๘	.๔๙	มาก	๑๐
๒	บริหารสถานศึกษาตามนโยบายและแผน โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงาน	๓.๙๔	.๔๖	มาก	๒
๓	จัดระบบการบริหารองค์กร ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด	๓.๙๙	.๔๔	มาก	๑
๔	พัฒนาการดำเนินงานธุรการโดยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มมาตรฐานการปฏิบัติงาน	๓.๙๐	.๔๗	มาก	๗
๕	ดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมที่ทันสมัยเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด	๓.๙๑	.๔๑	มาก	๕
๖	พัฒนาระบบการรับนักเรียน การจัดทำสำมะโนผู้เรียน โดยใช้ระบบเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย	๓.๙๑	.๔๘	มาก	๖
๗	ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ครอบคลุมเป้าหมายอย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด	๓.๘๙	.๔๘	มาก	๙

^{๑๑} สัมภาษณ์ สุนทร ชูระพันธุ์, ครูพิเศษโรงเรียนตราขุพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น, ๑๗ กันยายน ๒๕๖๑.

^{๑๒} สัมภาษณ์ พระครูประยุตจักรธรรม, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าพระหงษ์เทศประดิษฐ์ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น, ๑๗ กันยายน ๒๕๖๑.

๘	พัฒนาการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม เข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว	๓.๘๙	.๔๑	มาก	๘
๙	ติดต่อประสานงานราชการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว	๓.๙๓	.๔๙	มาก	๓
๑๐	ส่งเสริมระบบการควบคุมภายในที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นสากล	๓.๙๓	.๕๓	มาก	๔
รวมเฉลี่ย		๓.๙๑	.๒๐	มาก	

จากตารางที่ ๔.๖ สภาพการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91, S.D. = .20$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดระบบการบริหารองค์กรด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99, S.D. = .44$) รองลงมา คือ บริหารสถานศึกษาตามนโยบายและแผน โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94, S.D. = .46$) และติดต่อประสานงานราชการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93, S.D. = .49$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ พัฒนาระบบเครือข่ายการศึกษาและข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกับสถานศึกษาอื่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88, S.D. = .49$)

ผลการสัมภาษณ์สภาพการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ นั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องนำเอาหลักสัปปุริสธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและทำให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาไปตามการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างมีคุณภาพ และมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ^{๑๓} ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมที่ทันสมัยเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน พัฒนาระบบเครือข่ายการศึกษา

^{๑๓} สัมภาษณ์ พระมหาอนันต์ ตีสุนเทโว, ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดธาตุกุดกว้าง อำเภอมือ จังหวัดขอนแก่น, ๑๗ กันยายน ๒๕๖๑.

ข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกับสถานศึกษาอื่น^{๑๔} จะต้องจัดทำระบบการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม เข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง ในการร่วมกันแก้ไขปัญหาของผู้เรียน^{๑๕} ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมการติดต่อประสานงานราชการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นสากล^{๑๖}

๔.๓.๒ ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามสถานภาพ

ตารางที่ ๔.๗ เปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม
ตำแหน่งหน้าที่ โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = ๑๖๐)

ด้านที่	การบริหารสถานในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	ตำแหน่งหน้าที่				t	Sig.
		ผู้บริหาร		ครูผู้สอน			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑	ด้านการบริหารงานวิชาการในยุค ดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๔.๑๙	.๑๓	๓.๗๙	.๑๖	๑๒.๗๔	.๐๐**
๒	ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุค ดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๔.๑๗	.๑๑	๓.๘๓	.๑๖	๑๐.๙๙	.๐๐**
๓	ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๔.๑๙	.๑๑	๓.๘๑	.๑๖	๑๒.๓๔	.๐๐**
๔	ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๔.๒๐	.๐๘	๓.๘๔	.๑๕	๑๒.๓๗	.๐๐**
รวมเฉลี่ย		๔.๑๙	.๐๙	๓.๘๒	.๑๓	๑๔.๕๘	.๐๐**

^{๑๔} สัมภาษณ์ จารุณี สุระเสียง, ครูโรงเรียนวัดหนองแขงวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น, ๑๖ กันยายน ๒๕๖๑.

^{๑๕} สัมภาษณ์ พระครูปริยัติจันทสาร, ครูโรงเรียนประภัสสรวินัย อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น, ๑๖ กันยายน ๒๕๖๑.

^{๑๖} สัมภาษณ์ สมคิด คำภีระ, ครูโรงเรียนวัดธาตุกุดกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น, ๑๗ กันยายน ๒๕๖๑.

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๗ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๘ เปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = ๑๖๐)

ด้านที่	การบริหารสถานในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	วุฒิการศึกษา				t	Sig.
		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
๑	ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๓.๗๗	.๑๔	๔.๑๓	.๑๘	-๑๓.๑๔	.๐๐**
๒	ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๓.๘๑	.๑๔	๔.๑๒	.๑๘	-๑๑.๑๖	.๐๐**
๓	ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๓.๘๐	.๑๔	๔.๑๒	.๑๙	-๑๑.๖๙	.๐๐**
๔	ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๓.๘๒	.๑๓	๔.๑๔	.๑๕	-๑๓.๐๔	.๐๐**
รวมเฉลี่ย		๓.๘๐	.๑๑	๔.๑๓	.๑๖	-๑๔.๗๗	.๐๐**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

จากตารางที่ ๔.๘ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๔.๙ เปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม
ประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = ๑๖๐)

ด้านที่	การบริหารสถานในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	ประสบการณ์การทำงาน					
		ระยะ ๑-๕ ปี		ระยะ ๖-๑๐ ปี		ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
๑	ด้านการบริหารงานวิชาการในยุค ดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๓.๗๔	.๑๑	๓.๘๑	.๑๘	๔.๑๕	.๑๒
๒	ด้านการบริหารงานงบประมาณใน ยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๓.๗๗	.๑๐	๓.๘๕	.๑๘	๔.๑๔	.๑๕
๓	ด้านการบริหารงานบุคคลในยุค ดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๓.๗๘	.๑๑	๓.๘๓	.๑๘	๔.๑๓	.๑๗
๔	ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุค ดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	๓.๗๙	.๑๒	๓.๘๖	.๑๖	๔.๑๕	.๑๔
รวมเฉลี่ย		๓.๗๗	.๐๗	๓.๘๔	.๑๕	๔.๑๔	.๑๒

จากตารางที่ ๔.๙ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนก
สามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ระยะ ๑ - ๕ ปี โดยภาพรวม
มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๗$, S.D. = .๐๗) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ
ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ($\bar{X} = ๓.๗๙$, S.D. = .๑๒) รองลงมา คือ
ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ($\bar{X} = ๓.๗๘$, S.D. = .๑๑) และด้านการ
บริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ($\bar{X} = ๓.๗๗$, S.D. = .๑๐) ตามลำดับ ส่วน
ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗
($\bar{X} = ๓.๗๔$, S.D. = .๑๑)

ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงาน ระยะ ๖ - ๑๐ ปี พบว่า
โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. = .๑๕) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ($\bar{X} = ๓.๘๖$, S.D. = .๑๖)
รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ($\bar{X} = ๓.๘๕$, S.D. = .๑๘)
และด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ($\bar{X} = ๓.๘๓$, S.D. = .๑๘) ตามลำดับ

ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ($\bar{X} = ๓.๘๑$, S.D.= .๑๘)

ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป พบว่า โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๔$, S.D.= .๑๒) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ($\bar{X} = ๔.๑๕$, S.D.= .๑๒) รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ($\bar{X} = ๔.๑๕$, S.D.= .๑๔) และ ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ($\bar{X} = ๔.๑๔$, S.D.= .๑๕) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ($\bar{X} = ๔.๑๓$, S.D.= .๑๗)

ตารางที่ ๔.๑๐ เปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

(n = ๑๖๐)

ด้านที่	การบริหารสถานในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
๑	ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	ระหว่างกลุ่ม	๔.๒๓	๒.๐๐	๒.๑๑	๙๑.๔๙	.๐๐**
		ภายในกลุ่ม	๓.๖๓	๑๕๗.๐๐	.๐๒		
		รวม	๗.๘๖	๑๕๙.๐๐			
๒	งบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	ระหว่างกลุ่ม	๓.๒๑	๒.๐๐	๑.๖๐	๖๔.๘๕	.๐๐**
		ภายในกลุ่ม	๓.๘๙	๑๕๗.๐๐	.๐๒		
		รวม	๗.๑๑	๑๕๙.๐๐			
๓	บุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	ระหว่างกลุ่ม	๓.๑๖	๒.๐๐	๑.๕๘	๕๙.๑๔	.๐๐**
		ภายในกลุ่ม	๔.๑๙	๑๕๗.๐๐	.๐๒		
		รวม	๗.๓๖	๑๕๙.๐๐			
๔	ทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	ระหว่างกลุ่ม	๓.๒๓	๒.๐๐	๑.๖๑	๗๕.๒๑	.๐๐**
		ภายในกลุ่ม	๓.๓๗	๑๕๗.๐๐	.๐๒		
		รวม	๖.๖๐	๑๕๙.๐๐			
รวมเฉลี่ย		ระหว่างกลุ่ม	๓.๔๔	๒.๐๐	๑.๗๒	๑๐๓.๔๓	.๐๐**
		ภายในกลุ่ม	๒.๖๑	๑๕๗.๐๐	.๐๑		
		รวม	๖.๐๕	๑๕๙.๐๐			

****มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑**

จากตารางที่ ๔.๑๐ สภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน ทุกด้าน มีการปฏิบัติแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe) ปรากฏผลดังตารางที่ ๔.๑๑ - ๔.๑๕

ตารางที่ ๔.๑๑ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

(n = ๑๖๐)

ประสบการณ์การทำงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์การทำงาน		
		ระยะ ๑-๕ ปี	ระยะ ๖-๑๐ ปี	ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป
		๓.๗๗	๓.๘๔	๔.๑๔
ระยะ ๑-๕ ปี	๓.๗๗	-	-๐.๐๗*	-๐.๓๗**
ระยะ ๖-๑๐ ปี	๓.๘๔	-	-	-๐.๓๐**
ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป	๔.๑๔	-	-	-

****มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑**

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕**

จากตารางที่ ๔.๑๑ การเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น เป็นรายคู่ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงาน ระยะ ๑ - ๕ ปี กับระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป และระยะ ๖-๑๐ ปี กับระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ส่วน ระยะ ๑ - ๕ ปี กับระยะ ๖-๑๐ ปี พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๑๒ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษา
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงาน
วิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
(n = ๑๖๐)

ประสบการณ์การทำงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์การทำงาน		
		ระยะ ๑-๕ ปี	ระยะ ๖-๑๐ ปี	ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป
		๓.๗๔	๓.๘๑	๔.๑๕
ระยะ ๑-๕ ปี	๓.๗๔	-	-๐.๐๗*	-๐.๔๑**
ระยะ ๖-๑๐ ปี	๓.๘๑	-	-	-๐.๓๔**
ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป	๔.๑๕	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ การเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น เป็นรายคู่ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงาน ระยะ ๑ - ๕ ปี กับระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป และระยะ ๖-๑๐ ปี กับระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ส่วน ระยะ ๑ - ๕ ปี กับระยะ ๖-๑๐ ปี พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๑๓ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษา
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงาน
งบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ จำแนกตามประสบการณ์
การทำงาน

(n = ๑๖๐)

ประสบการณ์การทำงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์การทำงาน		
		ระยะ ๑-๕ ปี	ระยะ ๖-๑๐ ปี	ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป
		๓.๗๗	๓.๘๕	๔.๑๔
ระยะ ๑-๕ ปี	๓.๗๗	-	-๐.๐๘*	-๐.๓๗**
ระยะ ๖-๑๐ ปี	๓.๘๕	-	-	-๐.๒๙**
ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป	๔.๑๔	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ การเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น เป็นรายคู่ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงาน ระยะ ๑ – ๕ ปี กับระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป และระยะ ๖-๑๐ ปี กับระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ส่วน ระยะ ๑ – ๕ ปี กับระยะ ๖-๑๐ ปี พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๑๔ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษา
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงาน
บุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

(n = ๑๖๐)

ประสบการณ์การทำงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์การทำงาน		
		ระยะ ๑-๕ ปี	ระยะ ๖-๑๐ ปี	ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป
		๓.๗๘	๓.๘๓	๔.๑๓
ระยะ ๑-๕ ปี	๓.๗๘	-	-๐.๐๕*	-๐.๓๕**
ระยะ ๖-๑๐ ปี	๓.๘๓	-	-	-๐.๓๐**
ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป	๔.๑๓	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ การเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น เป็นรายคู่ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงาน ระยะ ๑ – ๕ ปี กับระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป และระยะ ๖-๑๐ ปี กับระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ส่วน ระยะ ๑ – ๕ ปี กับระยะ ๖-๑๐ ปี พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ตารางที่ ๔.๑๕ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ของการเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษา

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงาน
ทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

(n = ๑๖๐)

ประสบการณ์การทำงาน	$\bar{X}$	ประสบการณ์การทำงาน		
		ระยะ ๑-๕ ปี	ระยะ ๖-๑๐ ปี	ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป
		๓.๗๙	๓.๘๖	๔.๑๕
ระยะ ๑-๕ ปี	๓.๗๙	-	-๐.๐๗*	-๐.๓๖**
ระยะ ๖-๑๐ ปี	๓.๘๖	-	-	-๐.๒๙**
ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป	๔.๑๕	-	-	-

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ การเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น เป็นรายคู่ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงาน ระยะ ๑ – ๕ ปี กับระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป และระยะ ๖-๑๐ ปี กับระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ส่วน ระยะ ๑ – ๕ ปี กับระยะ ๖-๑๐ ปี พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔.๓.๓ ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลัก
 สปฐปริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลปรากฏตามตารางที่
 ๔.๑๖ – ๔.๑๙

ตารางที่ ๔.๑๖ แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสปฐปริสธรรม ๗
 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงาน
 วิชาการ

ข้อ	แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสปฐปริสธรรม ๗ ด้านการบริหารงานวิชาการ	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
๑	ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก	๑๒	๑๑.๑๑
๒	ผู้บริหารควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยเพื่อพัฒนาระบบการวัดผล ประเมินผล อย่างมีประสิทธิภาพ	๑๓	๑๒.๐๓
๓	สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย	๑๗	๑๕.๗๔
๔	ครูผู้สอนควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมการจัดเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์	๒๑	๑๙.๔๔
๕	สถานศึกษาควรส่งเสริมชุมชน ให้เข้าถึงการบริการวิชาการที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสม	๕	๔.๖๒
๖	ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือโดยการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	๒๒	๒๐.๓๗
๗	ผู้บริหารควรพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา	๑๕	๑๓.๘๘
๘	ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยในการแนะแนวได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด	๑๓	๑๒.๐๓
โดยภาพรวม		๑๐๘	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑๖ แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลัก
 สปฐปริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงาน
 วิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสปฐปริสธรรม ๗ พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษา

มีการประสานความร่วมมือโดยการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น (ร้อยละ ๒๐.๓๗) ครูผู้สอนควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมการจัดเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์ (ร้อยละ ๑๙.๔๔) และสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย (ร้อยละ ๑๕.๗๔) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๗ แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงาน
งบประมาณ

ข้อ	แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการบริหารงานงบประมาณ	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
๑	ผู้บริหารควรวางแผนการใช้งบประมาณถูกต้องตามนโยบายและ แผนงบประมาณอย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด	๙	๑๐.๕๘
๒	ผู้บริหารควรตรวจสอบติดตาม และรายงานการใช้งบประมาณ โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย ด้วยความเป็นธรรม	๑๓	๑๕.๒๙
๓	ผู้บริหารควรสร้างความรู้ ความเข้าใจ กับการบริหารจัดการ ทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย	๒๑	๒๔.๗๐
๔	ผู้บริหารควรส่งเสริมการบริหารจัดการงานพัสดุโดยใช้สื่อสารสนเทศ ที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน	๑๙	๒๒.๓๕
๕	ผู้บริหารควรจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินอย่างถูกต้องตาม ระเบียบ เพื่อนำไปพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด	๗	๘.๒๓
๖	ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการรายงานผลการบริหารการเงินโดยใช้ ระบบคอมพิวเตอร์อย่างเป็นระบบถูกต้องสามารถตรวจสอบได้	๑๖	๑๘.๘๒
โดยภาพรวม		๘๕	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑๗ แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ พบว่า ผู้บริหารควรสร้างความรู้ ความเข้าใจ กับการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย (ร้อยละ ๒๔.๗๐) ผู้บริหารควรส่งเสริมการบริหารจัดการงานพัสดุโดยใช้สื่อสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

ในการจัดการเรียนการสอน (ร้อยละ ๒๒.๓๕) และ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการรายงานผลการบริหารการเงินโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์อย่างเป็นระบบถูกต้องสามารถตรวจสอบได้ (ร้อยละ ๑๘.๘๒) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๘ แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงานบุคคล

ข้อ	แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ ด้านการบริหารงานบุคคล	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
๑	ครูผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนใช้สื่อสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียน โดยเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ	๒๓	๒๖.๔๓
๒	ผู้บริหารควรจัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยการใช้สื่อสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาตนเองให้เข้ากับยุคปัจจุบัน	๑๔	๑๖.๐๙
๓	ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและจรรยาวิชาชีพโดยการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	๒๐	๒๒.๙๘
๔	ผู้บริหารควรส่งเสริมการประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้วยระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องและแม่นยำ	๑๒	๑๓.๗๙
๕	ผู้บริหารควรส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา	๑๘	๒๐.๖๘
โดยภาพรวม		๘๗	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑๘ แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปริสธรรม ๗ พบว่า ครูผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนใช้สื่อสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียน โดยเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ (ร้อยละ ๒๖.๔๓) ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและจรรยาวิชาชีพโดยการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน(ร้อยละ ๒๒.๙๘) และ ผู้บริหารควรส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา (ร้อยละ ๒๐.๖๘) ตามลำดับ

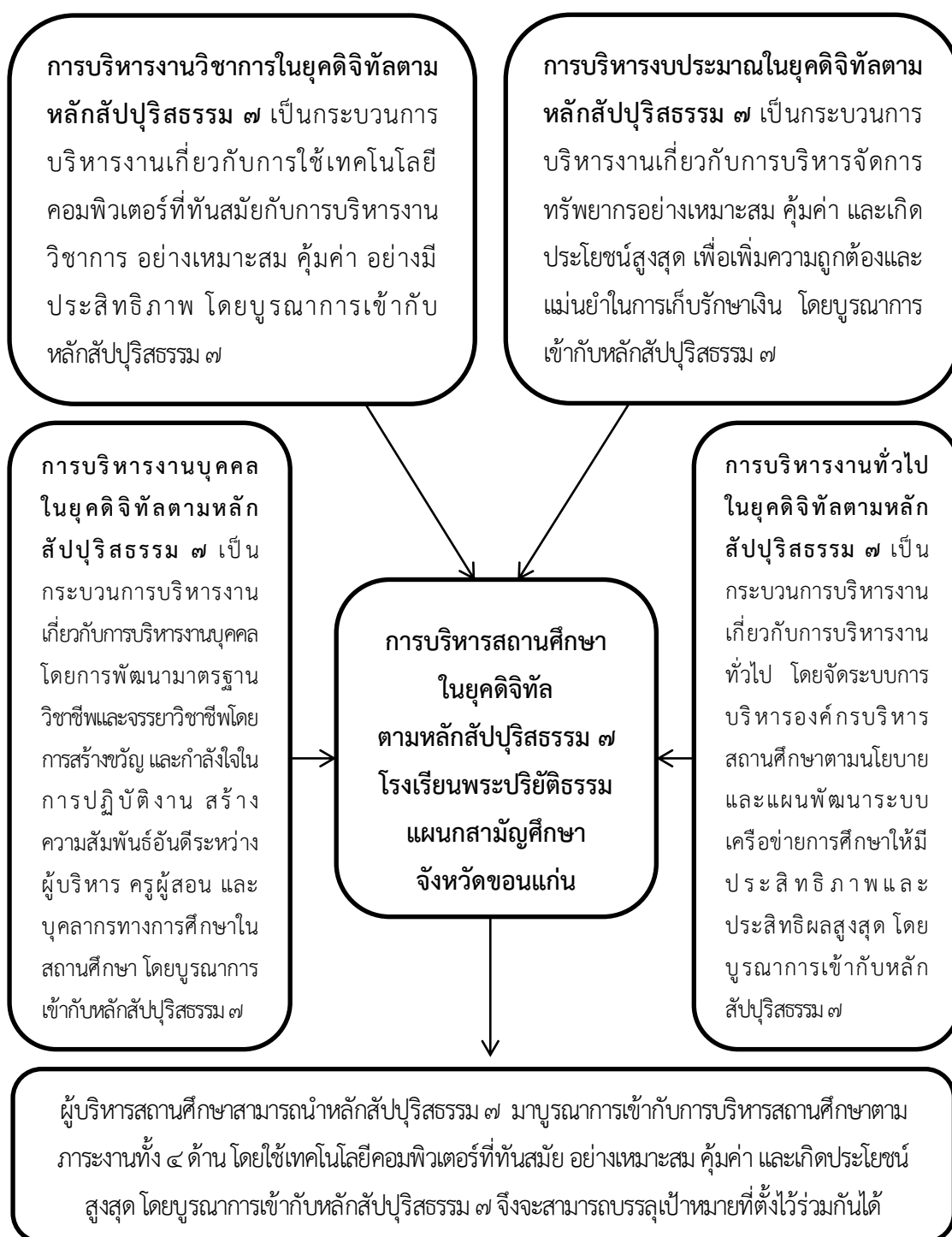
ตารางที่ ๔.๑๙ แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหาร
งานทั่วไป

ข้อ	แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ด้านการบริหารงานทั่วไป	จำนวน (n)	ร้อยละ (%)
๑	ผู้บริหารควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูล สารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกับสถานศึกษาอื่น	๑๖	๑๖.๘๔
๒	สถานศึกษาควรมีการดำเนินงานธุรการโดยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มมาตรฐานการปฏิบัติงาน	๑๗	๑๗.๘๙
๓	ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนาระบบการรับนักเรียน การจัดทำ สำมะโนผู้เรียน โดยใช้ระบบเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย	๑๔	๑๔.๗๓
๔	ผู้บริหารควรให้ความช่วยเหลือ การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ และ สภาพแวดล้อมที่ทันสมัยเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด	๑๙	๒๐.๐๐
๕	ผู้บริหารควรสนับสนุน ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานตาม มาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อพัฒนา สถานศึกษาสู่ความเป็นสากล	๒๑	๒๒.๑๐
๖	ผู้บริหารควรพัฒนาการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาให้ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม เข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้อย่าง รวดเร็ว	๘	๘.๔๒
โดยภาพรวม		๙๕	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑๙ แนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริส
ธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ด้านการบริหารงานทั่วไป ในยุคดิจิทัล
ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ พบว่า ผู้บริหารควรสนับสนุน ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการ
ปฏิบัติงาน ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นสากล (ร้อยละ ๒๒.๑๐) ผู้บริหารควร
ให้ความช่วยเหลือ การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมที่ทันสมัยเหมาะสมในการจัดการเรียน
การสอน คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด (ร้อยละ ๒๐.๐๐) และสถานศึกษาควรมีการดำเนินงานธุรการโดย
เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มมาตรฐานการปฏิบัติงาน (ร้อยละ ๑๗.๘๙) ตามลำดับ

๔.๔ องค์ความรู้จากการวิจัย

จากวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้ที่ได้ จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปเป็นแผนภาพองค์ความรู้ได้ ดังนี้



แผนภาพที่ ๔.๑ สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” สรุปผลการวิจัยได้ตามลำดับ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๑. สภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ และด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าดังนี้

๑.๑ ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาระบบการวัดผล ประเมินผล อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ พัฒนาระบบประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และมีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยในการแนะนำได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

๑.๒ ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พัฒนาระบบการเบิก

จ่ายเงิน โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มความถูกต้องและแม่นยำในการเก็บรักษาเงิน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ จัดทำบัญชีการเงิน โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และบริหารจัดการงานพัสดุโดยใช้สื่อสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

๑.๓ ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและจรรยาวิชาชีพโดยการสร้างขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ดำเนินการทางวินัย การลงโทษ โดยใช้หลักความถูกต้องตามระเบียบควบคุมกับหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ พัฒนาการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับผู้บริหาร ครู และบุคลากรภายในสถานศึกษา อย่างถูกต้องและแม่นยำ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

๑.๔ ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดระบบการบริหารองค์กรด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ บริหารสถานศึกษาตามนโยบายและแผน โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และติดต่อประสานงานราชการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ พัฒนาระบบเครือข่ายการศึกษาและข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกับสถานศึกษาอื่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

๒. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ จำแนกตามวุฒิการศึกษา และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. แนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีดังนี้

๓.๑ ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ได้แก่ ๑) ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือโดยการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ๒) ครูผู้สอนควรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมการจัดเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์ ๓) สถานศึกษาควรสนับสนุนให้ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย ตามลำดับ

๓.๒ ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ได้แก่ ๑) ผู้บริหารควรสร้างความรู้ ความเข้าใจ กับการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย ๒) ผู้บริหารควรส่งเสริมการบริหารจัดการงานพัสดุโดยใช้สื่อสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน ๓) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการรายงานผลการบริหารการเงินโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์อย่างเป็นระบบถูกต้องสามารถตรวจสอบได้ ตามลำดับ

๓.๓ ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ได้แก่ ๑) ครูผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนใช้สื่อสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียน โดยเน้นประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ๒) ผู้บริหารควรส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและจรรยาวิชาชีพโดยการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ๓) ผู้บริหารควรส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ตามลำดับ

๓.๔ ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ได้แก่ ๑) ผู้บริหารควรสนับสนุน ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นสากล ๒) ผู้บริหารควรให้ความช่วยเหลือ การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมที่ทันสมัยเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด ๓) สถานศึกษาควรมีการดำเนินงานธุรการโดยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มมาตรฐานการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

๑.การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลัก สัปปุริสธรรม ๗

ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีการนำเอาสัปปุริสธรรม ๗ คือ ฉัหมญญ รู้จักเหตุ, อตถัญญตา, รู้จักผล อตถัญญตา, รู้จักตน มัตถัญญตา, รู้จักประมาณ กาลัญญตา, รู้จักกาลปรีสญญตา รู้จักชุมชน และบุคคลัญญตา รู้จักบุคคล มาประยุกต์ใช้ในการบริหาร สถานศึกษาทั้ง ๔ ภาระงาน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งผลการวิจัยที่ได้ศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับ งานวิจัยของ พระปลัดอภิสิทธิ์ ธีรปญโญ เล็กภิญโญ^๑ ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาภาวะ ผู้นำของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น” ซึ่งผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของพระมหาภาณุวัฒน์ แสนคำ ได้ทำวิจัยเรื่อง “การบริหารตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง” ซึ่งผลการวิจัยโดยรวมอยู่ในระดับ มาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณนา มีเดช^๒ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงาน บุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอดาคลี จังหวัดนครสวรรค์” ซึ่งผลการวิจัยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

๒. การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า มีดังนี้

๑) ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหาร สถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาและครูผู้สอนถึงมีตำแหน่งหน้าที่ที่แตกต่างกัน แต่เข้าใจในระบบการบริหารจัดการภาระ งานไม่เท่ากัน ซึ่งต้องมีรูปแบบในการบริหารจัดการอย่างสามัคคีร่วมด้วยช่วยกัน และร่วมกัน ศึกษาให้เข้าใจในการนำหลักสัปปุริสธรรม ๗ มาบูรณาการเข้ากับการบริหารงานเพื่อให้

^๑ พระปลัดอภิสิทธิ์ ธีรปญโญ (เล็กภิญโญ), “การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและบุคลากรทางการ ศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดขอนแก่น”, **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐), หน้า ก.

^๒ สุวรรณนา มีเดช, “การบริหารงานบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอดาคลี จังหวัดนครสวรรค์”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ก.

ภาระงานบรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณนา มีเดช^๓ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานบุคคลตามหลักสัปติธรรม ๗ ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอดาเกอ จังหวัดนครสวรรค์” พบว่า จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบ โดยภาพรวมแตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิสิทธิ์ ธีรปัญญา เล็กปัญญา^๔ ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ตามหลักสัปติธรรม ๗ ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น” พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักสัปติธรรม ๗ ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่ โดยภาพรวม ซึ่งมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

๒) วุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปติธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น มีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกัน จึงอาจมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาอาจมองเห็นว่าการให้ความสำคัญต่อการแปลงเปลี่ยนของยุคสมัย และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลกว่าครูผู้สอน จึงทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน แต่ก็ยังทำงานร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตรเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน บริหารยึดหลักธรรมาธิปไตย โดยเอาความถูกต้องเป็นใหญ่ มีการนำหลักสัปติธรรม ๗ ซึ่งเป็นคุณธรรมสำหรับนักบริหารมาบูรณาการใช้ในการบริหารภาระงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณนา มีเดช^๕ ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การบริหารงานบุคคลตามหลักสัปติธรรม ๗ ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอดาเกอ จังหวัดนครสวรรค์” เปรียบเทียบเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุคลากร จากการศึกษาความคิดเห็น พบว่า โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปลัดอภิสิทธิ์ ธีรปัญญา เล็กปัญญา^๖ ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา ตามหลักสัปติธรรม ๗ ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น” พบว่า ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำของผู้บริหารและ

^๓ อ้างแล้ว.

^๔ พระปลัดอภิสิทธิ์ ธีรปัญญา (เล็กปัญญา), “การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักสัปติธรรม ๗ ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดขอนแก่น”, หน้า ก.

^๕ สุวรรณนา มีเดช, “การบริหารงานบุคคลตามหลักสัปติธรรม ๗ ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอดาเกอ จังหวัดนครสวรรค์”, หน้า ก.

^๖ พระปลัดอภิสิทธิ์ ธีรปัญญา (เล็กปัญญา), “การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักสัปติธรรม ๗ ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในจังหวัดขอนแก่น”, หน้า ก.

บุคลากรทางการศึกษาตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในจังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม วุฒิการศึกษา โดยภาพรวม มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

๓) ประสพการณ์ในการทำงานที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการนำหลักสัปปุริสธรรม ๗ มาบูรณาการใช้ในการบริหารจัดการการศึกษาไม่เท่ากัน และยังมีประสบการณ์ในการบริหารงานไม่เท่ากัน จึงทำให้ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงาน บรรลุไปตามวัตถุประสงค์เดียวกัน จะต้องหมั่นประชุมปรึกษาหารือวางนโยบาย ร่วมกัน กำหนดแผนงานอยู่เสมอ โดยมุ่งเน้นพัฒนาส่งเสริมทักษะวิชาการและทักษะชีวิตของผู้เรียน ปฏิบัติงานโดยเคารพรักในจรรยาบรรณวิชาชีพ ใส่ใจ และมุ่งมั่นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อภาระงานของตน จึงเป็นสาเหตุให้สถานภาพด้านประสพการณ์การทำงาน มีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรณัฐ โชติพิมพ์^๗ ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” พบว่าบุคลากรที่มีประสพการณ์การปฏิบัติหน้าที่ที่ต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามประสพการณ์การทำงาน มีผลการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะและข้อค้นพบ (Fact Findings) จากการวิจัยและการอภิปรายผลแล้ว สามารถสรุปผล โดยแบ่งเป็น ๒ ระดับดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

๑) สถานบันหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย ๒) ควรส่งเสริมให้มีการรายงานผลการบริหารการเงินโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์อย่างเป็นระบบถูกต้องสามารถตรวจสอบได้ ๓) ควรส่งเสริม

^๗ อรณัฐ โชติพิมพ์, “ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ก.

การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ๔) ควรมีการดำเนินงานธุรการโดยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มมาตรฐานการปฏิบัติงาน

๒) สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดขอนแก่น ควรมีกิจกรรมที่มุ่งเน้นในการส่งเสริมการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการบริหารการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการบริหารการศึกษาแก่บุคลากรในเขตพื้นที่

๒.ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยต่อไป

๑) ควรศึกษาวิจัยการบริหารวิชาการเพื่อพัฒนาอาชีพในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๒) ควรศึกษาวิจัยการส่งเสริมการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

๓) ควรศึกษาวิจัยการบริหารเชิงรุกในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๕๔. และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓. **ราชกิจจานุเบกษา**, ๒๕๕๓.
_____. **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวาน
กราฟฟิค จำกัด, ๒๕๖๐.

กองพุทธศาสนศึกษา. **คู่มือปฏิบัติงานโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พุทธศักราช
๒๕๕๗**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๗.
_____. **แผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ - พ.ศ.๒๕๕๗**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๗.

บุญชม ศรีสะอาด. **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ ๙. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๔.

ประกอบ วรรณสูตร. **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร:
ด้านสหวิชาการพิมพ์, ๒๕๔๒.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดีจำกัด เพลท, ๒๕๕๑.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). **ธรรมนุญชีวิต**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา
สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๔๗.

พิรุณวรรณ กิตติคุณ. **การปฏิรูปประเทศตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
๒๕๖๐**. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิชาการ, ๒๕๖๐.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). **พุทธวิธีบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

สมเดช สีแสง. **คู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ**. ชัยนาท: อมรการพิมพ์, ๒๕๔๔.

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (อุฎฐายี). **สัปบุริสธรรม**. หนังสืออนุสรณ์เนื่องใน โอกาสงานฌาปนกิจศพ นายศิลปะชัย ชาญเฉลิม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๐๙.

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. **ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม-บาลีและแผนกสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๕๗.

สำนักงานเลขาธิการสถานิติบัญญัติแห่งชาติ. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ๒๕๖๐.

สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์. **แผนการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลในระยะ ๓ ปี (๒๕๕๙-๒๕๖๑)**. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, ๒๕๕๙.

(๒) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์:

นันทวรรณ อิศรานุวัฒน์ชัย. “ภาวะผู้นำที่พึงประสงค์ในยุคโลกาภิวัตน์: ศึกษาจากหลักพุทธธรรม”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

พระครูวุฒิชัยธรรมานันท์. “ศึกษาการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการ คณะสงฆ์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

พระปลัดพิพัฒน์พงษ์ ภาทวโส (ศักดิ์นิติจารุชัย). “การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ ๔”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗.

พระปลัดอภิสิทธิ์ ธีรปญโญ (เล็กภิญโญ). “การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตามหลักสัปบุริสธรรม ๗ ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาใน จังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐.

พระมหาคมเพชร วชิรปญโญ (เรืองผา). “การนำหลักสัปบุริสธรรม ๗ มาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒.

พระมหาบุญทอง เหลาฉลาด. “การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากลุ่ม ๑๑ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ๒๕๕๐.

พระมหาภาณุวัฒน์ แสนคำ. “การบริหารตามหลักสัปปริยธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดลำปาง”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ๒๕๕๘.

ราเชนทร์ พุ่มแจ้. “ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต ๑”. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. มหาวิทยาลัยอีสาน, ๒๕๕๒.

สาคร ศรีระวรรณ. “การบริหารจัดการการศาสนศึกษาของสำนักศาสนศึกษาวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยา วัดธาตุอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

สุวรรณนา มีเดช. “การบริหารงานบุคคลตามหลักสัปปริยธรรม ๗ ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

สมเกียรติ เอี่ยมกลิ่น. “การศึกษาการใช้เวลาในการบริหารงานสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา”. **วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๔๘.

อรนุช โชติพิมพ์. “ภาวะผู้นำตามหลักสัปปริยธรรม ๗ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

อิสริยา พยัคฆวรรณ. “การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

(๔) บทความ:

สมปอง ชาสิ่งห์แก้ว. “ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”.
บทความทางวิชาการ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
 ๒๕๖๐.

(๕) เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่และเอกสารอื่น ๆ:

สถิติข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ข้อมูลสำรวจผู้บริหาร ครู ครูพิเศษ ประจำปี
 การศึกษา ๒๕๖๑. สำนักงานกลุ่มที่ ๗ จังหวัดขอนแก่น. (อัตสำเนา)

(๖) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

เอกชัย กี่สุขพันธ์. “การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era)”,

โครงการสานพลังประชารัฐ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.truelookpanya.com> [๓ ส.ค.๒๕๖๑]

เอกพล พงศ์สถาพร. **เมื่อเทคโนโลยีมีมันสมอง.** บริษัท ไวส์ โลจิสติกส์ จำกัด (มหาชน). [ออนไลน์].

แหล่งที่มา: <http://www.wice.co.th/digital-4-0-technology> [๓ ส.ค.๒๕๖๑]

(๗) สัมภาษณ์:

สัมภาษณ์ พระครูสุธีกิตติวรญาณ. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองแขวงวิทยา อำเภอเมือง
 จังหวัดขอนแก่น, ๑๖ กันยายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ พระครูปริยัติจันทสาร. ผู้อำนวยการโรงเรียนประภัสสรวิทยา อำเภอเมือง
 จังหวัดขอนแก่น, ๑๖ กันยายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ พระครูศรีวิสุทธิวัฒน์. ผู้อำนวยการโรงเรียนวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยา อำเภอเมือง
 จังหวัดขอนแก่น, ๑๖ กันยายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ พระมหานฤฤทธิ์ นริสสรโร. ครูโรงเรียนวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยา อำเภอเมือง
 จังหวัดขอนแก่น, ๑๖ กันยายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ พระมหาสุเทพ ปิยธมโม. ผู้อำนวยการโรงเรียนบูรพาaramวิทยาสรรค์ อำเภอบ้านฝาง
 จังหวัดขอนแก่น, ๑๗ กันยายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ พระมหาสุริยา ธมมทีโป. ครูโรงเรียนบูรพาaramวิทยาสรรค์ อำเภอบ้านฝาง
 จังหวัดขอนแก่น, ๑๖ กันยายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ พระมหาบุญส่ง โกสโล. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดตาลเรียงวิทยา อำเภอเมือง

จังหวัดขอนแก่น, ๑๖ กันยายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ นวน จันทร์ลี. ครูโรงเรียนวัดตาลเรียงวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น,

๑๖ กันยายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ พระครูอดุลสีลาภรณ์. ผู้อำนวยการโรงเรียนตราขุพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น,

๑๗ กันยายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ ทองวัน สุขวันดี. ครูพิเศษโรงเรียนวัดท่าพระหงษ์เทศประดิษฐ์ อำเภอเมือง

จังหวัดขอนแก่น, ๑๗ กันยายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ สุนทร ชูระพันธ์. ครูพิเศษโรงเรียนตราขุพิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น,

๑๗ กันยายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ พระครูประยุตจักรธรรม. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าพระหงษ์เทศประดิษฐ์ อำเภอเมือง

จังหวัดขอนแก่น, ๑๗ กันยายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ พระมหานัน ดิสุสเทโว. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดธาตุกุดกว้าง อำเภอเมือง

จังหวัดขอนแก่น, ๑๗ กันยายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ จารุณี สุระเสียง. ครูโรงเรียนวัดหนองแขวงวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น,

๑๖ กันยายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ พระครูปริยัติจันทสาร. ครูโรงเรียนประภัสสรวินยา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น,

๑๖ กันยายน ๒๕๖๑.

สัมภาษณ์ สมคิด คำภีระ. ครูโรงเรียนวัดธาตุกุดกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น, ๑๗ กันยายน

๒๕๖๑.

๒. ภาษาอังกฤษ

1. Secondary Sources

(I) Books:

Cronbach, Lee J. **Essentials of psychological testing**, 4 ed.. New York: Harper & Row, 1971.

Gulick L. and Urwick J.. **Papers on the Science of Administration**. New York: Institute of Public Administration, 1973.

William Ouchi. **Organization and Management**. Eaglewood Cliffs: Prentice Hill, 1971.

Hoy, Wayne K. & Cecil. Masker G.. **Educational Administration Theory: Research. and Practice.** New York: McGraw – Hill Inc, 1996.

(II) Report of the Research:

Blaustein, Eric Barry, “Managing Management Information System (MIS) Development in the Federal Government”, **Dissertation Abstracts International**, 1984.

Cain, Kevin Gail, “Computer usage by building-level administrators in West Virginia public schools”, **Dissertation Abstracts International**, 2002.

Casmar Stephen Paul, “The adoption of computer technology by faculty in a college of education: An analysis of administrative planning issues”, **Dissertation Abstracts International**, 2002.

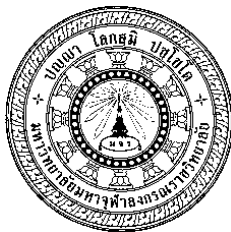
McCathy, Water M., “The role of the Secondary School Principle in New jersey”, **Dissertation Abstracts International**, August, 1991.

Mc.kee, J.G., “Leadership Styles of Community College Presidents and Faculty Job Satisfaction”, **Community Junior College Quarterly of Research and Practices**, 1991.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย



แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

๑.วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้คือ ๑.เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถาน ๒.ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการบริหารสถานศึกษา ๓. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษา ในยุคดิจิทัลตามหลัก สัปปุริสธรรม ๗ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

๒. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ

ตอนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๓ ข้อ

ตอนที่ ๒ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน ๔๐ ข้อ

ตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open - Ended) จำนวน ๔ ข้อ

๓. การตอบแบบสอบถามของท่านเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำการวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จ ข้อมูลที่ได้จากท่านในครั้งนี้ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ จึงไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่าน โดยจะนำผลมาใช้ในการวิจัยเท่านั้น โปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ

พระราชวุฒ ปรณวชิโร (เพชรไพร)

นิสิตปริญญาโท พุทธศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ตอนที่ ๑ : สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย (✓) ลงใน ☐ หน้าข้อความตามสภาพที่เป็นจริง เกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ตามความเป็นจริงให้มากที่สุด

๑.ตำแหน่งหน้าที่

☐ ๑.๑ ผู้บริหารสถานศึกษา

☐ ๑.๒ ครูผู้สอน

๒.วุฒิการศึกษา

☐ ๒.๑ ระดับปริญญาตรี

☐ ๒.๒ สูงกว่าปริญญาตรี

๓.ประสบการณ์การทำงาน

☐ ๓.๑ ระยะ ๑ – ๕ ปี

☐ ๓.๒ ระยะ ๖ – ๑๐ ปี

☐ ๓.๓ ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป

ตอนที่ ๒ : แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงช่องเดียว
ซึ่งในแต่ละช่องมีระดับการปฏิบัติ ดังนี้

๕ หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

๓ หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

๑ หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	การบริหารสถานในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗						
๑	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัยสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน					
๒	การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลก					
๓	มีการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาระบบการวัดผล ประเมินผล อย่างมีประสิทธิภาพ					
๔	ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย					
๕	มีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยในการแนะแนวได้อย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด					
๖	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด					
๗	พัฒนาระบบประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด					
๘	ส่งเสริมชุมชน ให้เข้าถึงการบริการวิชาการที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสม					
๙	มีการประสานความร่วมมือโดยการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาการบริหารงานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น					
๑๐	พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา ให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา					

ข้อ	การบริหารสถานในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๒.ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม๗						
๑	จัดทำนโยบายและแผนงบประมาณ อย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด					
๒	ใช้จ่ายงบประมาณ ตามแผนปฏิบัติการ อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด					
๓	ตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย เพื่อความถูกต้องและแม่นยำ					
๔	บริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย					
๕	บริหารจัดการงานพัสดุโดยใช้สื่อสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน					
๖	จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับงานพัสดุอย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด					
๗	จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินอย่างถูกต้องตามระเบียบ เพื่อนำไปพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด					
๘	พัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงิน โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มความถูกต้องและแม่นยำในการเก็บรักษาเงิน					
๙	จัดทำบัญชีการเงิน โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ					
๑๐	มีการรายงานผลการบริหารการเงินโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ อย่างเป็นระบบถูกต้องสามารถตรวจสอบได้					

ข้อ	การบริหารสถานในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๓. ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗						
๑	จัดทำระบบการบริหารงานบุคคลโดยใช้สื่อเกี่ยวกับ อัตรากำลังครู และบุคลากรทางการศึกษา					
๒	ส่งเสริมพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลโดยใช้หลักคุณธรรม อย่างเหมาะสมและทันสมัย					
๓	ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเลื่อนขั้นเงินเดือนด้วย ความเหมาะสมและถูกต้องตามหลักคุณธรรมจริยธรรม					
๔	ประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้วยระบบข้อมูลสารสนเทศที่ ทันสมัย อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องและแม่นยำ					
๕	ดำเนินการทางวินัย การลงโทษ โดยใช้หลักความถูกต้อง ตามระเบียบควบคู่กับหลักคุณธรรม					
๖	ส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา					
๗	พัฒนาการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับผู้บริหาร ครู และบุคลากรภายในสถานศึกษา อย่างถูกต้องและแม่นยำ					
๘	พัฒนาการประเมินวิทยฐานะครู และบุคลากรทางการ ศึกษา โดยใช้ระบบข้อมูลและสารสนเทศที่ทันสมัย ได้อย่าง เหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด					
๙	ส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและจรรยาวิชาชีพโดย การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน					
๑๐	ส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร และ ครูผู้สอน โดยการพัฒนาตนเองให้เข้ากับยุคปัจจุบัน					

ข้อ	การบริหารสถานในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๔. ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗						
๑	พัฒนาระบบเครือข่ายการศึกษาและข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกับสถานศึกษาอื่น					
๒	บริหารสถานศึกษาตามนโยบายและแผน โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงาน					
๓	จัดระบบการบริหารองค์กร ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด					
๔	พัฒนาการดำเนินงานธุรการโดยเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มมาตรฐานการปฏิบัติงาน					
๕	ดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมที่ทันสมัยเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด					
๖	พัฒนาระบบการรับนักเรียน การจัดทำสำมะโนผู้เรียน โดยใช้ระบบเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย					
๗	ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ครอบคลุมเป้าหมายอย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด					
๘	พัฒนาการประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษาให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม เข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว					
๙	ติดต่อประสานงานราชการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว					
๑๐	ส่งเสริมระบบการควบคุมภายในที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นสากล					

ตอนที่ ๓ : ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง : ขอความกรุณาจากท่านให้ข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ในแต่ละด้านที่กำหนด ดังนี้

๑. ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางส่งเสริม และพัฒนา ดังนี้

.....

.....

.....

๒. ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางส่งเสริม และพัฒนา ดังนี้

.....

.....

.....

๓. ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางส่งเสริม และพัฒนา ดังนี้

.....

.....

.....

๔. ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางส่งเสริม และพัฒนา ดังนี้

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่ง

พระราชวุธ ปญญาวิโร (เพชรไพร)

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย



แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น

แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ : สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดเขียนเครื่องหมาย (✓) ลงใน ☐ หน้าข้อความตามสภาพที่เป็นจริง เกี่ยวกับผู้ตอบ
 แบบสอบถาม ตามความเป็นจริงให้มากที่สุด

๑.ตำแหน่งหน้าที่

- ☐ ๑.๑ ผู้บริหารสถานศึกษา
- ☐ ๑.๒ ครูผู้สอน

๒.วุฒิการศึกษา

- ☐ ๒.๑ ระดับปริญญาตรี
- ☐ ๒.๒ สูงกว่าปริญญาตรี

๓.ประสบการณ์การทำงาน

- ☐ ๓.๑ ระยะ ๑ – ๕ ปี
- ☐ ๓.๒ ระยะ ๖ – ๑๐ ปี
- ☐ ๓.๓ ระยะ ๑๑ ปีขึ้นไป

๑. ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

[illegible][illegible]

๓. ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

๔. ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย (IOC)

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระศักดิ์ บึงมูม: (ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา)

ตำแหน่ง	: อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
วุฒิการศึกษา	: กศ.บ. (ภาษาไทย), กษ.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา), ปร.ด. (บริหารการศึกษา)
สถานที่ทำงาน	: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๒. ดร.สังวาลย์ เพ็ญยุระ : (ด้านการบริหารสถานศึกษา)

ตำแหน่ง	: อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา
วุฒิการศึกษา	: ค.บ. (สังคมศึกษา), ศษ.ม. บริหารการศึกษา, ปร.ด. บริหารการศึกษา
สถานที่ทำงาน	: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนี จรุงศิริวัฒน์: (ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย)

ตำแหน่ง	: อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคม
วุฒิการศึกษา	: ศษ.บ. (ประถมศึกษา), ค.ม. (การประถมศึกษา), Ed.D. (Faculty of Education. Deakin)
สถานที่ทำงาน	: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๔. พระอธิการบุญช่วย โชติวิโส, ดร. : (ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักธรรมทางพุทธศาสนา)

ตำแหน่ง	: อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
วุฒิการศึกษา	: พธ.บ. (พระพุทธศาสนา), พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) ศษ.ม. บริหารการศึกษา, ปร.ด. บริหารการศึกษา
สถานที่ทำงาน	: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรสวรรค์ สุวรรณธาดา: (ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา)

ตำแหน่ง	: ประธานหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
วุฒิการศึกษา	: กศ.บ. (ภาษาไทย), กศ.ม. (การสอนภาษาไทย), ปร.ด. (ภาษาไทย)
สถานที่ทำงาน	: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความร่วมมือเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ที่ ศธ ๖๑๓๒.๑/ว ๕๒



บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๐ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ผศ.ดร.ธีระศักดิ์ ปิงมุ่ม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระราชวุฒิ ปณณาวชิโร (เพชรไพร) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง
ชาสิงห์แก้ว และ พระครูสุโมธานเขตคณาภิรักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ของนิสิตมีคุณภาพและถูกต้องตามหลักการวิจัย คณะกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จึงขอความ
ร่วมมือท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนิสิตท่านนี้ด้วย

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนา
ในการช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

ทพ.ดร.ธีระศักดิ์ ปิงมุ่ม

บัณฑิตศึกษา มจร.วิทยาเขตขอนแก่น

ผ.ช.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

พระราชวุฒิ ปณณาวชิโร (นิสิต)

โทร. ๐๙ ๒๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๙ ๔๒๕๙ ๐๕๙๗

ที่ ศร ๖๑๓๒.๑/ว ๕๒



บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๐ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตเป็นผู้ใช้ข้อมูลตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ดร.สังวาลย์ เพ็ญระ

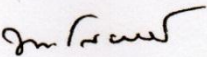
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระราชวุฒิ ปณณาวชิโร (เพชรโพธิ์) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง
ชาสิงห์แก้ว และ พระครูสโมธานเขตคณารักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

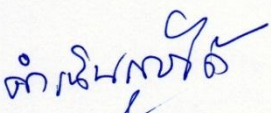
ดังนั้น เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ของนิสิตมีคุณภาพและถูกต้องตามหลักการวิจัย คณะกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จึงขอความ
ร่วมมือท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนิสิตท่านนี้ด้วย

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนา
ในการช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร


(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น


ดร.สังวาลย์ เพ็ญระ

บัณฑิตศึกษา มจร.วิทยาเขตขอนแก่น
ผ.เลขานุการบัณฑิตศึกษา
พระราชวุฒิ ปณณาวชิโร (นิสิต)

โทร. ๐๙ ๒๕๕๒ ๖๔๒๖
โทร. ๐๙ ๔๒๕๙ ๐๕๔๗

ที่ ศธ ๖๑๓๒.๑/ว ๕๒



บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๐ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติเป็นผู้อยู่เกี่ยวข้องตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ผศ.ดร.รัชณี จรุงศิริวัฒน์

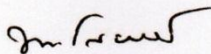
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระราชวุฒิ ปณญาวชิโร (เพชรโพธิ์) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง
ชาสิงห์แก้ว และ พระครูสุโมธานเขตคณาภิรักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ของนิสิตมีคุณภาพและถูกต้องตามหลักการวิจัย คณะกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความเกี่ยวข้องในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จึงขอความ
ร่วมมือท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนิสิตท่านนี้ด้วย

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนา
ในการช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

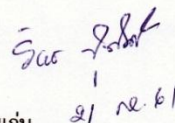
เจริญพร



(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น



บัณฑิตศึกษา มจร.วิทยาเขตขอนแก่น

ผ.ช.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

พระราชวุฒิ ปณญาวชิโร (นิสิต)

โทร. ๐๙ ๒๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๙ ๔๒๕๙ ๐๕๙๗

ที่ ศธ ๖๑๓๒.๑/ว ๕๒



บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๐ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติเป็นผู้อยู่ข่ายตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน พระอธิการบุญช่วย โชติวิโส, ดร.

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระราชวสุ ปณฺญาวชิโร (เพชรพร) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง
ชาสิงห์แก้ว และ พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ของนิสิตมีคุณภาพและถูกต้องตามหลักการวิจัย คณะกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จึงขอความ
ร่วมมือท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนิสิตท่านนี้ด้วย

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนา
ในการช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

บัณฑิตศึกษา มจร.วิทยาเขตขอนแก่น

ผ.ช.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

พระราชวสุ ปณฺญาวชิโร (นิสิต)

โทร. ๐๙ ๒๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๙ ๔๒๕๙ ๐๕๙๗

พระอธิการบุญช่วย โชติวิโส,ดร.

ภคกนกพรวิมลโรจน์

ที่ ศธ ๖๑๓๒.๑/ว ๕๒



บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๐ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติเป็นผู้อยู่ข่ายตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร ผศ.ดร.พรสวรรค์ สุวรรณธาดา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระราชครู ปญญาวชิโร (เพชรไพร) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง
ชาสิงห์แก้ว และ พระครูสโมธานเขตคณาภิรักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ของนิสิตมีคุณภาพและถูกต้องตามหลักการวิจัย คณะกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย จึงขอความ
ร่วมมือท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัยของนิสิตท่านนี้ด้วย

บัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนา
ในการช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เจริญพร

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

17 กันยายน 2561

บัณฑิตศึกษา มจร.วิทยาเขตขอนแก่น

ผช.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

พระราชครู ปญญาวชิโร (นิสิต)

โทร. ๐๙ ๒๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๙ ๔๒๕๙ ๐๕๙๗

ภาคผนวก ง

ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC

ค่าความสอดคล้องความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (IOC : Index of Concurrence)

เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น”

ข้อ	สถานภาพ	ผู้เชี่ยวชาญ					สรุปผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	IOC	แปลผล
๑.ตำแหน่งหน้าที่									
๑.๑ ผู้บริหาร		๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๑.๒ ครูผู้สอน		๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๒.วุฒิการศึกษา									
๒.๑ ปริญญาตรี		๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๒.๒ สูงกว่าปริญญาตรี		๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๓.ประสบการณ์ทำงาน									
๓.๑ ๑ - ๕ ปี		๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๓.๒ ๖ - ๑๐ ปี		๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๓.๓ ๑๑ ปีขึ้นไป		๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	ผู้เชี่ยวชาญ					สรุปผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	IOC	แปลผล
๑. ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗									
๑	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ ทันสมัยสามารถตอบสนององความ ต้องการของผู้เรียน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๒	การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัยสอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงของโลก	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๓	มีการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ ทันสมัย เพื่อพัฒนาระบบการวัดผล	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	ผู้เชี่ยวชาญ					สรุปผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	IOC	แปลผล
๑. ด้านการบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗									
	ประเมินผล อย่างมีประสิทธิภาพ								
๔	ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใน ชุมชนและระบบเทคโนโลยีการ สื่อสาร ข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๕	มีการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ ทันสมัยในการแนะแนวได้อย่าง เหมาะสม คุ่มค่า และเกิดประโยชน์ สูงสุด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๖	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ ในการจัดเรียนการสอน อย่างเหมาะสม คุ่มค่า และเกิด ประโยชน์สูงสุด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๗	พัฒนาระบบประกันคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาให้มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๘	ส่งเสริมชุมชน ให้เข้าถึงการบริการ วิชาการที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาอาชีพ อย่างเหมาะสม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๙	มีการประสานความร่วมมือโดยการ ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อพัฒนาการ บริหารงานวิชาการกับสถานศึกษา อื่น	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๑๐	พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของ สถานศึกษา ให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปริสธรรม ๗	ผู้เชี่ยวชาญ					สรุปผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	IOC	แปลผล
๒. ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปริสธรรม ๗									
๑	จัดทำนโยบายและแผนงบประมาณ อย่างเหมาะสม คຸ້ມคຳ และเกิด ประโยชน์สูงสุด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๒	ใช้จ่ายงบประมาณ ตามแผนปฏิบัติ การ อย่างคຸ້ມคຳ และเกิดประโยชน์ สูงสุด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๓	ตรวจสอบติดตามและรายงาน การใช้งบประมาณโดยใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย เพื่อความ ถูกต้องและแม่นยำ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๔	บริหารจัดการทรัพยากรเพื่อ การศึกษาโดยใช้เทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๕	บริหารจัดการงานพัสดุโดยใช้สื่อ สารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการ สอน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๖	จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับงานพัสดุอย่างเหมาะสม คຸ້ມคຳ และเกิดประโยชน์สูงสุด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๗	จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน อย่างถูกต้องตามระเบียบ เพื่อนำไป พัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์ สูงสุด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๘	พัฒนาระบบการเบิกจ่ายเงิน โดยใช้ เทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มความ ถูกต้องและแม่นยำในการเก็บรักษา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	ผู้เชี่ยวชาญ					สรุปผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	IOC	แปลผล
๒. ด้านการบริหารงานงบประมาณในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗									
	เงิน								
๙	จัดทำบัญชีการเงิน โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘	นำไปใช้ได้
๑๐	มีการรายงานผลการบริหารการเงิน โดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์อย่างเป็นระบบถูกต้องสามารถตรวจสอบได้	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	ผู้เชี่ยวชาญ					สรุปผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	IOC	แปลผล
๓. ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗									
๑	จัดทำระบบการบริหารงานบุคคล โดยใช้สื่อเกี่ยวกับอัตรากำลังครู และบุคลากรทางการศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๒	ส่งเสริมพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลโดยใช้หลักคุณธรรมอย่างเหมาะสมและทันสมัย	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๓	ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เพื่อการเลื่อนขั้นเงินเดือนด้วยความเหมาะสมและถูกต้องตามหลักคุณธรรมจริยธรรม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๔	ประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้วยระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องและแม่นยำ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๕	ดำเนินการทางวินัย การลงโทษ โดย	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	ผู้เชี่ยวชาญ					สรุปผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	IOC	แปลผล
๓. ด้านการบริหารงานบุคคลในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗									
	ใช้หลักความถูกต้องตามระเบียบ ควบคุมกับหลักคุณธรรม								
๖	ส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ อันดีระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาใน สถานศึกษา	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๗	พัฒนาการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับผู้บริหาร ครู และบุคลากร ภายในสถานศึกษา อย่างถูกต้องและ แม่นยำ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๘	พัฒนาการประเมินวิทยฐานะครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยใช้ ระบบข้อมูลและสารสนเทศที่ ทันสมัยได้อย่างเหมาะสม และเกิด ประโยชน์สูงสุด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๙	ส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาวิชาชีพโดยการสร้างขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงาน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๑๐	ส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรม ของผู้บริหาร และครูผู้สอน โดยการ พัฒนาตนเองให้เข้ากับยุคปัจจุบัน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	ผู้เชี่ยวชาญ					สรุปผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	IOC	แปลผล
๔. ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗									
๑	พัฒนาระบบเครือข่ายการศึกษา และข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกับ สถานศึกษาอื่น	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๒	บริหารสถานศึกษาตามนโยบายและ แผนโดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงาน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๓	จัดระบบการบริหารองค์กร ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยให้มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๔	พัฒนาการดำเนินงานธุรการโดย เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ทันสมัย เพื่อเพิ่มมาตรฐานการปฏิบัติงาน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๕	ดูแลอาคารสถานที่ และ สภาพแวดล้อม ที่ทันสมัยเหมาะสม ในการจัดการเรียนการสอน คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๖	พัฒนาระบบการรับนักเรียน การจัดทำสำมะโนผู้เรียน โดยใช้ ระบบเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่ ทันสมัย	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๗	ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ครอบคลุมเป้าหมายอย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๘	พัฒนาการประชาสัมพันธ์การจัด การศึกษาให้ผู้ปกครอง ชุมชน และ สังคม เข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้

ข้อ	การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗	ผู้เชี่ยวชาญ					สรุปผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	IOC	แปลผล
๔. ด้านการบริหารงานทั่วไปในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗									
	อย่างรวดเร็ว								
๙	ติดต่อประสานงานราชการกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัยสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้
๑๐	ส่งเสริมระบบการควบคุมภายในที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นสากล	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐	นำไปใช้ได้

ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามอยู่ระหว่าง ๐.๖๐ - ๑.๐๐

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

Reliability

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.978	40

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
ข้อ1	52.70	418.493	.847	.977
ข้อ2	52.47	409.292	.845	.977
ข้อ3	52.50	419.155	.614	.978
ข้อ4	52.47	422.602	.531	.978
ข้อ5	52.53	409.637	.893	.977
ข้อ6	52.63	424.309	.551	.978
ข้อ7	52.57	414.461	.854	.977
ข้อ8	52.73	423.375	.753	.978
ข้อ9	52.67	416.713	.899	.977
ข้อ10	52.63	423.137	.502	.978
ข้อ11	52.50	423.017	.567	.978
ข้อ12	52.60	415.697	.758	.977
ข้อ13	52.60	420.317	.593	.978
ข้อ14	52.57	409.978	.890	.977
ข้อ15	52.57	416.047	.794	.977
ข้อ16	52.73	425.789	.764	.978
ข้อ17	52.47	409.292	.845	.977
ข้อ18	52.50	419.155	.614	.978
ข้อ19	52.53	422.464	.595	.978
ข้อ20	52.53	409.637	.893	.977
ข้อ21	52.63	419.964	.668	.978
ข้อ22	52.47	409.292	.845	.977
ข้อ23	52.50	419.155	.614	.978
ข้อ24	52.63	421.826	.596	.978
ข้อ25	52.50	410.466	.812	.977
ข้อ26	52.47	408.602	.823	.977

ข้อ27	52.47	409.844	.786	.977
ข้อ28	52.53	411.223	.841	.977
ข้อ29	52.57	418.806	.638	.978
ข้อ30	52.50	421.362	.538	.978
ข้อ31	52.57	414.806	.779	.977
ข้อ32	52.60	414.800	.854	.977
ข้อ33	52.43	411.564	.733	.978
ข้อ34	52.53	419.223	.577	.978
ข้อ35	52.50	417.086	.575	.978
ข้อ36	52.70	418.493	.847	.977
ข้อ37	52.50	409.500	.842	.977
ข้อ38	52.50	419.155	.614	.978
ข้อ39	52.47	422.602	.531	.978
ข้อ40	52.53	409.637	.893	.977

โดยสรุปมีค่าอำนาจจำแนก (Corrected Item-Total Correlation) ระหว่าง .๕๐๒ - .๘๙๙

ภาคผนวก จ

หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อทดลองใช้เครื่องมือ (Try out)

ที่ ศธ ๖๑๓๒.๑/ ๘๐



บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

๔๐๐๐๐

๑๓ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อทดลองใช้เครื่องมือ (Try out)
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนจันทวิทยาคม
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน ๓๐ ชุด

เลขที่ ๓๐/๒๕๖๑
วันที่ 14. ๙. ๖
เวลา 10.08

ด้วย พระราชครู ปณญาวชิโร/เพชรไพร รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง ขาสึงห์แก้ว และ พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

การนี้ เพื่อให้งานวิทยานิพนธ์ดังกล่าวถูกต้องตามหลักการวิจัยและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงต้องมีการทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย (Try out) ดังนั้น จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้นิสิตได้แจกแบบสอบถามเพื่อทดลองใช้เครื่องมือ (Try out) ในหน่วยงานที่ท่านดูแล โดยนิสิตจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานด้วยตนเอง

พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณใน
คุณเจตนาช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

☐ ไปรษณียบ

☒ ไปรษณีย์

☐ ไปรษณีย์

พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์

เรียนมาด้วยความนับถือ

พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

บัณฑิตศึกษา มจร.วิทยาเขตขอนแก่น

เลขานุการบัณฑิตศึกษา

พระราชครู ปณญาวชิโร (นิต)

โทร. ๐๙๒ ๕๕๒ ๖๕๖๖

โทร. ๐๙๔ ๒๕๕ ๐๕๕๗

☒ อนุมัติ ☐ ไม่อนุมัติ

☒ ทราบ ☐ ไม่อนุญาต ☐ ขึ้นระบบ

☐ มอบ...

ความเห็น *พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์*

พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์

(พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์)

ผู้จัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร

14. ๙. ๖1

ภาคผนวก ฉ

หนังสือขออนุญาตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

ໂທ. ໐໙໔ ໒໕໕ ໐໕໕໗

ที่ ศธ.๖๑๓๒.๑/ว ๖๐



บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน พระครูสุเมธานเขตคณารักษ์, ดร. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแจ้งสว่างนอก

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑๐ ชุด
 ๒. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ชุด

ด้วย พระราชครู ปณญาวชิโร (เพชรไพร) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง ชาสิ่งห์แก้ว และ พระครูสุเมธานเขตคณารักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

การนี้ เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตสำเร็จลุล่วงตามหลักการวิจัยและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้นิสิตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานที่ท่านกำกับดูแล โดยข้อมูลที่ได้จักใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณที่ช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตขอนแก่น

-ผช.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

-พระราชครู ปณญาวชิโร (นิสิต)

โทร. ๐๔ ๒๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๙๔ ๒๕๐๙ ๐๕๙๗

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

ที่ ศธ.๖๑๓๒.๑/ว ๖๐



บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน พระครูเกษมปัญญาภิรักษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสระแก้วพิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑๐ ชุด
๒. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ชุด

ด้วย พระราชครู ปณญาวชิโร (เพชรไพร) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง
ชาสิงห์แก้ว และ พระครูสุโมธานเขตคนารักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

การนี้ เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตสำเร็จลุล่วงตามหลักการวิจัยและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงเรียน
มาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้นิสิตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานที่
ท่านกำกับดูแล โดยข้อมูลที่ได้อาจใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง
ได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณที่ช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระโสภณพัฒน์บัณฑิต, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตขอนแก่น

-ผ.ช.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

-พระราชครู ปณญาวชิโร (นิสิต)

โทร. ๐๔๒ ๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๔๔ ๒๕๔ ๐๕๔๗

ที่ ศธ.๖๑๓๒.๑/ว ๖๐



บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน พระครูสิริปริยัติสุธี ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดประสิทธิ์ธรรมสารวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑๐ ชุด
๒. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ชุด

ด้วย พระราชครู ปณญาวชิโร (เพชรไพร) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปติธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง ขาสึงห์แก้ว และ พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

การนี้ เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตสำเร็จลุล่วงตามหลักการวิจัยและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้นิสิตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานที่ท่านกำกับดูแล โดยข้อมูลที่ได้จักใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณที่ช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น



บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตขอนแก่น

-ผ.ส.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

-พระราชครู ปณญาวชิโร (นิสิต)

โทร. ๐๔๒ ๕๕๒ ๖๔๖๖

โทร. ๐๙๔๔ ๒๕๔ ๐๕๔๗

ที่ ศธ.๖๑๓๒.๑/ว ๖๐



บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน พระครูวรจิตตาทิรม ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวัดโพธิ์ชัยศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑๐ ชุด
๒. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ชุด

ด้วย พระราชบุณย์ ปณฺญาวชิโร (เพชรโพธิ์) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง ชาสิ่งห์แก้ว และ พระครูสุไมธฐานเขตคณารักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

การนี้ เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตสำเร็จลุล่วงตามหลักการวิจัยและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้นิสิตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานที่ท่านกำกับดูแล โดยข้อมูลที่ได้จักใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณที่ช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตขอนแก่น

-ผ.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

-พระราชบุณย์ ปณฺญาวชิโร (นิสิต)

โทร. ๐๙๒ ๕๕๒ ๖๔๖๖

โทร. ๐๙๔ ๒๕๙ ๐๕๙๙

ที่ ศธ.๖๑๓๒.๑/ว ๖๐



บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน พระมหาสุเทพ ปิยะมโน ผู้อำนวยการโรงเรียนบูรพารามวิทยาสรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑๐ ชุด
 ๒. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ชุด

ด้วย พระราชครู ปณญาวชิโร (เพชรไพร) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
 ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง
 ชาสิ่งห์แก้ว และ พระครูสุโมธานเขตคนารักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

การนี้ เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตสำเร็จลุล่วงตามหลักการวิจัยและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงเรียน
 มาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้นิสิตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานที่
 ท่านกำกับดูแล โดยข้อมูลที่ได้จักใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ
 ได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณที่ช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตขอนแก่น

-ผ.ข.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

-พระราชครู ปณญาวชิโร (นิสิต)

โทร. ๐๙ ๒๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๙๔ ๒๕๙ ๐๕๙๗

รับทราบ

๒๒/๙/๖๑

ที่ ศธ.๖๑๓๒.๑/ว ๖๐



บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน พระครูประยุตจักรธรรม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าพระหงษ์เทพประดิษฐ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑๐ ชุด
 ๒. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ชุด

ด้วย พระราชครู ปณญาวชิโร (เพชรไพร) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
 ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง
 ชาสิงห์แก้ว และ พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

การนี้ เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตสำเร็จลุล่วงตามหลักการวิจัยและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงเรียน
 มาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้นิสิตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานที่
 ท่านกำกับดูแล โดยข้อมูลที่ได้จักใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ
 ได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณที่ช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

(พระไพศาลย์)
พระไพศาลย์
รองอธิการบดี

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระไพศาลพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตขอนแก่น

-ผ.เลขาธิการบัณฑิตศึกษา

-พระราชครู ปณญาวชิโร (นิสิต)

โทร. ๐๔ ๒๕๕๒ ๖๔๖๖

โทร. ๐๔๔ ๒๕๔ ๐๕๔๗

ที่ ศธ.๖๑๓๒.๑/ว ๖๐



บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน พระครูประดิษฐ์บุญธรรม ผู้อำนวยการโรงเรียนสารคุณวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑๐ ชุด
 ๒. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ชุด

ด้วย พระราชครู ปญญาวชิโร (เพชรไพร) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
 ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง
 ชาสิงห์แก้ว และ พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

การนี้ เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตสำเร็จลุล่วงตามหลักการวิจัยและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงเรียน
 มาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้นิสิตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานที่
 ท่านกำกับดูแล โดยข้อมูลที่ได้จักใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ
 ได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณที่ช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต, รศ.ดร.)

รับทราบ

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตขอนแก่น

-ผ.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

-พระราชครู ปญญาวชิโร (นิสิต)

โทร. ๐๙ ๒๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๙๔ ๒๕๔๙ ๐๕๙๗

ที่ ศธ.๖๑๓๒.๑/ว ๖๐



บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน พระครูคูลสีลาภรณ์ ดร. ผู้อำนวยการโรงเรียนตราขุพิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑๐ ชุด
๒. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ชุด

ด้วย พระราชครู ปณญาวชิโร (เพชรไพร) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง
ชาสิงห์แก้ว และ พระครูสุโมธานเขตคนารักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

การนี้ เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตสำเร็จลุล่วงตามหลักการวิจัยและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงเรียน
มาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้นิสิตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานที่
ท่านกำกับดูแล โดยข้อมูลที่ได้จักใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง
ได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณที่ช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

พระครูคูลสีลาภรณ์
ขอเรียนมาด้วยความนับถือ
และขอขอบคุณเป็นอย่างสูง
สำหรับวิทยานิพนธ์ที่
กำลังจัดทำขึ้น

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

(นายสุรชาติ นิลเจริญสุข)
ผู้รับสาร ๑๕ ก.ย. ๖๑

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตขอนแก่น

ผ.ส.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

-พระราชครู ปณญาวชิโร (นิสิต)

โทร. ๐๙๒ ๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๙๔ ๒๕๔ ๐๕๔๗

ได้รับทราบ
ททท. ๑
ผู้ช่วยอธิการบดี
๑๙ ก.ย. ๖๑

ที่ ศธ.๖๑๓๒.๑/ว ๖๐



บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน พระมหาวงศ์ ดิสสเทโว ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดธาตุกุดกว้าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑๐ ชุด
 ๒. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ชุด

ด้วย พระราชจุฑา พลญาณวชิโร (เพชรไพร) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
 ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง
 ชาสิงห์แก้ว และ พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

การนี้ เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตสำเร็จลุล่วงตามหลักการวิจัยและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงเรียน
 มาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้นิสิตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานที่
 ท่านกำกับดูแล โดยข้อมูลที่ได้จักใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ
 ได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณที่ช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,ร.ด.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตขอนแก่น

-ผ.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

-พระราชจุฑา พลญาณวชิโร (นิสิต)

โทร. ๐๙๒ ๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๙๙ ๒๕๙ ๐๕๙๗

ที่ ศธ.๖๑๓๒.๑/ว ๖๐



บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน พระมหาบุญส่ง โกสโล ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดตาลเรียงวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑๐ ชุด
 ๒. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ชุด

ด้วย พระราชครู ปณญาวชิโร (เพชรไพร) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง ขาสึงห์แก้ว และ พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

การนี้ เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตสำเร็จลุล่วงตามหลักการวิจัยและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้นิสิตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานที่ท่านกำกับดูแล โดยข้อมูลที่ได้จักใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณที่ช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(Signature)
 ๒๖ ก.ย. ๖๑

(Signature)

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตขอนแก่น

-ผช.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

-พระราชครู ปณญาวชิโร (นิสิต)

โทร. ๐๙ ๒๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๙๔ ๒๕๙ ๐๕๙๗

ที่ ศธ.๖๑๓๒.๑/ว ๖๐



บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน พระครูปริยัติจินตสาร ผู้อำนวยการโรงเรียนประภัสสรวินยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑๐ ชุด
๒. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ชุด

ด้วย พระราชวร ปณญาวชิโร (เพชรโพธิ์) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตร
พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
ตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง
ชาสิงห์แก้ว และ พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

การนี้ เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตสำเร็จลุล่วงตามหลักการวิจัยและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงเรียน
มาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้นิสิตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานที่
ท่านกำกับดูแล โดยข้อมูลที่ได้จักใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง
ได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณที่ช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระโสภณพัฒน์บัณฑิต, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตขอนแก่น

-ผ.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

-พระราชวร ปณญาวชิโร (นิสิต)

โทร. ๐๙๒ ๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๙๔ ๒๕๙ ๐๕๔๗

ที่ ศธ.๖๑๓๒.๑/ว ๖๐



บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน พระครูศรีสุทิวาวัฒน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑๐ ชุด
 ๒. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ชุด

ด้วย พระราชวุฒิ ปณณวชิโร (เพชรไพร) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง ชาสิงห์แก้ว และ พระครูสุเมธานเขตคณารักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

การนี้ เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตสำเร็จลุล่วงตามหลักการวิจัยและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้นิสิตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานที่ท่านกำกับดูแล โดยข้อมูลที่ได้จักใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณที่ช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระโสณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตขอนแก่น

-ผ.ช.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

-พระราชวุฒิ ปณณวชิโร (นิสิต)

โทร. ๐๔ ๒๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๙๔ ๒๕๙ ๐๕๙๗

☐ อนุมัติ	☐ ไม่อนุมัติ	☐ ทราบ
☐ อนุญาต	☐ ไม่อนุญาต	
☒ มอบ. ฝ่ายวิชาการ		
ความเห็น.....		
 (พระครูศรีสุทิวาวัฒน์) ผู้อำนวยการโรงเรียน		

ที่ ศธ.๖๑๓๒.๑/ว ๖๐



บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน พระครูสุกิตติวรญาณ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดหนองแขวงวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑๐ ชุด
 ๒. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ชุด

ด้วย พระราชวุฒิ ปณณวชิโร (เพชรไพร) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
 ตามหลักปรัชญาธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง
 ชาสิงห์แก้ว และ พระครูสุเมธานเขตคณารักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

การนี้ เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตสำเร็จลุล่วงตามหลักการวิจัยและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงเรียน
 มาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้นิสิตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานที่
 ท่านกำกับดูแล โดยข้อมูลที่ได้จักใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง
 ได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณที่ช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตขอนแก่น

-ผ.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

-พระราชวุฒิ ปณณวชิโร (นิสิต)

โทร. ๐๙ ๒๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๙๔ ๒๕๙ ๐๕๙๗

ที่ ศธ.๖๑๓๒.๑/ว ๖๐



บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน พระมหาไพฑูรย์ สุทธิวิโร, ดร. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดจันทระประสิทธิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑๐ ชุด
 ๒. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ชุด

ด้วย พระราชครู ปณญาวชิโร (เพชรไพร) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลตามหลักสัปปุริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง ชาสึงห์แก้ว และ พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

การนี้ เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตสำเร็จลุล่วงตามหลักการวิจัยและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้นิสิตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานที่ท่านกำกับดูแล โดยข้อมูลที่ได้จักใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณที่ช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น

บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตขอนแก่น

-ผ.ช.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

-พระราชครู ปณญาวชิโร (นิสิต)

โทร. ๐๔ ๒๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๔๔ ๒๕๔ ๐๕๔๗

รับทราบ
 พระครูสุเมธมุนี

ที่ ศธ.๖๑๓๒.๑/ว ๖๐



บัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาเขตขอนแก่น ตำบลโคกสี

อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรียน พระครูอนุศาสน์ธรรม ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโพธิ์กลาง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบสอบถาม จำนวน ๑๐ ชุด
 ๒. แบบสัมภาษณ์ จำนวน ๒ ชุด

ด้วย พระราชครู ปญญาวชิโร (เพชรไพร) รหัสประจำตัว ๖๐๐๕๒๐๕๐๓๑ นิสิตหลักสูตร
 พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล
 ตามหลักสัปปริสธรรม ๗ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น” โดยมี ดร.สมปอง
 ชาสิงห์แก้ว และ พระครูสุโมธานเขตคณารักษ์, ดร. เป็นคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

การนี้ เพื่อให้งานวิจัยของนิสิตสำเร็จลุล่วงตามหลักการวิจัยและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงเรียน
 มาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้นิสิตแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานที่
 ท่านกำกับดูแล โดยข้อมูลที่ได้จักใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะ
 ได้รับร่วมมือจากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณที่ช่วยเหลือด้านวิชาการมา ณ โอกาสนี้

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระโสภณพัฒนบัณฑิต,รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตขอนแก่น

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น



บัณฑิตศึกษา มจร วิทยาเขตขอนแก่น

-ผ.เลขานุการบัณฑิตศึกษา

-พระราชครู ปญญาวชิโร (นิสิต)

โทร. ๐๙ ๒๕๕๒ ๖๔๒๖

โทร. ๐๙๔ ๒๕๔ ๐๕๙๗

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ ฉายา/นามสกุล	: พระราชวุธ ปญญาชีโร (เพชรไพร)
วัน เดือน ปีเกิด	: ๔ กรกฎาคม ๒๕๓๖
ภูมิลำเนาที่เกิด	: ๑๒๕/๑๑ บ้านห้องแซง ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ๓๕๑๒๐
การศึกษา	: พ.ศ. ๒๕๕๔ สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จากโรงเรียนห้องแซงวิทยาคม อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร พ.ศ. ๒๕๖๑ สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี หลักสูตร พุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) สาขาภาษาอังกฤษ จากมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อุปสมบท	: เมื่อวันพุธ ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๖ เวลา ๑๑.๐๐น. ณ พัทธสีมา วัดป่าจันทวนาราม บ้านห้องแซง ตำบลห้องแซง อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ๓๕๑๒๐
สถานภาพปัจจุบัน	: นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พธ.ม.) สาขาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย
ปีที่เข้าศึกษา	: ปีการศึกษา ๒๕๖๐
ปีที่สำเร็จการศึกษา	: ปีการศึกษา ๒๕๖๒
ที่อยู่ปัจจุบัน	: วัดธาตุพระอารามหลวง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
E-mail	: Ratchawut4850@gmail.com